SALA DE LECTUR

„SÎNTEM DE 5-6 ORI MAI PUTERNICI DECÎT ACUM 12 ANI!"

● Interviu cu tovarășul GHEORGHE CILIBIU, prim-secretar al Comitetului județean Vaslui al P.C.R., președintele Consiliului popular județean

— Tovarășe prim-secretar, se întîmplă ca uneori să fie nevoie și de vorbe mari, iată de ce vă propunem să nu ne ferim de ele ! Nu cred că vom greși dacă vom spune că lucrurile care s-au petrecut în ultimii ani în Vaslui țin realmente de un miracol. Este vorba fără îndoială de adevăratul „miracol românesc", așa cum au denumit nu o dată cei care ne-au vizitat țara, uriașa dezvoltare ce a cuprins întreg teritoriul patriei, de 15 ani încoace, inclusiv zonele cele mai sărace ale lui. Cu toate acestea, a vorbi astăzi despre județul Vaslui ne apare ca avînd o semnificație aparte, cu reale trăsături de simbol, ce caracterizează cu puterea exemplului dezvoltarea miraculoasă la care ne referim.

— Fără îndoială că așa este, dar pentru a susține afirmația dumneavoastră sînt necesare și argumente, nu numai vorbe ! Vasluiul într-adevăr, a fost unul dintre cele mai rămase în urmă pămînturi românești, gradul de sărăcie al populației fiind, ca să zic așa, mai mult decît reprezentativ. Nu am însă de gînd să fac acum un adevărat istoric al acestor meleaguri. La fel de semnificative pot fi comparațiile luînd ca termen etalon dezvoltarea înfăptuită pînă în anul 1968, la constituirea județului ca atare. La acea vreme dotarea industrială era destul de modestă cuprinzînd cîteva unități mai reprezentative, între care : două întreprinderi de confecții, fabrica de rulmenți desigur, la Bîrlad, cea de mobilă de la Vaslui. Atunci, în 1968, nu se făceau în Vaslui decît 1,7 miliarde la producția industrială, pe cînd în 1980 ea s-a ridicat la aproape 10 miliarde lei. Sigur, n-am ajuns din urmă Iașul, care a făcut 26 de miliarde, sau Galațiul, cu 42 — însă a crește în numai 12 ani de la 1,7 la 10 miliarde lei, iată un lucru mai mult decît deosebit.

(Continuare în pagina 12)

DUMITRU GRAUR ■

28
ANUL XXX (1361)
9 IULIE 1981
flacara
Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

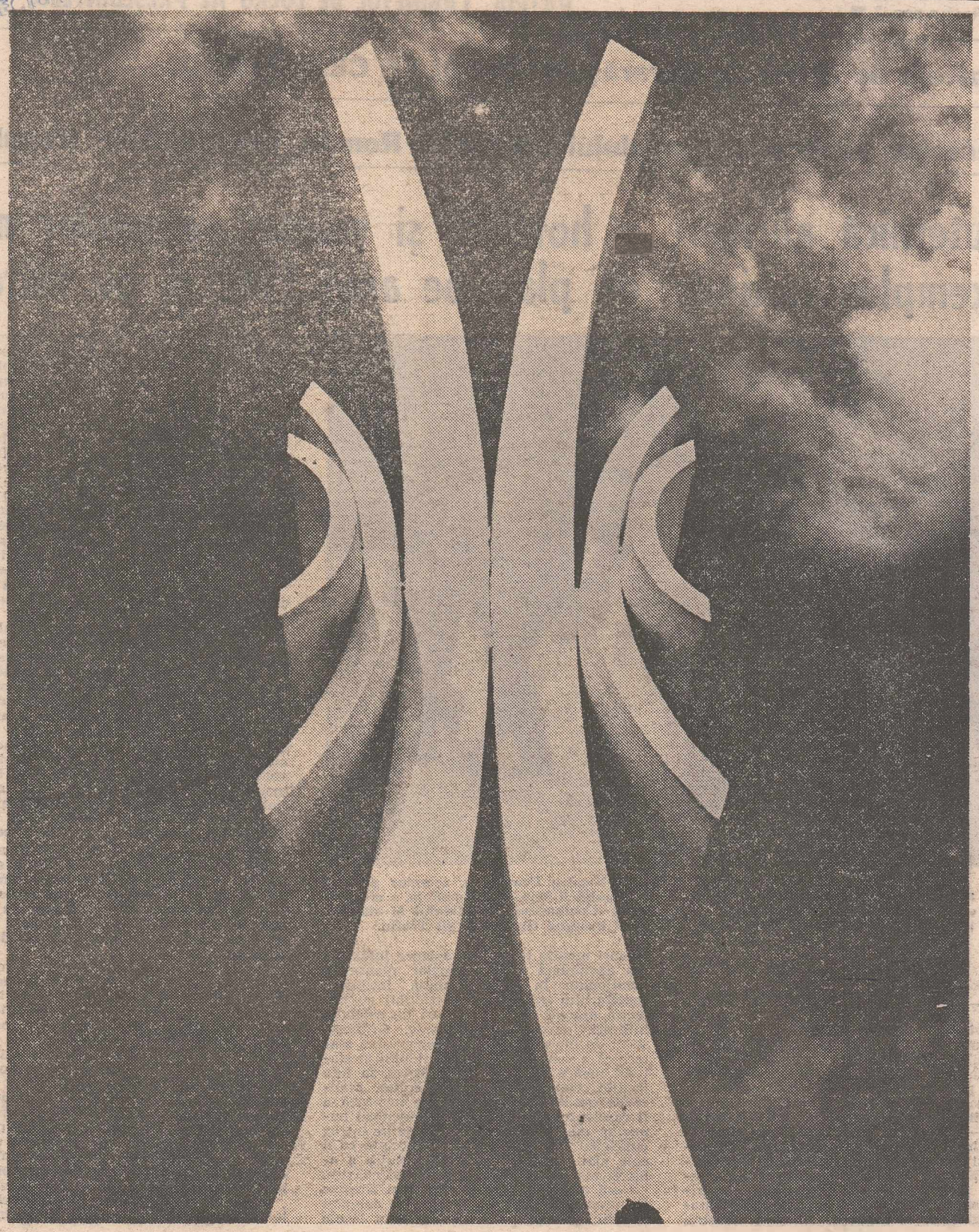

DEMETER WILHELM — Semnal de tabără. Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Un document de o inestimabilă valoare pentru viitorul artei și culturii naționale

Mesajul tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU adresat Conferinței naționale a scriitorilor

Între 1 și 3 iulie a.c., în Sala mică a Palatului Republicii Socialiste România, s-au desfășurat lucrările Conferinței naționale a scriitorilor, eveniment de o deosebită însemnătate nu numai pentru viața obștii scriitoricești, ci chiar pentru viața socială și culturală a întregii țări.

La ședința de deschidere a forumului scriitoricesc au luat parte tovarășii Constantin Dăscălescu, Dumitru Popescu, tovarășa Suzana Gădea și Ilie Rădulescu.

La lucrările conferinței au participat delegați aleși la conferințele asociațiilor de scriitori din București și din celelalte centre de cultură din țară, precum și numeroși invitați.

Salutînd prezența tovarășilor din conducerea de partid și de stat la lucrările

(Continuare în pagina 3)

N. GRIGORE MĂRĂSANU ■

Disciplinele fundamentale, încotro ?

Interviu cu tovarășul prof. univ. dr. ing. ION M. POPESCU, șeful catedrei de fizică și prorector la Institutul politehnic din București

— Tovarășe prorector, ultima dumneavoastră intervenție în presă include și o anume nemulțumire față de situația actuală a disciplinelor fundamentale în învățămînt. Iată de ce vă propun să răspundeți la cîteva întrebări care pentru alții ar putea fi incomode. Încep cu aceasta : cum vă explicați că s-a ajuns la o situație defavorabilă a disciplinelor fundamentale, în condițiile în care importanța acestora nu numai că este recunoscută de orice slujitor onest al catedrei dar a fost subliniată, în repetate rînduri, chiar de la cea mai înaltă tribună a țării și este, această importanță primordială, statuată de Legea învățămîntului și de Congresul al XII-lea al partidului ?

— Așa este, pare incredibil. O veche vorbă înțeleaptă spune că unde-i lege nu-i tocmeală. Și totuși pentru unii este. Vă răspund din capul locului că s-a ajuns aici nu din cauze extraterestre, ci din cauza unor nechemați. Ei sînt vinovați de acest rezultat pe care l-au produs prin acțiuni sau inacțiuni ale lor, ghidați de interese personale ori de incompetență. Dar să mă explic. În anul școlar 1976—1977, s-a atins chiar absurdul. Chimia dispăruse aproape complet din planul de învățămînt pentru licee. Abia în trimestrul al treilea a fost, pot să zic, reabilitată, ca după o eroare judiciară. Dar să nu uităm că eroarea lovea în copiii noștri și ai acestei țări, în șansele succeselor de mîine ale lor și ale ei, indiferent dacă o asemenea eroare ar avea sau nu rădăcinile în rea-credință. Tot în perioada pe care am amintit-o, s-a constatat că s-a diminuat nefiresc numărul de ore afectate disciplinelor fundamentale (în învățămîntul politehnic — matematica, fizica, chimia). Paradoxal, cauza stătea în însăși libertatea pe care au avut-o consiliile profesorale universitare de a-și elabora planurile de învățămînt. Dar vă decodific afirmația : explicația reală venea din faptul că aceste consilii sînt constituite în bună parte, dominate chiar, de titularii a ceea ce se cheamă discipline de specialitate sau tehnologii. În 1976 am făcut parte din comisia constituită la indicațiile secretarului general al partidului pentru a căuta soluții raționale de îmbunătățire a învățămîntului și cercetării de fizică din România. În final, această comisie a întocmit un material cu concluzii și propuneri, material ce a fost aprobat chiar de tovarășul Nicolae Ceaușescu, în decembrie 1976, în urma analizei făcute de un colectiv avizat de specialiști, analiză ce s-a ținut la C.C. al P.C.R., în ziua de 19 noiembrie 1976 și a fost condusă de secretarul general al partidului. Atunci s-au hotărît măsuri pentru a îmbunătăți învățămîntul fizicii chiar din anul următor, atît în liceu cît și în facultățile de profil tehnic. Au fost necesare însă, apoi, discuții de aproape doi ani pentru a se îmbunătăți, abia parțial, situația.

— Doi ani, spuneți ?

— Ați auzit bine : doi ani !

— Continuați.

— Dar asta nu e totul. În facultățile tehnice s-a adus doar o simplă corijare numărului de ore și nici pînă azi n-au fost, de fapt, aplicate cele hotărîte atunci. Și în prezent, învățămîntul de fizică din institutele tehnice de la noi are cel mai mic număr de ore în comparație cu alte

(Continuare în pagina 11)

DORIN GHERGHINESCU ■

Horă de bărbați

Ce să mai zici de bătrînii aceștia
bîntuiți de viscole neînțelese
din care omătul scurs potop
ajunge pînă-n inimi.
Se prind cu încăpățînare într-o horă
atît de omenește învîrtită
că în vîrtejul ei smintit
își scot nepoții din carîmbul cizmei
și cad în altă lume vijiind.

GLIGOR SAVA ■

Jurnal de campanie

Insula fără somn

Lucrurile, în acest ses al Brăilei, se petrec așa cum, probabil, se petrec, la ceasul de față, în întreaga Cîmpie Română.

Insula Mare a Brăilei, această uriașă încintă a grîului (acum a grîului, peste puțin a porumbului...), înconjurată de presiunea apelor, îți dă o stranie senzație de siguranță și de nesiguranță. Azi-noapte a plouat, Dunărea a crescut, s-a umflat, dar apele sînt totuși calme, calme ca și cerul, placide ca apele unui lac imens. Tipsia de grîu încinsă de diguri se afla, pînă ieri, mai sus, cu mult peste apele care acum, calme dar tulburi, șterg buza digurilor într-o legănată, imperceptibilă, surdă mișcare de valuri, ca și cum insula, marea insulă, s-ar fi scufundat într-o singură noapte sau așteaptă să se scufunde. Nu, numai un potop precum cel din Biblie ar putea împinge apele peste diguri, totuși aici, în această incintă răpită fluviului, bătălia recoltei, această competiție contracronometru cu timpul, înseamnă și o cursă contracronometru spre a ieși cît mai repede, cu recolta în brațe, deasupra valurilor. Nu, apele Dunării nu amenință, creșterea lor este neglijabilă, dar dacă ?... Drept pentru care oamenii se grăbesc, aruncînd în luptă forțe materiale și tehnice de o unică anvergură, eforturi de o unică intensitate a dăruirii.

Pe 7 295 hectare orzul a fost cules. Tot ce s-a recoltat (și s-a recoltat binișor : cîte 5 000—6 000 kg la hectar) s-a transportat în aceeași zi la punctele de livrare. Cite-

(Continuare în pagina 5)

ILIE PURCARU ■

Vizitele de lucru ale tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU,

secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România

Puternică afirmare a hotărîrii şi voinţei oamenilor muncii de a realiza exemplar sarcinile de plan pe anul 1981 şi pe întregul cincinal

Joi, 2 iulie, şi vineri, 3 iulie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a efectuat vizite de lucru în judeţele Gorj şi Mehedinţi. Conducătorul partidului şi statului nostru a fost însoţit de tovarăşii Ion Dincă, Gheorghe Oprea, Virgil Trofin.

În judeţul Gorj

Avînd loc la numai cîteva zile după încheierea celui de-al doilea Congres al consiliilor oamenilor muncii şi după adoptarea de către Marea Adunare Naţională a planului cincinal 1981—1985, precum şi a planului de dezvoltare a agriculturii şi a industriei alimentare în perioada 1981—1985, noua vizită de lucru a secretarului general al partidului în judeţul Gorj atestă preocuparea tovarăşului Nicolae Ceauşescu pentru transpunerea fără întîrziere în practică a măsurilor stabilite la marele forum reprezentativ al celor ce muncesc din ţara noastră, măsuri menite tocmai să asigure înfăptuirea exemplară a prevederilor planurilor menţionate. În acelaşi timp, întîlnirea secretarului general al partidului cu oamenii muncii gorjeni, alături de celelalte întîlniri, devenite tradiţionale, defineşte stilul de muncă dinamic, preocuparea statornică a conducătorului partidului şi statului nostru de a cunoaşte direct, la faţa locului, viaţa şi munca oamenilor, realizările obţinute, problemele ce urmează a fi rezolvate, de a discuta cu făuritorii bunurilor materiale şi spirituale de pe întreg cuprinsul ţării şi a stabili împreună cu ei cele mai potrivite căi de înfăptuire a obiectivelor de dezvoltare a patriei noastre.

Noul dialog purtat de tovarăşul Nicolae Ceauşescu în judeţul Gorj cu oamenii muncii, cu reprezentanţii organelor locale de partid şi de stat, ai unor ministere şi centrale industriale, s-a desfăşurat pe un traseu cuprinzînd carierele Jilţ şi Roşia de Jiu, importante centre miniere, Întreprinderea „Electrocentrale" Rovinari, unul din marii furnizori de energie ai regiunii şi ai ţării, Platforma petrolieră „Turburea", Întreprinderea mecanică „Sadu", Întreprinderea agricolă de stat Tg. Jiu, Întreprinderea de maşini-unelte pentru presare şi forjare Tg. Jiu, cartiere de locuinţe construite în ultima vreme. Pe stadionul oraşului Tg. Jiu a avut loc o mare adunare populară, la care au luat parte 50 000 de mineri, energeticieni, petrolişti, constructori de maşini, alţi oameni ai muncii din municipiu şi din localităţile învecinate.

Şi cu acest prilej au fost puse în evidenţă succesele dobîndite de oamenii muncii gorjeni. După cum se ştie, Gorjul a cunoscut, mai ales în ultimii 15 ani, multiple prefaceri innoitoare, înscriindu-se viguros, cu ritmuri tot mai dinamice, în peisajul înfloritor al economiei naţionale. Rezultate de seamă au fost obţinute şi în primele 6 luni ale anului 1981. Faţă de aceeaşi perioadă a anului trecut, producţia industrială marfă a crescut cu aproape 9 la sută, realizîndu-se mai mult de 1,3 milioane tone lignit, cu 440 000 MWh energie electrică, cu 80 500 tone ţiţei, importante cantităţi de materiale de construcţii şi refractare, alte produse. S-au înregistrat progrese în construcţia de locuinţe, de obiective social-culturale, în asimilarea de noi produse; se înfăptuiesc, de asemenea, măsurile stabilite pentru modernizarea şi dezvoltarea agriculturii. În acest an, judeţul va da mai mult de jumătate din producţia de cărbune, aproape 15 la sută din energia electrică şi peste 10 la sută din cea de ciment a ţării.

Apreciind realizările obţinute de colectivele unităţilor vizitate, de toţi oamenii muncii din judeţul Gorj, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a dat, ca de fiecare dată, valoroase indicaţii concrete pentru soluţionarea optimă a problemelor la ordinea zilei. Secretarul general al partidului şi-a exprimat convingerea că toţi oamenii muncii, toţi locuitorii Gorjului vor face totul pentru a aduce o contribuţie şi mai importantă la dezvoltarea generală a patriei noastre, că organizaţiile de partid din judeţul Gorj nu vor precupeţi nimic pentru a înfăptui hotărîrile Congresului al XII-lea, acţionînd pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii din judeţ.

În acelaşi timp, atît în discuţiile cu colectivele unităţilor vizitate, cît şi în cuvîntarea rostită la marea adunare populară, au fost abordate probleme de cea mai mare importanţă pentru înfăptuirea cu succes a prevederilor actualului cincinal, menite să asigure trecerea ţării noastre de la stadiul de ţară socialistă în curs de dezvoltare la acela de ţară mediu dezvoltată, să asigure o nouă calitate a muncii şi a vieţii în toate domeniile.

Înfăptuirea obiectivelor propuse depinde însă în ultimă instanţă de factorul om, de pregătirea multiplă, profesională, tehnică, politico-educativă a muncitorilor şi inginerilor, a ţărănimii, a tuturor oamenilor muncii. „Pînă la urmă — a spus secretarul general al partidului în cuvîntarea rostită la marea adunare populară din municipiul Tg. Jiu — realizarea sarcinilor pe care le avem în acest cincinal este strîns legată de ridicarea nivelului profesional şi tehnic al clasei muncitoare, al tuturor oamenilor muncii, al întregului nostru popor. Forţa noastră creatoare, realizarea programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate stau numai şi numai în mîinile poporului nostru, în voinţa şi capacitatea sa creatoare !"

Reafirmîndu-şi voinţa fierbinte de a urma cu neclintit devotament partidul şi pe secretarul său general, de a contribui, cu abnegaţie şi dăruire revoluţionară, împreună cu întregul popor, la înflorirea continuă a patriei, la ridicarea României socialiste pe culmi tot mai înalte de progres şi civilizaţie, locuitorii Gorjului au omagiat, odată cu întreaga ţară, în persoana tovarăşului Nicolae Ceauşescu, pe preşedintele Consiliului Naţional al Oamenilor Muncii, reales recent în această înaltă funcţie de cel mai reprezentativ forum democratic al clasei muncitoare, clasa conducătoare a societăţii. Întreaga vizită în judeţul Gorj a relevat vibrant dragostea şi încrederea pe care cei ce trăiesc şi muncesc pe aceste meleaguri le nutresc, alături de întregul nostru popor, faţă de secretarul general al partidului, preşedintele republicii, care conduce destinele naţiunii noastre pe calea luminoasă a socialismului şi comunismului. Prin însemnătatea şi actualitatea problemelor examinate, prin importanţa deosebită a măsurilor şi orientărilor stabilite, vizita secretarului general al partidului în unităţi gorjene se înscrie ca un eveniment de seamă în viaţa judeţului, a întregii ţări.

În judeţul Mehedinţi

Ca şi cea efectuată în judeţul Gorj, noua vizită a secretarului general al partidului în judeţul Mehedinţi a avut ca obiectiv analiza temeinică, cuprinzătoare a modului cum se acţionează pentru îndeplinirea în cele mai bune condiţii a sarcinilor de plan pe anul în curs şi pe întregul cincinal, în vederea realizării în termen a importantelor lucrări de investiţii prevăzute pentru ridicarea întregii activităţi din judeţ la nivelul exigenţelor sporite ale actualei etape de edificare a societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Şi pentru judeţul Mehedinţi anii de istorie nouă, revoluţionară, de un avînt fără precedent în dezvoltarea economico-socială a patriei noastre care au trecut de la istoricul Congres al IX-lea al partidului, ani care poartă amprenta puternică, distinctă, a cutezanţei, clarviziunii, gîndirii originale şi a personalităţii tovarăşului Nicolae Ceauşescu, au generat mutaţii profunde, pe multiple planuri. Investiţiile tot mai mari de la un an la altul făcute în judeţul Mehedinţi — expresie a politicii profund ştiinţifice a partidului privind dezvoltarea armonioasă, echilibrată, multilaterală a tuturor judeţelor ţării — munca pasionată, plină de dăruire a mehedinţenilor, au făcut ca în 1980, cînd nivelul producţiei industriale depăşise de 43 de ori pe cel din 1938, să se obţină în numai 11 zile întreaga producţie industrială a judeţului din 1950, în 50 de zile cea din 1965 şi în 84 de zile producţia de acum 10 ani. Cu rezultate remarcabile se prezintă şi agricultura mehedinţeană. Datorită preocupărilor stăruitoare pentru valorificarea cît mai eficientă a condiţiilor pedoclimatice şi a terenurilor agricole, pentru extinderea mecanizării şi chimizării, a suprafeţelor irigate, producţia globală agricolă pe locuitor a crescut de la 2 467 lei în 1965, la peste 8 500 lei în 1980, iar pentru anul 1985 se prevede ca această producţie să atingă 13 000 lei. Realizări importante au fost obţinute şi în alte sectoare. S-au construit zeci de mii de apartamente, numeroase edificii sociale şi culturale.

Obiectivele şi sarcinile care urmează să se înfăptuiască în judeţul Mehedinţi în actualul cincinal, în conformitate cu Directivele celui de-al XII-lea Congres al partidului, cu Legea pentru adoptarea Planului naţional unic de dezvoltare economico-socială a României recent adoptată de Marea Adunare Naţională, vor schimba şi mai mult înfăţişarea judeţului, vor ridica pe trepte şi mai înalte nivelul de trai material şi spiritual al locuitorilor de pe aceste meleaguri.

În itinerarul vizitei secretarului general al partidului în judeţul Mehedinţi au fost cuprinse obiective economice importante: Întreprinderea de construcţii navale şi prelucrări la cald din zona industrială a municipiului Drobeta-Turnu Severin, Întreprinderea de anvelope Drobeta-Turnu Severin, Centrala electrică de termoficare a Combinatului chimic din Drobeta-Turnu Severin, Sistemul hidroenergetic şi de navigaţie Porţile de Fier II. Întîmpinat pretutindeni cu deosebită dragoste şi căldură, cu înaltă stimă şi recunoştinţă, pentru grija constantă ce o poartă dezvoltării judeţului, sporirii potenţialului său economic, creşterii nivelului de trai al locuitorilor acestor meleaguri româneşti, pentru neistovita sa activitate consacrată propăşirii ţării şi ridicării bunăstării întregului popor, creşterii prestigiului internaţional al României socialiste, tovarăşul Nicolae Ceauşescu s-a interesat îndeaproape de activitatea colectivelor unităţilor vizitate, de problemele care se cer rezolvate, indicînd soluţii şi măsuri concrete.

Secretarul general al partidului a subliniat că ţinînd cont de importanţa obiectivelor care trebuie realizate în decursul acestui cincinal, din partea organelor de partid şi de stat, a colectivelor de oameni ai muncii, se impun măsuri hotărîte pentru desfăşurarea ritmică a producţiei, a activităţii în industrie, construcţii şi montaj, agricultură, în toate domeniile de activitate. „Şi judeţul dumneavoastră, la fel ca toate judeţele patriei noastre — a spus tovarăşul Nicolae Ceauşescu la marea adunare populară din municipiul Drobeta-Turnu Severin — a cunoscut o dezvoltare foarte puternică. În acest cincinal, după cum am mai menţionat, el va înregistra progrese mult mai mari decît o serie de judeţe din ţara noastră, ajungînd la un nivel foarte ridicat de dezvoltare. Toate acestea pun cu putere în evidenţă justeţea politicii partidului nostru de dezvoltare a tuturor judeţelor şi zonelor ţării, condiţie esenţială pentru ca oamenii muncii să se bucure din plin de minunatele cuceriri ale socialismului, să poată duce o viaţă tot mai demnă, tot mai îmbelşugată. Toate acestea, dragi tovarăşi, sînt astăzi o realitate în România socialistă. Avem ferma convingere că toţi oamenii muncii din judeţul Mehedinţi — la fel ca întregul nostru popor — îşi vor îndeplini cu cinste sarcinile de mare răspundere pe acest cincinal, că dispunem de tot ceea ce este necesar pentru a asigura înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului".

Prin marea importanţă a problemelor abordate, a indicaţiilor şi orientărilor date, vizita în judeţul Mehedinţi s-a înscris ca un nou moment de seamă al dialogului direct şi rodnic pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu îl poartă cu făuritorii de bunuri materiale şi spirituale, în probleme esenţiale ale construcţiei socialiste în ţara noastră. Asemenea tuturor întîlnirilor secretarului general al partidului cu cei ce muncesc, vizita în judeţul Mehedinţi a avut un puternic caracter de lucru, prilejuind examinarea concretă, la faţa locului, a modului în care se înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XII-lea, obiectivele actualului cincinal. Primite cu deosebit interes, aprecierile şi recomandările făcute de secretarul general al partidului în timpul vizitei în judeţul Mehedinţi reprezintă atît pentru locuitorii acestor meleaguri, cît şi pentru întregul nostru popor un preţios îndreptar în eforturi de a munci mai bine, mai eficient, de a ridica întreaga activitate la nivelul înaltelor cerinţe şi exigenţe ale cincinalului 1981—1985, pentru înfăptuirea exemplară a obiectivelor acestuia.

ION D. GOIA ■

Vizita de lucru a tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU în unităţi agricole din judeţul Constanţa

Toate eforturile pentru realizarea unei producţii agricole cît mai mari, pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor noii revoluţii agrare

Marţi 7 iulie, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a făcut o vizită de lucru în unităţi agricole din judeţul Constanţa. În itinerarul vizitei au fost cuprinse : consiliile unice agricole de stat şi cooperatiste Albeşti şi Negru Vodă, cooperativa agricolă de producţie din localitatea Cotu Văii, cooperativa agricolă de producţie Plopeni din cadrul consiliului unic agroindustrial de stat şi cooperatist Chirnogeni, cooperativa agricolă de producţie Cobadin, Complexul legumicol Poiana al Întreprinderii pentru legume şi fructe Constanţa, Complexul de creştere şi îngrăşare a taurinelor din satul Osmancea, comuna Mereni, Întreprinderea agricolă de stat Amzacea, din cadrul consiliului unic agroindustrial de stat şi cooperatist Topraisar. Secretarul general al partidului a fost însoţit în această vizită de tovarăşii Nicolae Constantin, Ion Păţan, Petru Enache şi Angelo Miculescu, viceprim-ministru al guvernului, ministrul agriculturii şi industriei alimentare.

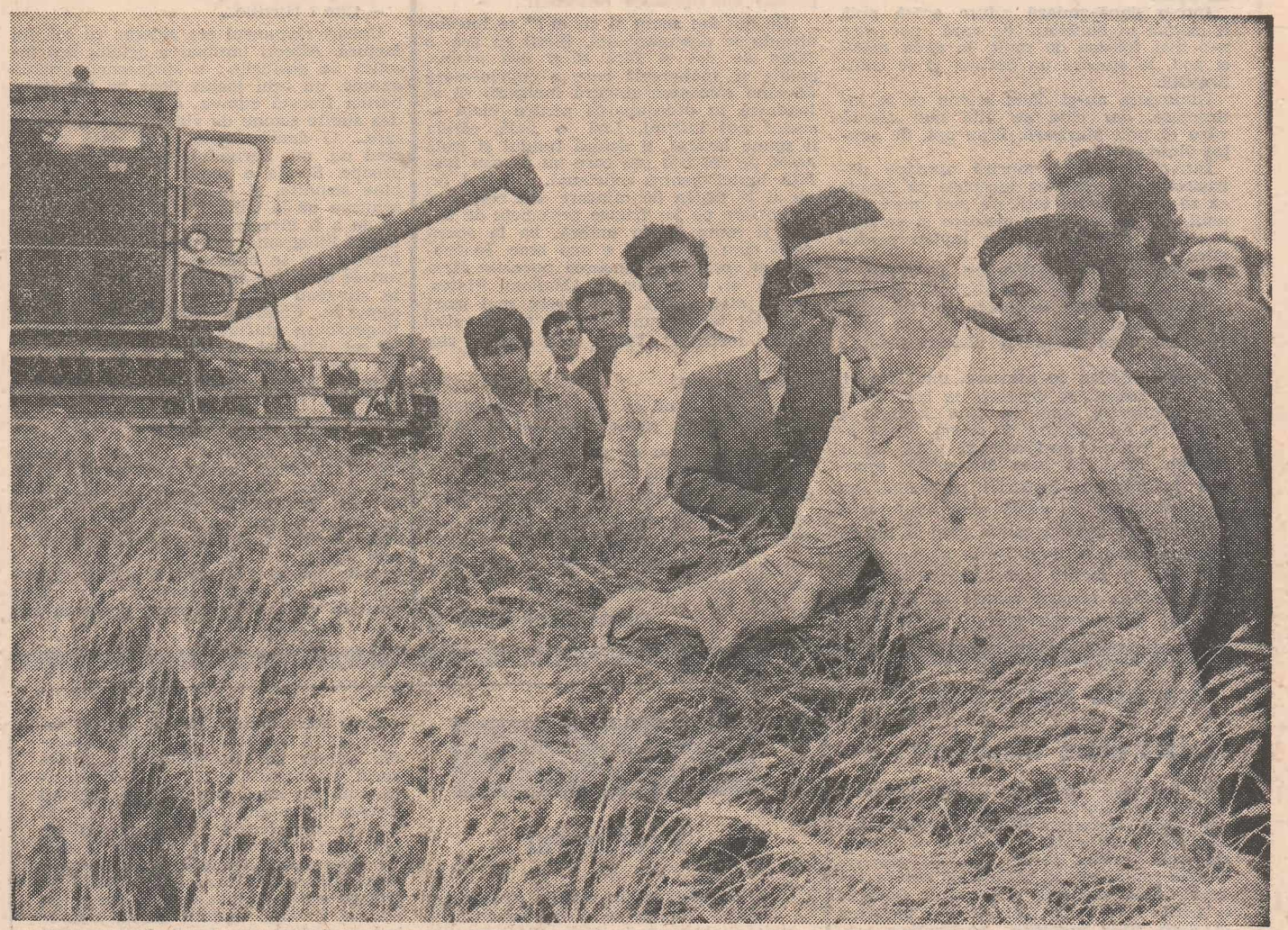

Desfăşurat în atmosfera de lucru intensă care domneşte în întreaga ţară, acum, după amplele dezbateri asupra planului naţional unic de dezvoltare economico-socială în perioada 1981—1985 şi a planului de dezvoltare a agriculturii şi industriei alimentare în actualul cincinal şi după adoptarea lor de către Marea Adunare Naţională, noul dialog al tovarăşului Nicolae Ceauşescu cu cei ce muncesc pe ogoarele judeţului Constanţa, cu specialişti şi cadre de conducere, cu reprezentanţi ai organelor locale de partid şi de stat a prilejuit examinarea modului în care se desfăşoară recoltarea grîului, celelalte lucrări agricole, a măsurilor ce trebuie luate pentru realizarea unor producţii sporite la toate culturile vegetale, precum şi în zootehnie, încă din primul an al actualului cincinal. În acest cadru au fost abordate probleme legate de modul în care se realizează în fiecare unitate agricolă prevederile planului pe anul 1981, prin cultivarea unor soiuri cît mai productive de porumb şi grîu, prin sporirea densităţii la hectar, probleme legate de asigurarea bazei furajere şi a celorlalte condiţii de care depinde sporirea producţiei de lapte şi carne, precum şi probleme privind perfecţionarea maşinilor şi utilajelor agricole, a extinderii mecanizării pentru unele lucrări ş.a.

Luînd cunoştinţă de succesele obţinute în unităţile vizitate şi felicitîndu-i pe realizatorii lor, secretarul general al partidului a dat, la faţa locului, valoroase îndrumări şi indicaţii. Astfel, la cooperativa agricolă de producţie de la Cotu Văii s-a recomandat să se cultive soiuri de grîu mai productive, să se valorifice la maximum terenurile irigate, astfel încît de pe aceste terenuri să se obţină o recoltă de cel puţin un vagon de porumb la hectar. La cooperativa agricolă de producţie Plopeni s-a recomandat să se intensifice campania de recoltare a grîului şi să se acorde o atenţie sporită zootehniei. La C.A.P. Cobadin, după ce a fost urmărită la lucru noua combină universală autopropulsată „C.U.-16" — realizată după indicaţiile tovarăşului Nicolae Ceauşescu şi aflată în probe pentru a se ajunge la o maşină de înaltă tehnicitate şi eficienţă, care să poată fi folosită atît la recoltarea grîului, cît şi a porumbului — au fost examinate, împreună cu specialiştii, unele posibilităţi de perfecţionare în continuare a acestui agregat complex cu care urmează să fie dotată agricultura noastră. S-a cerut să se urmărească cu atenţie modul de funcţionare a tuturor instalaţiilor şi utilajelor din componenţa noii combine, în vederea trecerii în scurt timp la omologarea şi fabricarea ei în serie. La complexul legumicol Poiana s-a indicat să se valorifice pe baza unui program bine documentat zonele cu pămînturi nisipoase, de pe care se pot obţine mari recolte de legume, şi să se folosească mult mai eficient irigaţiile, în condiţiile impuse de necesitatea economisirii energiei electrice. La Întreprinderea agricolă de stat Amzacea secretarul general al partidului a recomandat lucrătorilor şi specialiştilor să folosească mai bine condiţiile excelente din această zonă pentru a obţine în continuare recolte şi mai bogate la porumb, grîu, soia şi floarea-soarelui.

Noul dialog al secretarului general al partidului cu oameni ai muncii de pe meleaguri dobrogene a prilejuit lucrătorilor din unităţile vizitate şi din întreaga Dobroge reafirmarea şi mai puternică a încrederii lor nestrămutate în politica profund ştiinţifică a partidului nostru, politică ce stă la baza obiectivelor fundamentale ale noii revoluţii agrare pe care oamenii muncii de la sate, întregul nostru popor o înfăptuiesc cu abnegaţie şi cu înaltă responsabilitate. În acelaşi timp, răspunzînd cu toată convingerea îndemnurilor de la tribuna Congresului ţărănimii, însuşindu-şi pe deplin orientările formulate pe parcursul recentei vizite, oamenii muncii din unităţile agricole ale judeţului Constanţa l-au asigurat pe tovarăşul Nicolae Ceauşescu că nu-şi vor precupeţi eforturile pentru realizarea unor producţii agricole vegetale şi animale cît mai mari, pentru înfăptuirea cu succes a obiectivelor noii revoluţii agrare.

ION CODRU ■

Un document de o inestimabilă valoare pentru viitorul artei şi culturii naţionale

MESAJUL TOVARĂŞULUI NICOLAE CEAUŞESCU adresat Conferinţei naţionale a scriitorilor

(Urmare din pagina 1)

conferinţei, preşedintele Uniunii Scriitorilor, tovarăşul George Macovescu, a invitat pe tovarăşul Constantin Dăscălescu, membru al Comitetului Politic Executiv, secretar al C.C. al P.C.R., să dea citire Mesajului adresat Conferinţei naţionale a scriitorilor de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, în care, printre altele, se arată : .....**literatura română, ca şi cea a naţionalităţilor conlocuitoare din ţara noastră, s-a îmbogăţit în ultimii ani cu noi lucrări de toate genurile, inspirate din realităţile de astăzi ale ţării, din patosul uriaşei activităţi constructive a poporului**". Subliniind faptul că, într-un moment de bilanţ, Conferinţa naţională a scriitorilor este chemată să analizeze atît realizările cît şi minusurile creaţiei literare, Mesajul îndeamnă la ridicarea pe o treaptă nouă, superioară din punct de vedere calitativ, a actului creator : „**Dorim** — se arată în Mesaj — **o literatură profund angajată în lupta poporului pentru o viaţă mai bună şi prosperă, pentru construirea socialismului şi comunismului, o literatură militantă, revoluţionară, care să oglindească eroismul şi elanul creator al poporului şi să insufleţească masele populare în opera istorică pe care o înfăptuiesc astăzi pe pămîntul României, sub conducerea partidului, şi care să redea convingător şi emoţionant fizionomia omului de astăzi, eliberat de exploatare şi asuprire, care îşi făureşte în mod conştient propriul viitor fericit**". S-a mai desprins din Mesaj necesitatea ca literatura, arta în genere să ia poziţie fermă faţă de fenomenele negative din viaţa societăţii, faţă de concepţiile învechite, perimate, care nu mai corespund idealurilor şi cerinţelor de azi, să combată atitudinile înapoiate, manifestările care ar putea duce la degradarea fiinţei umane, la înjosirea omului, a demnităţii sale. Rezultă că trebuie să păstrăm, în artă, şi să dezvoltăm specificul naţional al culturii, preocupaţi de măreţia prezentului să nu uităm nici gloria trecutului de luptă pentru libertate şi neatîrnare, să se reflecte mai larg în literatură marea epopee istorică a luptelor poporului român de-a lungul mileniilor, pentru apărarea fiinţei naţionale.

În continuarea Mesajului trimis, secretarul general al partidului s-a referit la evoluţia pozitivă din ultimii ani, dar şi la neajunsurile serioase care se mai fac simţite în istoria şi critica literară. Critica literară trebuie să promoveze literatura de valoare, să devină instrument exigent de analiză, de orientare, să promoveze literatura angajată, pătrunsă de un autentic spirit revoluţionar, ea trebuie să se ocupe mai mult de valorificarea moştenirii culturale a trecutului.

Subliniind, pe lîngă toate acestea, ideea dezvoltării unui climat de înaltă principialitate şi exigenţă comunistă, a unei atmosfere de colegialitate şi respect reciproc în viaţa obştii scriitoreşti, Mesajul devine astfel un document de o inestimabilă valoare pentru activitatea de creaţie a asociaţiilor şi a Uniunii Scriitorilor, pentru arta şi cultura naţională.

Acest rol al Mesajului a fost subliniat, dealtfel, în repetate rînduri de scriitorii care au luat cuvîntul în cele trei zile de dezbateri, precum şi de Raportul Consiliului Uniunii Scriitorilor. Raportul, prezentat conferinţei de tovarăşul George Macovescu, preşedintele Uniunii Scriitorilor, s-a referit pe larg la realizările dar şi la minusurile din viaţa obştii scriitoreşti, dar el a desprins şi unele trăsături caracteristice ale dezvoltării literaturii din ultima perioadă, ale prozei, poeziei, dramaturgiei, literaturii pentru copii, ale traducerilor care s-au făcut, ale literaturii naţionalităţilor conlocuitoare. Dezvoltarea armonioasă, cuprinzătoare a literaturii naţionalităţilor conlocuitoare este o consecinţă firească a politicii partidului nostru în problema naţională, a climatului de democratizare a vieţii politice, sociale şi culturale de la noi, care a dat şanse egale tuturor creatorilor, fără deosebire de limbă şi naţionalitate.

După prezentarea Raportului Consiliului Uniunii Scriitorilor asupra activităţii desfăşurate pe perioada mai 1977—iunie 1981, conferinţa a dezbătut Tezele Conferinţei Naţionale, Programul de dezvoltare a literaturii din Republica Socialistă România pe următorii patru ani, modificări la Statutul Uniunii Scriitorilor, Raportul Comisiei de cenzori asupra activităţii financiare a uniunii.

După dezbateri, desfăşurate într-un climat profund democratic, de totală adeziune şi ataşament la cauza înălţării spiritului românesc, a geniului naţional, a fost ales noul Consiliu al Uniunii Scriitorilor şi Comisia de cenzori a uniunii.

Ieșirea din singurătate

Sabina Pintea cumpărase două sute de pui de o zi. Plănuia ca după o lună să vîndă o parte din ei, urmînd să-și păstreze pentru nevoile gospodăriei ei din Făgăraș treizeci de gălnușe. Era singură și avea o pensie destul de mică. Afară de asta fusese obișnuită să aibă în curte diverse vietăți : ciini, pisici, porumbei. Cînd îi trăia bărbatul, avusese chiar o capră de pe urma căreia nu trăgeau nici un folos.

Într-o după-amiază aduse acasă puii. Îi instală în bucătăria de vară pe care n-o mai folosea de mult, le dădu mălai și apă, le aprinse un beculeț și se culcă liniștită.

Dimineața nu-și dădu seama ce se întîmplase, dar cînd se uită mai atentă văzu că unii muriseră. Erau opt. Se simțea vinovată.

Într-o săptămînă muriră aproape patruzeci, apoi, cînd ea începuse să creadă că se vor prăpădi toți, nu mai muri nici unul. Se puseseră pe picioare și se uita la ei cu plăcere cum se luptau pentru micuța lor existență.

În prima zi de primăvară adevărată îi mută în curte, într-o îngrăditură pe care o amenajase cum se pricepuse. Se așeză pe un scăunel și se uită la ei. Abia acum îi văzu. Cum de nu-și dăduse seama ? Erau trei.

Cînd le dădea de mîncare, unul din ei, cel mai roșcat, se repezea ca bezmeticul într-o direcție, apoi în alta, izbindu-se uneori de îngrăditura de sîrmă. Ținea aripile puțin desfăcute și gîtul întins înainte. Cînd, în cele din urmă, ajungea în mijlocul farfuriei cu mălai, nu se mai mișca de acolo pînă cînd nu-și umfla peste măsură gușa. Cînd îl luă în mînă nici nu se feri. Peste globul ochilor avea o pieliță opacă, albicioasă. Al doilea părea normal numai că din cînd în cînd încremenea într-o poziție nefirească, după care începea să-și răsucească gîtul, dîndu-și capul pe spate sau într-o parte, aveai impresia că dintr-un moment în altul și-l va frînge. Încremenea în această poziție cîteva secunde, apoi un resort parcă ascuns se destindea și puiul revenea la normal, piuind și ciugulind ca și cum nimic deosebit nu i se întîmplase. Celui de al treilea laba stîngă îi rămăsese mică și subțire. Cînd mergea se legăna atît de tare punînd în pămînt laba mică și firavă, de parcă era domnul Schneider, ceasornicarul, care purta o gheată cu o talpă groasă de aproape cincisprezece centimetri.

„Ce mă fac acum și cu ei ?" se întreba uitîndu-se descumpănită. Simți că are o luptă de dat și fără să-și dea seama, apatia și mohoreala care o cuprinseseră de cînd rămăsese singură începură să se topească în preocuparea pentru viața acestor pui infirmi. Luă o ladă, căreia îi spune lazaret, îi detașă fundul și izolă acolo pe cei trei pui care nu puteau face față luptei pentru existență. De trei ori pe zi le dădea de mîncare din belșug și le presăra pe jos frunze proaspete de trifoi. Îi muta ba la umbră, ba la soare, după cum credea că e mai bine. Începuseră și vecinii să cunoască povestea lazaretului și o sfătuiau : „Madam Pintea, nu te mai necăji. Cum cresc mai mari, dacă tot te-ai muncit cu ei, taie-le gîtul și fă-i tocăniță". Tăcea. Așa e viața rînduită.

Puii crescură.

Într-o zi, orbul se îndreptă spre destinul lui, ciinele Pepsi, care, mai mult în joacă, sări peste el și-l omorî. Din cel care-și răsucea în mod nefiresc gîtul ieși un cocoș zdravăn care păștea rușinea numai după ce cînta. Altfel, era normal. Șchiopul trăiește. Mai încet, dar mai înțelept decît ceilalți. Trăiesc și sînt semnele biruinței ei asupra cuiva.

OPREA GEORGESCU ■

În amonte

Se întîmpla oarecum la fel.

Vasul aștepta să cadă noaptea, părăsea rada Brăilei, trăgea la chei, parimele erau puse să îmbrățișeze a bun sosit trupurile din oțel turnat ale babalelor, se arunca pasarela, iar primii care urcau la bord erau vameșii. Comandantul îi poftea în careul ofițerilor, îi trata cu țigări egiptene ori americane și le răspundea la întrebarea încă nepusă :

— Țagle, ca de obicei.

— Cîte ? Hîrtiile...

Uneori răspunsul era aidoma cu cel din factură. Alteori înmînarea actelor era însoțită de gesturile : o sprînceană arcuită anume, un ochi închis doar pe jumătate, bărbia frecată cumva, o ureche care vădea subite semne de viață proprie, degete care... O dată mergea. Altă dată nu. Și cînd nu, nu. Secundul navei era pe aproape. Schița o comandă. Echipajele — bine strunite, și instruite, și plătite — aruncau pe la tribord țaglele... nedoritoare de a fi înregistrate de fisc. Blocuri de 75—80 kilograme de oțel (suedez, italian, franțuzesc) se buluceau către fund. Concertele nocturne ale batracienilor din baltă le stingeau plescăitul. La fel era și cu șlepurile. Călăreau Dunărea *în aval* de Regensburg, ghiftuite cu oțel de pe acolo... Pe cel debarcat îl înfulecau „Întreprinderile metalurgice dunărene" și „Industria sîrmei". Ambele la fel de brăilene și de... anonime. Îl transformau în sîrmă, cuie, balamale, lanțuri, șuruburi, nituri... Pe cel scufundat încercau să-l înfulece peștii. Evident, cei autentici. Faptele trebuie luate ca atare. Importuri explicabile. La urma urmei Hunedoara era la ani lumină de ceea ce știm că-i azi, idem Reșița ; pe la Tîrgoviște cel mai înalt edificiu rămăsese Turnul Chindiei (și acela ruinat) ; nici vorbă de Galați ; nici vorbă de ceea ce vor deveni Călărașii. Pentagonul oțelului sută la sută românesc nu exista decît în visele vizionarilor ; poate că nici acolo, anii fiind '30...

A urmat războiul. Apoi naționalizarea. Întreprinderile metalurgice dunărene și-au schimbat stăpînii. Pentru prima dată în istoria României producătorii au devenit totuna cu proprietarii. Cu toate acestea vremurile erau grele. Foametea-foamete ! Foame de pîine și foame de metal. Endemice, ambele. Pe prima muncitorii și-o ostoiau cu te miri ce, făcînd cozi uriașe pe la ușile economatelor. Cu foamea de oțel era și mai și... Un timp au laminat ce s-a mai găsit în magazia de fier. Apoi ce s-a mai găsit pe chei. Acolo unde-i acum estacada era... grajdul întreprinderii. Comunistul Ion Cristea, «moș Ion Mustăciosul», înjuga boii dis-de-dimineață și pleca după fier. Îl ajuta tot un moș Ion, Ion Biriș. Ei doi au fost primul... serviciu de aprovizionare cu materie primă al Întreprinderilor metalurgice dunărene și naționalizate. Secaseră Brăila de fier. Cînd n-au mai găsit nici de leac și-au amintit de... magazia de țagle de pe fundul Dunării. Sudorul Nicu Lisovschi și-a procurat un furtun. Cu el în gură cobora pînă la blocurile de oțel aflate sub apă. Le lega. Ceilalți le trăgeau cu cabestanul. Primul lor plan anual laminoriștii Brăilei l-au îndeplinit cu țagle scoase de pe șenalul Dunării. Atunci au fost recuperate cincizeci de mii de tone ! — cifră de neimaginat, dar reală...

Ce a urmat ? Multe, dar mai ales 33 de ani de administrație și de democrație muncitorească. Cu ce rezultate ? Deosebit de frumoase și deosebit de prestigioase. Saltul cantitativ ? Iată numai un exemplu : producția industrială a României este de aproape 50 de ori mai mare decît aceea din 1938. Saltul calitativ ? Iată tot numai un exemplu : aproape că nu mai există săptămînă în care radioul să nu facă cunoscute întregii țări și succesele laminoriștilor din zona Dunării de jos. Într-una dintre diminețile trecute o relatare de la fața locului ne informa că tocmai se terminase încărcarea unui convoi de șlepuri cu laminate. Oțel românesc. Laminate românești. Destinația ? Regensburg. Deci Republica Federală Germania. Deci *în amonte*. Adică exact de unde prin anii '30, șlepurile ghiftuite cu oțel de pe acolo începeau să călărească Dunărea în aval...

MIRCEA BUNEA ■

„Generația mea a știut să facă litere frumoase"

— Tovarășe inginer Lucian Ghindea, sînteți directorul Întreprinderii „Flaro" din Sibiu. Despre activitatea colectivului de aici s-a tot scris. Și de bine și de rău. De data aceasta ne-ar interesa altceva. Ne-am gîndit să vă întrebăm, pentru început, dacă clasicele și totodată celebrele penițe de scris „Flaro" vor dispărea în timp, fiind înghițite, să spunem așa, de sistemele moderne de scris ? Cu alte cuvinte, dacă nepoții clasicelor penițe de scris mai lasă acestora o șansă de supraviețuire ?

— Întrebarea e binevenită și duce, după părerea mea, la discuții interesante. În ciuda faptului că în ultimii zece ani producția clasicelor penițe a scăzut de zece ori, noi, cei care lucrăm la Întreprinderea „Flaro" din Sibiu, credem că ele nu trebuie să dispară niciodată, chiar dacă pixul cu pastă și stiloul au înlocuit pe nesimțite penița de scris. Dacă, în general, acest fapt nu incomodează producția, fiindcă practic nu sîntem legați în mod direct de calitatea penițelor care ies pe poarta fabricii noastre, pe mine personal mă intrigă foarte mult o anume constatare, aceea că uităm și se uită a se scrie cu penița.

— În ce sens ?

— Urmăresc de foarte mult timp fenomenul. Literele, în ciuda faptului că, în manuale și cărți, sînt frumos desenate, ele au devenit, scrise de copii, caricaturi. De ce ? Fiindcă, după părerea noastră, stiloul și pixul cu pastă nu au ce căuta în mîinile copiilor în primele clase, atunci cînd se formează și se modelează scrisul. Elasticitatea, grația și supleța literelor scrise cu penițele clasice nu se pot obține folosind pixul cu pastă.

— De ce s-a renunțat așa de ușor la peniță și la călimară ?

— Cred că ne-am lăsat prea ușor furați de mijloacele moderne. În multe țări, mari specialiste în moderne pixuri cu pastă și stilouri, nu s-a renunțat la bătrîna peniță. Și mai cred că este vorba și despre o anumită comoditate atît din partea cadrelor didactice, cît și din partea părinților și din partea copiilor. Mă întreb de multe ori : oare cîte călimări cu cerneală s-au vărsat în ultimii ani prin școli ? Cred că foarte puține. Este adevărat că în momentul de față nu ne mai murdărim pînă la coate cu cerneală. Lîngă întreprinderea noastră există o școală pe care noi o patronăm și experimentăm diferite produse noi. Astfel, nu demult s-a experimentat un rezervor cu cerneală și cu peniță de acest gen. Produsul a reușit din toate punctele de vedere testelor. Cu alte cuvinte, acest stilou pentru copii, cu peniță elastică a fost primit cu bucurie atît de cei mici cît și de cadrele didactice. Credem, noi, că în mare măsură acest toc rezolvă problema scrisului caligrafic. Trebuie ca specialiști din respectivul minister să țină o mai strînsă legătură cu noi. Altfel scrisul celor mici și mai tîrziu comunicarea în scris vor deveni greoaie. Nu trebuie să uităm că mijloacele moderne nu suplinesc nici pe departe eleganța scrisului. Dacă se vorbește frumos și corect românește, nu trebuie să uităm a scrie și frumos. Și acest lucru se poate preda la cei mai mici, aducînd din nou în ghiozdanele elevilor bătrîna noastră peniță de scris.

SORIN POSTOLACHE ■

Iubirea de frumos

Profesorul

I. D. Ștefănescu, marele cărturar și profesor, a ținut de curînd un ciclu de conferințe timp de două săptămîni, din două în două zile, pe tema „Personalități ale culturii și artei românești" în sala Dalles mereu plină de ascultători din toate generațiile. Ne-ar fi plăcut să le vedem reluate la televizor, măcar unele dintre ele, pentru că oameni de rangul lui I. D. Ștefănescu sînt puțini, el făcînd parte din generația înfăptuitorilor Unirii din 1918, a lui Iorga și Goga, elevul lui Titu Maiorescu. La cei peste nouăzeci de ani ai săi, cu o memorie vie în amănunt, vorbind liber cîte două ceasuri pe seară fără pauze, I. D. Ștefănescu, profesorul de la Sorbona, exegetul nepereche al artei medievale românești, stăpînind o limbă românească bună de leac pentru eternitate, acest omuleț numai ochi și seninătate a reușit să ni-l aducă înaintea ochilor pe Titu Maiorescu, profesorul, evocîndu-l în ultima-i conferință, cum rar mi-a fost dat să-i cuprind înțelesul din alte mărturii, profesorul Maiorescu, cel care a reformat conștiința unei națiuni prin prelegerile sale de nivel mondial, audiate de floarea tineretului român care ocupa amfiteatrul cu o oră înainte, tineret dornic de adevăr și viață morală înaltă, alcătuind o grădină în jurul pedagogului care insufla sălii viață spirituală de paradiziacă frumusețe.

La Agapia, în căsuța cu pridvor locuită de Delavrancea, unde l-am găsit nu demult, rugîndu-l să-mi verbească de Grigorescu, I. D. Ștefănescu și-a luat toiagul patriarhal și am pornit-o în amurg pe drumul de țară ce se trage ușor pe malul rîului către Sihla, drumul pe care l-a bătut de atîtea ori alături de Grigorescu, Delavrancea, Goga, Vlahuță ; ne îndreptam încet către trecut și, evocîndu-i pe cei duși, pășeam fără veste spre Sihla pe sub neclintirea brazilor spre un tărîm al viitorului...

IOAN ALEXANDRU ■

Caricatura săptămînii

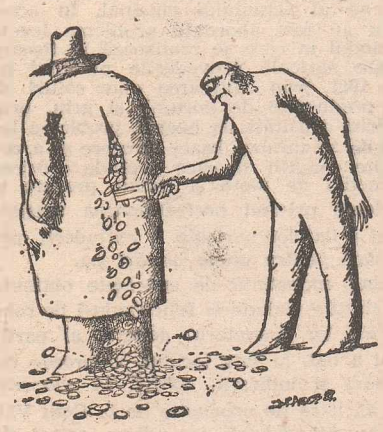

ANTON DRAGOȘ ■

Șa pierdută în trenuri

Nu era o noapte din cale afară de luminoasă, dimpotrivă, și abia îi întrezăream chipul smead și neras de patru-cinci zile, ciupit sub un ochi de o schijă, nici adînc, nici urît, dar destul ca să-ți atragă luarea aminte și să ghicești că a trecut cîndva un prag mare. Se numea Ion Vatamanu, venea de la Iași, ar fi trebuit să coboare din trenul 6455 la Ruginoasa, însă îl potopise în tren o amorțeală ciudată, o amorțeală pentru care îl și pensionaseră în urmă cu șase ani, și se readunase din amorțeala aceea numai în gara Pașcanilor. Acum era dator să aștepte un alt tren, înapoi, și vorbea întruna. I-am propus să ne lungim fiecare pe cîte o bancă și să tragem un pui de somn. Însă l-a apucat rîsul iar, ca la o amintire nemaipomenit de veselă, și mi-a spus : „Eu prin gări nu mai dorm niciodată, pricepi ? Niciodată. Mi-ajunge..." Și n-am înțeles ce-i ajunge și el s-a chitit iarăși pe trăncănit : „...Și ce nu pricep este de ce se uită doctorii strîmb la mine, atunci cînd tot ei mă cheamă, o dată pe an, să mă răsucească pe toate părțile. Eu nu le-am cerut niciodată vreo pensie, ei m-au trîntit în pensie și tot ei mă cheamă, o dată pe an, și tot ei se uită la mine pe toate părțile". Și, atunci, încruntat, arăta mai căzut decît i-ar fi îngăduit anii, vreo șaizeci sau șaizeci și unu, și iarăși i-am spus că sînt frînt. Și să facem cumva și să ne întindem fiecare pe cîte o bancă. „Nu. Eu în gări nu mai dorm niciodată..." — mi-a răspuns, repezit și din nou vesel nevoie mare și din nou a legat vorba chiar din locul unde încercasem să-l silesc să o lase baltă. „...Chiar ca ăia din trenul de atunci se uită la mine doctorii ăștia". Și a tăcut numai cît să tragă un fum dintr-o țigară care parcă nu se mai stingea de trei ceasuri. Și a reînceput : „Aveam un cal și o șa cum dumneata nici nu poți să-ți închipui vreodată, dar le-am pierdut în război. Atunci cînd nu s-a mai putut altfel și a trebuit să ne împușcăm caii, ca să nu înnebunească ei singuri în bătaia necruțătoare a tunurilor, chiar așa am făcut, am trosnit un glonț în urechea lui Viscol. Și cînd l-am văzut că se împăienjenește de tot am închis ochii preț de cîteva clipe, așa cum îi închid eu acum, și mi-am închipuit că jur-împrejurul meu a ars o gospodărie și că eu nu mai am chiar nimic de făcut decît să mai áleg cîte ceva și din scrum și din jar. Și am dat șaua jos de pe Viscol... Că la noi se vîntură mai de mult o credință : cine pierde o șa, pierde multe... Și am adormit cu capul pe șa, mai tîrziu, către miezul nopții, cînd trenul în care ne îmbarcasem se depărtase binișor de prăpăd. Și cînd m-am trezit șaua aia se mistuise. Mi-o furase careva și-mi strecurase sub cap o raniță ca oricare alta... Am luat-o din om în om, prin trenul acela care se legăna și scîrțîia și gemea din toate încheieturile, prin duhoarea aia de obiele putrede și sudoare, și cum stau toți cu fundul pe raniițe și cu armele între genunchii adușii la gură se trezeau scurt din somn și se uitau la mine strîmb, prin lumina puțină a zorilor. Ei îmi furaseră șaua, dar era ca și cum eu aș fi venit să-i fur, dar n-am găsit șaua. Și atunci m-am uitat prin raniița găsită sub cap. Avea în ea un brici, din ăla nemțesc, bun al dracului, niște ciocolată, o muzicuță de gură, trei cutii de sardele și o decorație pe care o aveam și eu și mi-am zis : încă nu e rău... Puteam să găsesc sub cap un pietroi sau nimic... Dar s-a răcit războiul și am luat-o și eu spre casă și s-a întîmplat că a trebuit să schimb un tren la Tecuci și eram frînt tot așa cum ești dumneata frînt, astăzi. Am dormit cu capul pe raniița aia. Și m-am trezit pe nimic. Și atunci iar mi-am zis : Ioane, ai început să mergi în pagubă... Și tot în pagubă am mers de atunci. Și cînd n-am mai putut, eu nu le-am cerut ceva, Doamne ferește, ei m-au trîntit în pensie și tot ei mă cheamă din an în an și se uită la mine... Pînă în dimineața de ieri... Ieri mi-au spus că nu mă mai cheamă..."

MIHAI PELIN ■

Mărturii ale trecutului scoase la lumină

În toamna anului trecut, **Vasile Mariș** din comuna Bogdan Vodă a descoperit, în timp ce ara pe un deal numit Sneamăn, 28 de piese de bronz. Se aflau îngropate în acel loc centuri, topoare, brățări, seceri, ace. Vasile Mariș a anunțat Institutul arheologic din București care l-a trimis la fața locului pe cercetătorul **Ion Chicideanu.** Din partea Muzeului județean Maramureș a participat la lucrările arheologice **Georgeta Iuga.** Totodată, numeroși copii din Bogdan Vodă — **Vlad**

Vasile, Gheorghe Deac, Vlad Ioan, Gheorghe Mariș, Gheorghe Danci — au dat o prețioasă mînă de ajutor sub conducerea profesoarei **Maria Vartolomeu.** În urma cercetărilor întreprinse, încă 187 de piese au putut fi recuperate pînă acum. Se estimează că tezaurul, datînd din anul 1 200 i.e.n., este unul dintre cele mai bogate și mai variate depozite de bronz din zona Maramureșului și poate aduce noi lămuriri în legătură cu istoria acestor meleaguri.

GEORGE ARION ■

Un pas de doi, dar al doilea șchioapătă

Nu e deloc greu într-o țară ca a noastră, în care sînt cunoscute, după cum atestă specialiștii în materie, peste 10 000 de dansuri populare diferite, să închegi o formație de acest gen și să oferi un mare spectacol. Ne-am convins de lucrul acesta încă o dată — dacă mai era nevoie — asistînd nu demult la concursul din etapa republicană a Festivalului național „Cîntarea României" susținut de formații coregrafice din județe situate, cu excepția Brașovului, în sudul țării, cu zone folclorice muntenești. Deși potrivit unei opinii aproape generale, nu acestea sînt cele mai generoase în ce privește vitalitatea folclorică, demonstrația făcută de zecile de formații a fost extrem de elocventă. Nu trebuie să te îndepărtezi prea mult de linia de centură a Capitalei ca să te fascineze ritmuri, mișcări, grafii și culori care se înscriu ca adevărate nestemate în inepuizabila zestre de frumuseți spirituale ale poporului nostru. Scriu aceasta gîndindu-mă nu mai departe decît la evoluțiile scenice ale țăranilor din Bulbucata-Giurgiu și Corbeanca-sectorul agricol Ilfov. Bulbucata nu se află în premieră pe scena etapei republicane a festivalului, căci în ediția trecută, cu o formație compusă numai din femei, a ocupat locul II. Merită relatată în legătură cu această formație o întîmplare. În etapa interjudețeană a ediției trecute dansatoarele din Bulbucata nu s-au putut prezenta la centrul de concurs unde erau planificate pentru că nu aveau lăutari, drept pentru care li s-a permis să evolueze în faza de la București, cînd au făcut rost de prețioșii instrumentiști. Rămîne memorabilă apariția acestor femei cu fețele arse de soare, venind direct de la cîmp și prinzindu-se într-un joc îndrăcit, care a revărsat peste sala și juriul cam amorțite, într-o după-amiază de vară, toată prospețimea și vigoarea cîmpiei. Mi-i amintesc și țăranii din Corbeanca — „bătrînii" din satul acesteia, Tamașu, cum au fost anunțați —, cei puțin cîțiva dintre ei, de la o mare sărbătoare de acum mai bine de trei decenii, cînd s-a inaugurat cooperativa agricolă de producție din această localitate, prima cred din fostul raion Snagov. Semnatarul acestor rînduri, elev pe atunci în clasa a VII-a elementară la o școală dintr-o comună a aceluiași raion, recita pe aceeași scenă prima poezie publicată după aceea sub un pseudonim, la care se adăugase „tînăr țăran muncitor". Mă limitez numai la aceste două exemple cu toate că, așa cum e și de așteptat, formații reputate sau debutante pe scena festivalului, din toate județele participante și din Capitală, au oferit un spectacol nu o dată strălucitor.

O figură mai stearsă au făcut-o dansurile tematice, moderne, contemporane, fapt oarecum exolicabil, date fiind dificultățile pe care le are de depășit această nouă formă a artei coregrafice, promovată o vreme cu destulă timiditate. Acolo unde s-au depus eforturi mai mari, unde începe să se constituie o oarecare tradiție — și ne referim înainte de toate la județe ca Brăila, Brașov, Prahova (aici se organizează și unicul festival de specialitate din țară intitulat „Bucuria muncii") și la municipiul București — succesele n-au lipsit. Două dansuri, „Furnica" al Școlii populare de artă din Brăila și „Concert de Ziua partidului" al Casei de cultură a sindicatelor din Ploiești, prezentîndu-se, printre alte cîteva merituoase, ca numere de excepție. Atît ca prezență în festival cît și sub raportul calității dansul tematic continuă să fie însă o cenușăreasă, astfel că în acest cuplu, dans popular — dans modern-tematic, în acest pas de doi, că să folosim o expresie coregrafică, cel de-al doilea încă șchioapătă.

NICULAE STOIAN ■

P.S. Nu e deloc greu, într-adevăr, să închegi o bună formație de dansuri populare într-o țară ca a noastră cu virtuți atît de proeminente în acest domeniu. Dar trebuie să fie foarte greu — mi-ar spune cineva — ca să faci una în care dansul popular să fie de-a dreptul schilodit, dezarticulat, schimonosit. Așa cum s-a întîmplat — și se întîmplă din păcate de mulți ani — cu formațiile care intră pe mîna acestui giumbușlucar Ion Giubernicu din București, care, pe lîngă alte formații a căror coregrafie a girat-o și a semnat-o pe statul de plată, a adus în scenă, sub egida unei case de cultură din București, un căluș de care și-a bătut pur și simplu joc, făcînd „circ", cum remarca nu fără amărăciune veteranul călușarilor români Ilie Pădureiu din Pădurenii Argeșului, prezent în sală. Nu e prima dată cînd scriem despre susanelele sfîrîitoare de folclor ale lui Giubernicu, dar sperăm să fie cel puțin de această dată citită cu luare aminte nota noastră de către factorii care-i permit să săvîrșească asemenea atentate asupra ființei dansului popular.

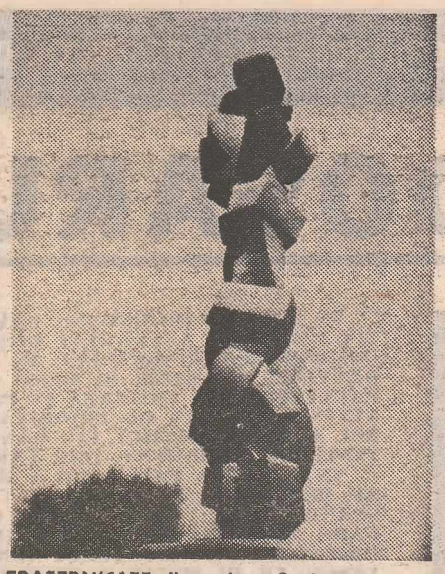

FRATERNITATE (bronz) – Sculptură de WILHELM DEMETER ■

Un om coboară pentru noi în adîncuri

În definitiv cît de adînc poți scruta în sufletul unui om astfel încît să reușești să-i surprinzi personalitatea fără a avea sentimentul că i-ai nedreptățit omițînd trăsătura cea mai importantă a acesteia? Și totuși, cred că oricine încearcă să-l definească pe Alexandru Pop își dă seama pînă la urmă că acest șef de echipă, de la Exploatarea minieră Nistru nu este mai mult decît îl arată faptele sale, că el se dezvăluie oricui cu o sinceritate dezarmantă, fără a încerca să se sustragă nici unei priviri cercetătoare. Nici o umbră de mister nu se întrezărește în viața sa care nu are nimic spectaculos decît în măsura în care orice existență e spectaculoasă prin simplul motiv că ea se petrece. Propunerea de a se scrie despre el nu-i provoacă nici entuziasm și nici nu-l lasă indiferent. Pornește să istorisească pe îndelete prin cîte a trecut, ușor mirat parcă, fiindcă înțelege că n-a prea avut răgazul pînă acum să se gîndească la asta. Întîmplările vieții, cîte i-au fost hărăzite, și cît i-a fost atît lui să le domine, l-au înzestrat cu un calm desăvîrșit în fața evenimentelor. Unii l-au socotit chiar placid dacă nu l-au văzut cum reacționează atunci cînd e nevoie. Are darul Alexandru Pop să aducă liniște pe oriunde se întîmplă să se afle. Și fără nici o ostentație, ci doar prin simpla sa prezență de bărbat cu gesturi elegante, cu chip de artist, dar pe care îl bănuiești plin de forță cînd împrejurările o cer. Capacitatea sa de a cumpăni bine lucrurile înainte de a acționa poate să se datoreze și faptului că de mic copil a trebuit să poarte povara unei gospodării. Născut în 1940 în satul Ciureni, comuna Zelha din județul Sălaj, el nu mai are cum să-și mai aducă aminte de tatăl său căzut în război. Fratele lui Alexandru Pop, Eftimie, cu patru ani mai mare, a plecat de acasă, în lume, ca să-și găsească un rost. O vreme, micul Alexandru a lucrat la cîmp, a semănat și a strîns roade, a îngrijit de vite ca oricare alt gospodar din acest sat răsfirat pe niște coline domoale. Dulceața locurilor nu l-a subjugat însă multă vreme. Cu toată împotrivirea mamei la un moment dat dorul de altceva l-a mînat spre alte orizonturi visînd să aibă cu orice preț o meserie. A plecat la 20 de ani la Brad unde a învățat cum să scormone în adîncurile pămîntului după minereu. *Nici aici nu a renunțat la ceea ce este sădit profund în ființa sa, picurat în suflet de o mamă necăjită dar dîrză în suferință: la cinste și corectitudine, la modestie și sete de muncă.* Și nici nu-și mai aduce aminte cum au trecut 10 ani și a simțit nevoia să se tragă mai aproape de cea care-l adusese pe lume și care-i cerea acum ajutorul. Eftimie, azi lăcătuș mecanic, i-a înțeles gîndul și amîndoi s-au mutat la Baia Mare, în două blocuri între care nu sînt mai mult de o sută de metri. Și de aici încolo viața lui Alexandru Pop merge fără surprize: plecarea la lucru, masa la cantină, echiparea în vestiar, intrarea în mină, studierea în subteran a caietului de serviciu, repartizarea lui Ioan Bure, Ioan Andreica, Ionel Buciuman, Ion Cicău și a celorlalți membri din echipă la locurile de muncă, apoi ore încordate de lucru și din nou revenire la suprafață, vestiarul, drumul spre casă unde-l așteaptă soția sa, Viorica, și cei doi copii, Ioan și Sorin, televizorul, cîte un spectacol, cîte un meci... Iar tot acest ritual cotidian înseamnă o sumedenie de fapte la care trebuie să se răspundă uneori nu numai prompt dar și exact, pentru ca totul să rămînă în făgașul normalului atît de drag lui Alexandru Pop, care n-a precupețit nimic ca să-și orînduiască traiul în aceste limite. Ca semn de mare încredere, lui i se încredințează de obicei cele mai grele locuri de muncă — precum și altor doi tovarăși de-ai săi, Ilieș Filip și Gheorghe Neamțu — dar asta nu-l împiedică să-și depășească planul lunar cu 15—20%, poate tocmai din dorința sa de a arăta că oricînd, cu tenacitate, poți învinge orice obstacol și poți transforma orice mediu într-o ambianță cît mai firească. În rest, ar mai fi de povestit de duminicile în care, în Dacia 1300 a celui mai mare, cei doi frați o pornesc spre Ciureni, acolo unde și-au construit pe locul vechii case părintești o alta, mai arătoasă, și mai potrivită cu starea de prosperitate de azi a satului. Aici, Alexandru Pop visează să se retragă cînd va împlini anii de pensie și se va putea bucura în voie de înălțimea cerului, de miresmele cîmpului, mulțumit că și-a făcut, după putere, datoria. Dar pînă atunci mai e vreme destulă și de aceea, cînd avem timp, să ne gîndim, măcar o clipă, că un om — un om de-o simplitate dezarmantă — alături de alți oameni, aidoma lor și totuși văzînd într-un fel aparte toate lucrurile care ne înconjoară, așa cum nu a văzut și nu va mai vedea nimeni niciodată, coboară pentru noi în adîncurile pămîntului.

GEORGE ARION ■

Anonimatul omeniei

S-a petrecut pe o șosea din România. Se putea petrece în oricare altă parte a lumii, acolo unde se află prezente aceste embleme ale civilizației moderne care sînt mașinile. Dar nu se știe dacă lucrurile s-ar fi desfășurat la fel după ce evenimentul respectiv s-a produs.

Miercuri, 17 iunie, ora 14,00.

Un grup de 34 de turiști din Israel, care fac turul României prin firma EWTR, iau masa în restaurantul hotelului Carpați din Baia Mare. Bună dispoziție, că de altfel și în celelalte 7 zile de cînd se găsesc în România.

Ora 15,30.

Ultimii turiști se urcă în autocarul marca Setra. Se pornește spre Cluj-Napoca, o nouă etapă a călătoriei. Ghidul, Liviu Popișcă, anunță localitățile prin care se trece. Se rulează cu o viteză moderată. E soare, asfaltul uscat. Pe șosea — o circulație redusă.

Aproximativ ora 16,15.

După vreo 36 de kilometri parcurși, la intrarea în satul Mesteacăn, autocarul derapează la o curbă și se răstoarnă într-un șanț. Momente explicabile de panică. După care, turiștii, rînd pe rînd, încep să iasă din autocar, unii vădit marcați de evenimentul rutier.

Aproximativ aceeași oră.

În dreptul autocarului răsturnat se oprește o mașină din care coboară un om care nu amintește prin nici un amănunt vestimentar că ar fi ofițer de miliție. Și totuși acesta este un ofițer de miliție plecat în concediu, ca tot omul. Imediat oprește circulația pe șosea și fiecare mașină care sosește la locul accidentului este transformată într-o mașină de salvare cu direcția Spitalul județean Baia Mare. În același timp sînt luate măsuri ca să se telefoneze la Salvare și la Miliție. Pentru a putea transporta pe turiști, în mașinile particulare nu rămîne decît conducătorul auto. Ceilalți pasageri coboară fără să murmure. Dimpotrivă, fiecare caută să dea o mînă de ajutor. Vreo 20 de săteni din Mesteacăn aduc apă. Toți execută numai ceea ce solicită ofițerul de miliție, care e prompt și precis. Sosesc și 5 mașini ale Salvării. În jumătate de oră toți cei 34 de turiști primesc îngrijirile unor doctori ca Radu Gherman, Constantin Opris. Cuvîntul de ordine: Nimeni din personalul sanitar nu părăsește spitalul pînă cînd problema turiștilor nu e rezolvată!

Sîmbătă, 20 iunie, ora 20,00.

Din nou în restaurantul hotelului Carpați. În cadrul unei mese special organizate, Iordeni Smuel, sosit special în România ca reprezentant al firmei EWTR, mulțumește pentru compasiunea și dragostea față de om cu care au fost înconjurați turiștii din Israel. Se află de față și Petrică Moldoveanu, consilier în cadrul Ministerului Turismului. Se vorbește nu numai despre ospitalitatea românească, dar și de omenia românească, de comportarea extraordinară a acelui ofițer de miliție, de competența medicilor români, de serviciile ireproșabile asigurate de complexul hotelier Carpați (director: Aurel Iancu), de țăranii care au cules din norod obiectele turiștilor, astfel încît nici un lucru nu s-a pierdut. „Nu știu dacă în multe țări din lume am fi fost înconjurați cu atîta solicitudine" declară Avram Rotman.

Duminică 21 iunie, luni 22 iunie, marți 23 iunie...

Sejurul grupului de turiști din Israel continuă. După cum ați văzut, s-a petrecut pe o șosea din România. Ați înțeles că se putea petrece în oricare altă parte a lumii. Și, desigur, v-ați dat seama că s-ar putea ca lucrurile să nu se fi desfășurat la fel, fiindcă prin unele locuri oamenii trec cu destulă indiferență unii pe lîngă alții. În timp ce un ofițer de miliție român, aflat în concediu și îndreptîndu-se spre cine știe ce oraș, după ce a făcut ceea ce a socotit el că este nu numai o datorie de serviciu, dar și o obligație a oricărui om față de un semen aflat în impas, a plecat mai departe, fără a-și spune măcar numele, rămînînd anonim, ca atîția dintre șoferii ce i-au transportat pe turiști, ca atîția medici care i-au îngrijit, ca atîția alți localnici care le-au spus o vorbă bună, de încurajare.

A. GEORGE ■

Insula fără soma

(Urmare din pagina 1)

va sute de combine, cîteva sute de camioane, de tractoare, de prese, de mașini pentru strînsul și transportatul paielor, la care se adaugă o întreagă flotă de nave-hambare, sînt angajate acum în bătălia grîului. Imaginea luptei e militară, prin ampla desfășurare de forțe, prin organizare și disciplină, e totuși rurală, e monotonă, penibilă, e imaginea unei munci de uzură, extenuantă la culme, în care oamenii dau tot, nepăstrînd nimic pentru sine. Sutele de combinieri își încalecă „Gloriile" de cum se crapă de ziuă, trudind pînă noaptea, cînd mulți dintre ei rămîn în cîmp. Îi vezi la lumina lunii sau a farurilor tractoarelor, uscîndu-și cămășile năclăite de transpirație, mîncînd în pripă, dormind în pripă, pregătindu-se să se avînte din nou. La fel au făcut în campania orzului, la fel, înainte de orz, în cea a aratului, a semănatului, a prășitului, adică în lunile, zilele, nopțile, ceasurile, secundele unui an dificil, cu neprevăzut, cu surprize, cu exces de umiditate în primăvară și cu caniculă vara, obligîndu-i pe autorii pîinii la eforturi în plus, la lucrări în plus. Cîtă energie s-a cheltuit pentru creșterea, coacerea și culesul pîinii în Insula Mare a Brăilei? Dacă bătălia acestui an, ne spunea cineva, ar fi fost o înfruntare fizică, om contra om, adică un epuizant campionat de lupte greco-romane pe un ring lung de 156 de kilometri, cît numără insula, fără pauze, sau cu pauze sumare, fără reprize, adică dintr-o repriză în alta, fără duminici, uneori fără nopți, performanțele oamenilor s-ar fi putut calcula mai ușor, obținîndu-se un echivalent, fie și vag, al efortului fizic, nu și al celui de dăruire și de conștiință, depus în marea bătălie a pîinii.

Lucrurile, în acest colț al șesului brăilean, se petrec așa cum, probabil, se petrec, la ceasul de față, în întreaga Cîmpie Română. Majoritatea combinelor atacă lanurile din plin, dar unele mai și stau, lipsindu-le bateriile, lipsindu-le anvelopele, lipsindu-le mai cu seamă „curelele late", care nu sînt, cum s-ar crede (cum ai crede cînd îi asculți pe oameni, cu cît dor, cu cîtă fervoare a așteptării, cu cîtă mistică spaimă le invocă însemnătatea), niște ultrasofisticate miracole ale tehnicii, ci doar atît, niște „curele late", produse de combinatul de articole din cauciuc de la Jilava. (Vin foarte greu, ni se spune, aceste „curele late", de fapt nu vin, ele sînt aduse, mai bine-zis smulse, le smulg din Jilava delegații „descurcăreți" ai trustului de mecanizare; iar odată montate pe „Glorii" se rup foarte repede.) Mai sînt și combine ce risipesc recolta, unele fiindcă nu sînt bine etanșate, altele fiindcă, iată, nu sînt perfect corelate cu mijloacele de transport, chiar cînd aceste mijloace se află la cîțiva pași.

La Brezoiasa, în pauza de prînz, combinerul Costică Drăghici ne privește sumbru. „Iar ați venit să mă criticați?", zice el, după care, observîndu-ne deruta, ne explică, acum surîzînd (surîzînd, cum s-ar zice, retrospectiv, la o situație ce nu s-a mai repetat), că a mai fost „criticat în presă", l-a criticat un coleg de la ziarul local, nemulțumit de risipa de orz provocată de „Gloria" interlocutorului nostru. A fost, adaugă C. Drăghici, vina lui (totdeauna e vina celui de pe combină!), și totuși n-a fost, a fost numai pe jumătate. Pe scurt, odată buncărul combinei încărcat, n-a izbutit să se facă văzut (fiindcă și-aici e o tehnică specială: cea a semnalizării) de șoferul autocamionului parcat hăt departe, drept pentru care, ca să-și deșerte buncărul, a fost silit să ajungă la capătul solei, pierzînd și orz, și timp, și renumele de mecanizator fruntaș. Acum, de cînd au intrat în grîu, lucrurile s-au rezolvat, autocamioanele răspund prompt la semnalizări, o iau chiar înaintea semnalelor, de-ar face la fel și autorii „curelelor late"!

O campanie, o mare campanie cum e cea a grîului — ne spune mai tîrziu un alt interlocutor, ing. M. Caradan de la sectorul Titcov — e un sistem de semnale, de voci țîșnite de pretutindeni, punînd în mișcare timpul pe mari ecrane stereofonice. Sînt vocile cîmpiei, ale oamenilor, ale mașinilor, ale ploii, ale victoriei sau eșecului, ale dorințelor, ale trudei, voci care se amestecă și se întretaie, se întregesc sau se bruiază reciproc, într-o patetică și fierbinte confruntare cu faptul, adică cu strînsul grîului. Dacă una din voci se pierde, recepționată prost sau destrămată în neant, sistemul se dereglează, mașinăria scîrțîie. De mers, desigur, ea merge, dar arderile ei sînt incomplete, înaintează greu, scoțînd prea mult fum. Apropo de autocamioane, adaugă inginerul, ce te faci cînd ele nu-ți vin la timp, cînd „Gloriile" cu buncărele pline încremenesc în lan, așteptînd cu ceasurile? Ieși în șosea și, făcînd uz de autoritatea de inginer (cînd ești dublat de un milițian e și mai bine!), oprești camioanele care trec, la îndrumi spre propria-ți arie, dezorganizînd-o pe-a altora, dereglînd deci sistemul. Apropo și de „curelele late", cum să le ai la timp și de calitate superioară cînd cei din industrie muncesc ascultînd alte voci, nu și pe cea a cîmpiei, cu solicitările ei atît de presante, de aspre?

Seara, tîrziu, undeva, în inima insulei, scurtă ședință „de comandament", șefii de formații înfățișează raportul zilei, da, merge bine, recoltatul „e-n grafic", s-a stors din fiecare clipă de soare tot aurul, s-a stors din pămînt tot rodul. Cuvintele vin greu, oamenii sînt obosiți, ședința se prelungește din pricina oboselii, ochii se închid. Trebuie să te ridici în picioare, ca să poți ține cuvintele drepte. Se ridică toți, fiindcă toți pică de somn și toți se vor trezi. Planul de bătaie pentru ziua ce va veni se face deci de-a-npicioarelea, de către niște oameni foarte obosiți, dar treji.

Insula Mare a Brăilei, un loc din Cîmpia Română, într-un miez de vară fierbinte, de bătălie aspră, cu oameni treji.

RECONSIDERAREA TEZAURULUI DE GÎNDIRE PRIORITARĂ ROMÂNEASCĂ

DOSARUL INSULINEI

ÎN APRILIE-AUGUST 1921, SAVANTUL ROMÂN NICOLAE CONSTANTIN PAULESCU A ANUNȚAT DESCOPERIREA UNUI REMEDIU PENTRU COMBATEREA DIABETULUI. ÎN ANUL URMĂTOR, 1922, CANADIENII BANTING, MACLEOD ȘI BEST — CUNOSCÎND DESCOPERIREA LUI PAULESCU — SE ERIJEAZĂ ÎN POSTURA DE DESCOPERITORI. ÎN 1923, NEȚINÎND SEAMA DE PRIORITATEA ROMÂNEASCĂ, FUNDAȚIA NOBEL ACORDĂ PREMIUL LUI BANTING ȘI MACLEOD. PAULESCU PROTESTEAZĂ VEHEMENT, DAR FĂRĂ REZULTAT.

ÎN PREAJMA ÎMPLINIRII A 50 DE ANI (1971) DE LA DESCOPERIRE AU REÎNCEPUT SĂ APARĂ ÎN FRANȚA, ELVEȚIA, ANGLIA, SUEDIA, SPANIA, S.U.A., INDIA, R.D.G., CEHOSLOVACIA ETC. ARTICOLE ÎN CARE MARI SAVANȚI SUBLINIAU PRIORITATEA LUI PAULESCU. DIRECTORUL INSTITUTULUI NOBEL RECUNOSCUSE, ÎN 1969, CĂ PAULESCU AR FI MERITAT PREMIUL NOBEL.

Laura Sigarteu Petrina — Stimate tovarășe profesor Ionel Pavel, sînteți unul dintre cei mai buni cunoscători ai activității savantului român Nicolae Constantin Paulescu, iar eforturile dumneavoastră au fost multe și substanțiale pentru recunoașterea prioritității acestuia. Publicînd în 1976 la Editura Academiei Republicii Socialiste România cartea : **The Priority of N. C. Paulescu in the Discovery of Insulin (Prioritatea lui N. C. Paulescu în descoperirea insulinei)** — rod al unei asidue munci de documentare și de realizare de documente — făceați dreptate unuia din cei mai mari savanți pe care i-a dat poporul român omenirii. Unul din cei mai nedreptățiți în același timp. Cînd ați pornit la drum ? Cum ?

Prof. Ionel Pavel — Acum 12—14 ani, prioritatea lui Paulescu era, practic, ignorată, nu numai în străinătate, dar și în propria-i țară ! În pregătirea Congresului de diabet cu participare străină ce avea să aibă loc în 1971 la București, am intenționat, în calitate de organizator, să înscriu în program, alături de Ereditatea și Profilaxia Diabetului, o a treia chestiune, **„Prioritatea în descoperirea insulinei"**. Cu această ocazie, am revăzut toată istoria chestiunii și am stabilit : a) că publicațiile lui Paulescu precedau pe cele ale colectivului din Toronto cu 8 luni ; b) că ele erau exhaustive, în timp ce ale canadienilor erau limitate doar la efectul asupra glicemiei ; c) că Banting și Best cunoșteau lucrările lui Paulescu, dar le-au citat foarte deformat în lucrările lor ; d) că purificarea insulinei aparținea în mod nemijlocit lui Collip.

Ținerea acestui congres a fost sabotată și apoi anulată, pentru motive independente de voința noastră, de conducerea Ministerului Sănătății de pe atunci ! ! !

Am încercat apoi să promovez ideea „Paulescu — descoperitor al insulinei", pe calea informării directe a unor specialiști și istorici ai medicinei și a conferințelor în străinătate sau a articolelor diverse.

L. S. P. — Vă rugăm să prezentați istoricul descoperirii insulinei.

Prof. I. P. — Trebuie spus de la început că încercări pentru identificarea și extragerea substanței cu efect hipoglicemiant (care să reducă zahărul din sînge) au fost făcute și înainte de Paulescu. Dar primul care a reușit să obțină un extract activ și să-l interpreteze exact a fost Paulescu. Cercetătorul român, avînd temeinice studii medicale în Franța, desfășurînd o susținută activitate de investigație științifică asupra combaterii diabetului, a obținut primele rezultate hipoglicemiante la animal cu un extras pancreatic, realizat de el, încă în 1916. Războiul mondial și ocuparea Capitalei de către trupele străine l-au împiedicat să-și continue lucrările, dar a reluat cercetările în 1919 și le-a dus la bun sfîrșit în 1921. Numai rigoarea științifică extraordinară ce-l caracterizează pe Paulescu explică faptul că el a așteptat cinci ani de zile de la primele rezultate, pentru a-și mări numărul de experiențe, pentru a verifica temeinic efectul extractului, la animalul bolnav de diabet și la cel sănătos, și pentru a proba specificitatea hormonului antidiabetic. Abia apoi își publica rezultatele.

L. S. P. — Cum au decurs faptele ?

Prof. I. P. — În anul 1921, Paulescu a ținut la București, între aprilie și iunie, patru comunicări (ședințele Societății de biologie din 21 aprilie, 10 mai, 9 și 23 iunie), care au apărut în **„Comptes Rendus de la Société de Biologie"** de la Paris (Vol. 84 din 27 iulie 1921) și a întocmit un memoriu exhaustiv, intitulat **„Recherches sur le rôle du pancréas dans l'assimilation nutritive"**, în care era descrisă descoperirea hormonului antidiabetic, pe care îl numise pancreină. Acest memoriu a apărut în **„Archives Internationales de Physiologie"**, din 31 august 1921 (Paris, Liège).

În experiențele sale, injectarea extrasului apos de pancreas în vena jugulară sau în vena portă a cîinilor pancreatectomizați era urmată de o scădere rapidă a glicemiei (a zahărului din sînge) și cetonemiei, în timp ce glicozuria (zahărul din urină) și acetonuria se reduceau considerabil, mergînd chiar pînă la dispariție. Concomitent apăreau scăderi evidente ale ureei sanguine și urinare. Hipoglicemia maximă apărea în primele 2 ore după injecție, pentru a reveni la cifrele dinaintea acesteia după 10—12 ore. O a doua injecție avea același efect.

Amploarea hipoglicemiei insulinice era în funcție de cantitatea de extras injectat. Un efect identic asupra glicemiei era observat la cîinele normal. Paulescu a arătat apoi că acest efect este specific și că se datora exclusiv injecției de extras de pancreas și nu, cum au crezut predecesorii săi, unei acțiuni nespecifice sau antagonizării adrenalinei.

L. S. P. — În acest moment intră în scenă un grup de canadieni care nu se mulțumesc să confirme descoperirea savantului român, ci se lansează într-una din cele mai scandaloase uzurpări cunoscute în știință. Vă rugăm să oferiți cititorilor noștri detaliile acestui moment — să-i zicem eufemistic : regretabil, din istoria descoperirilor științifice.

Prof. I. P. — Literatura de specialitate o spune limpede. În același an în care Paulescu își publica primele sale experiențe, cercetări în această direcție erau începute de către F. C. Banting și C. H. Best (Sharpey-Schafer, **The Endocrine Organs**, Londra 1926, 344). Deci, canadienii **„încep cercetările"** chiar în anul cînd Paulescu comunică public că a reușit deja. Să zicem că e o pură coincidență. Rezultatele obținute de acești autori, publicate abia în februarie 1922, erau identice cu ale lui Pauleseu, cu deosebirea că savantul român studiase și efectul insulinei asupra cetonemiei, acetonuriei, ureei sanguine și urinare, ceea ce autorii canadieni nu au făcut decît mai tîrziu, la sugestia lui MacLeod.

De asemenea, în memoriul lui Paulescu era menționat efectul extrasului apos de pancreas asupra glicemiei animalului normal, fenomen care urma să stea mai tîrziu la baza standardizării insulinei.

Canadienii cunoșteau cercetările lui Paulescu ; există o probă sigură : ei citează articolul fundamental al lui Paulescu. În asemenea împrejurări, orice cercetător onest, dată fiind similitudinea rezultatelor, ar fi fost obligat a recunoaște că cercetările sale confirmă doar lucrările anterioare ale lui Paulescu. Canadienii nu au făcut-o.

Au recurs la o soluție ce s-a dovedit a fi, pînă la urmă, o autocapeană. Schimbarea, în ultimul timp, a opiniei științifice mondiale în favoarea lui Paulescu a fost mult ușurată prin descoperirea unei grave **„erori de citare"** care a stat, probabil, și la originea nesocotirii lucrărilor lui Paulescu de către Comitetul Nobel și care, în orice caz, pune într-o altă lumină problema prioritității românești. Într-adevăr, Banting, în primul său articol, intitulat **„The internal secretion of the Pancreas"**, apărut în **„The Journal of Laboratory and Clinical Medicine"**, februarie 1922, nr. 5, citează pe Paulescu în mod foarte straniu : **„Paulescu a demonstrat recent efectul extrasului total al glandei asupra cantităților de glucoză, uree și corpi cetonici din sînge și urină la animalele diabetice. El a arătat că injecțiile în venele periferice nu produc efect și experiențele sale arată că a 2-a injecție nu produce un efect așa de marcat ca primul."** (! !) Se remarcă ușor incorectitudinea citatului dacă ne raportăm la prima concluzie a lucrării lui Paulescu : **„Dacă unui animal diabetic, după extirparea pancreasului, i se injectează într-o venă jugulară un extras pancreatic, se constată o diminuare sau chiar o suprimare trecătoare a hiperglicemiei, care poate fi înlocuită prin hipoglicemie și, totodată, o diminuare sau chiar o suprimare trecătoare a glicozuriei"** (Comptes rendus de la Soc. de Biologie, vol. II, 1921, 555—559, ședințele din 21 aprilie, 10 mai, 9 și 23 iunie 1921).

A doua parte a frazei lui Banting, care se acordă greu cu prima, este la fel de incorectă, dacă ne raportăm la experiența nr. 8 din Comunicarea făcută în aprilie 1921 și la experiența nr. 4 din sinteza publicată în **„Archives Intern. de Physiologie"** din 31 august 1921, și care demonstrează că injecția de extras provenit din o treime din pancreas provoacă o scădere a glicemiei de la 140 mg% la 112 mg% (20%), în timp ce o injecție imediat următoare, făcută cu o dublă cantitate, produce o scădere de la 210 mg% la 112 mg% (46,6%).

L. S. P. — După cum spuneți, partea a doua a frazei lui Banting și Best nu se acordă cu prima parte, cu care se află, de fapt, într-o relație ilogică. Poate fi o eroare sau poate fi o confuzie intenționată pentru a compromite cercetarea lui Paulescu ?

Prof. I. P. — Cele ce vor urma par să arate că ultima supoziție este adevărată. Deși numai Banting ar fi putut să dea relații, el fiind în mod evident redactorul articolului, Best era atunci abia student ; ne-am adresat acestuia, ca unicul supraviețuitor al echipei de la Toronto, cu rugămintea de a ne explica această gravă **„eroare de citare"**. Ne-a trimis următoarea scrisoare :

15 octombrie 1969

„Dragă doctore Pavel,

Ca răspuns la scrisoarea dv. din 8 octombrie, sînt foarte mulțumit să aflu că intenționați să sărbătoriți aniversarea a 50 de ani a publicării comunicării profesorului Paulescu asupra secreției pancreasului.

Eu regret foarte mult că a fost o eroare în traducerea noastră a articolului profesorului Paulescu. Nu pot să-mi explic, după această distanță în timp, ce s-a întîmplat în mod exact. Cum sînt în curînd 50 de ani de atunci, nu-mi reamintesc dacă ne-am bazat pe cunoașterea noastră insuficientă a limbii franceze sau dacă am avut o traducere. În orice caz, aș dori să afirm cît de trist sînt pentru această nefericită eroare și am încredere că eforturile dv. de a onora pe prof. Paulescu vor fi încununate de un mare succes.

Cu cele mai bune urări și salutări prietenești,

Al dv., cu sinceritate
Charles H. Best"

Ar fi fost natural în caz de simplă eroare, ca încă Banting, observîndu-și greșeala, să caute ocazia de a restabili adevărul, căci, între timp, Paulescu trimisese la Toronto extrasele lucrărilor lui. Cu toate acestea, în articolele următoare, Banting sau l-a citat, minimalizîndu-i lucrările, sau l-a ignorat cu desăvîrșire. La fel a procedat și Best (vezi Tratatul său din 1945) și mai tîrziu, după scrisoarea care recunoaște eroarea ; nici o atestare publică nu a urmat.

L. S. P. — Care sînt împrejurările în care Fundația Nobel reușește să facă „eroarea" de a populariza un fals și de a oferi posibilități unora să încerce să legitimeze o uzurpare în știință ? Ce ați făcut spre a limpezi lucrurile ?

Prof. I. P. — Este interesant să arătăm mai întîi, că decernarea premiului Nobel lui Banting și MacLeod nu a împiedicat pe unii mari savanți contemporani acestora să acorde lui Paulescu prioritatea descoperirii insulinei. Printre aceștia cităm pe Casimir Funk („Histoire et conséquences pratiques de la découverte des vitamines", Ed. Vigot, Paris, 1924), care seriază astfel pe descoperitorii insulinei : „În 1920 și 1921, dr. Paulescu din România și dr. Banting și Best de la Universitatea din Toronto au demonstrat în mod decisiv că pancreasul, în special insulele Langerhane, conțin o substanță antidiabetică care a primit numele de insulină" (p. 73). În același sens trebuie citați și Alfredo Sordelli și Juhan T. Lewis (Buenos Aires, 1924), E. Sharpey-Schäffer (Londra, 1926), Paul Trendelenburg (Berlin, 1934).

E locul aici să spunem, subliniindu-i meritele, că profesorul Ian Murray (1899—1974) de la Andersen of Medicine, Glasgow-Anglia, medic strălucit și specialist în diabetologie, a publicat, începînd cu 1969, o serie de articole în care susține prioritatea lui Paulescu ; el este inițiatorul campaniei postbelice în favoarea lui Paulescu.

L. S. P. — Deci : un străin a trebuit să vină să ne arate aurul abandonat în propria noastră grădină. Cum se explică faptul că Ian Murray declanșează campania ? (O să vă întreb, mai tîrziu, ce făceau specialiștii noștri în istoria medicinei, pe atunci).

Prof. I. P. — În ceea ce-l privește pe I. Murray, este interesant de menționat cum a ajuns acesta să cerceteze lucrările lui Paulescu și să devină un pastonat apărător al prioritității românești în descoperirea insulinei. Cităm dintr-una din scrisorile acestuia: „Deși am spus întotdeauna studenților că numele de insulină a fost creat de Schäffer din Edinburg, nu a consultat niciodată lucrarea originală. Acum doi ani am citit-o și acolo am văzut o prezentare a lucrării lui Paulescu. Acest lucru m-a interesat în mod deosebit și așa am ajuns să citesc lucrarea originală a lui Paulescu, care dovedea clar că el reușise să extragă secreția internă a pancreasului înainte ca Banting să-și fi început cercetările".

Odată stabilită prioritatea incontestabilă a lui Paulescu asupra lui Banting și evidențiate „erorile" de citare ale cercetărilor savantului român de către autorii canadieni, ne-am adresat, împreună cu acad. Șt. Milcu, Institutului Nobel, într-o scrisoare în care am arătat documentat prioritatea lui Paulescu. La aceasta am primit din partea directorului Institutului Nobel, prof. Arne Tiselius, următorul răspuns :

29 decembrie 1969

„Dragi Colegi,

Revenind la problema ridicată în scrisoarea dv. din 30 octombrie 1969, cu privire la prioritatea descoperirii insulinei și în special la contribuția lui Paulescu, doresc să spun următoarele :

Am studiat amănunțit documentele trimise și am discutat, de asemenea, cazul cu colegii mei, în special cu prof. Ulf von Euler, președintele Fundației Nobel, și, după cum știți, el însuși un fiziolog și endocrinolog de cea mai înaltă reputație.

Sîntem de acord că, fără îndoială, punctul dv. de vedere în legătură cu planuita aniversare a 50 de ani de la descoperirea insulinei este, într-o oarecare măsură, justificat.

După cum bine știți, acordarea premiului Nobel lui Banting și Collip (e greșit — e vorba de MacLeod —**I. P.**) a fost criticată de mulți, mai ales faptul că Best nu a fost inclus. După părerea mea Paulescu merita în mod egal să i se decerneze premiul. (In my opinion, Paulesco was equally worth the award.) După cîte știu, Paulescu nu a fost propus oficial, dar Comitetul pentru decernarea premiului Nobel ar fi putut, firește, să mai aștepte un an... Din nefericire nu există nici un mecanism prin care Comitetul pentru decernarea premiului Nobel ar putea face ceva în prezent într-un caz ca acesta sau în altele similare. Personal, nu pot decît să-mi exprim speranța că în cazul sărbătoririi celei de-a 50-a aniversări a descoperirii insulinei, se va releva cum se cuvine activitatea de pionierat a lui Paulescu.

Cu cele mai prietenești salutări,

Al dv. sincer
Arne Tiselius".

L.S.P. — Dar ce înseamnă „propus oficial" ? Cine trebuia să-l propună ?

Prof. I. P. — Din cîte cunosc, din relatarea lui I. Murray, există niște reguli conform cărora în fiecare an se trimit unor personalități, care dețin anume posturi în Scandinavia, invitații să propună un candidat. În plus, Institutul Carolinian din Stockholm selectează un număr de 20—30 de facultăți de medicină pentru a asigura reprezentarea diferitelor țări. La aceste facultăți se trimit invitații unor profesori spre a face propuneri. Totul este învăluit într-un mare secret.

L.S.P. — Par destul de aleatorii selectările ; subiectivismul și alți factori extrașteiințifici or fi acționînd.

Prof. I. P. — Este, credem, omenesc, dar regretabil.

L.S.P. — Cînd a început, între uzurpatori, „bătaia asupra prăzii" ? Evocați principalele momente.

Prof. I. P. — Se știe că în 1923, premiul Nobel pentru fiziologie și medicină a fost acordat pentru „descoperirea insulinei" lui Banting și MacLeod. Decernarea acestui premiu a fost de la bun început contestată ; Banting s-a simțit obligat să împartă premiul (banii) cu Best, iar MacLeod cu Collip.

Cearta a început deci de la început, dacă pot să spun așa. MacLeod care era sceptic în ceea ce privea planul lui Banting (și cu motiv ! — este vorba de tehnica ce presupunea ligatura prealabilă a canalului pancreatic) s-a dezinteresat. A dat totuși cîțiva cîini să experimenteze. A plecat apoi trei luni în vacanță. Cînd s-a întors și i s-a părut că experiențele lui Banting și Best reușiseră, a încercat să se „infiltreze", drept colaborator. Apoi și-a impus numele pentru a se face comunicarea la Societatea Canadiană de Fiziologie unde nu se putea intra fără colaborarea unui membru, iar el era membru. De aici, din „amestecul" cu Banting se trage propunerea lui MacLeod la premiul Nobel alături, bun înțeles, de Banting. Aceasta s-a făcut cu protestul întîi al lui Banting și pe urmă al lui Best, care fusese omis. Singurul serviciu real făcut de MacLeod pentru promovarea în practică a insulinei este că a recomandat cu insistență introducerea unui chimist, pe Collip, în colectiv, care să purifice insulina. Odată purificată și aplicată în tratamentul uman, la 12 ianuarie 1922, Collip, pe bună dreptate, a început să vorbească de extractul purificat de el, drept „extractul Collip", ceea ce l-a înfuriat pe Banting. La aproximativ o lună după ce începuse să lucreze la purificarea insulinei, Banting l-a întîlnit pe Collip în holul facultății, l-a trîntit jos, l-a bătut, dîndu-l cu capul de podea, spunîndu-i : „Să mai spui că este extractul tău". Collip a părăsit atunci Toronto luînd tehnica de purificare cu el și producerea insulinei a încetat. Între timp a intervenit un alt chimist, Walden, de la casa de medicamente Lilly, care argumentînd purificarea cu ajutorul fracționării electrice, a asigurat debitul necesar de insulină purificată pentru diabeticii din spital, care între timp se înmulțiseră.

Din recunoașterile lui Best (care pretinde numai prioritatea „administrării insulinei la cîine", ignorînd data publicației), și din contestările lui Collip (singurul care a făcut purificarea), se poate vedea iarăși cum s-a ajuns în mod total incorect în posesia premiului Nobel.

Best a întreprins atunci o acțiune foarte susținută, care a durat pînă în ultimii ani ai vieții sale, arătînd că MacLeod n-ar fi avut nici un aport în cercetare. În fond, tot ce făcuseră ei nu era decît o confirmare palidă a lucrărilor și realizărilor anterioare și exhaustive ale lui Paulescu. Propaganda și perseverența lui Best au făcut ca pînă în ultimul timp toată lumea științifică să uite — în favoarea lui Best — greșeala Institutului Nobel, să vorbească de descoperirea insulinei de Banting și Best, fără măcar să evoce persoana lui Paulescu.

Acțiunea întreprinsă de Best nu a fost corectă din punct de vedere al probității științifice așa cum rezultă din documentele existente în cartea noastră publicată în 1976. Cît privește perseverența, trebuie luată ca exemplu în acțiunea de revalorificare a lui Paulescu ca descoperitor al insulinei pentru cei 40 de ani care urmează de acum, adică în vederea aniversării centenarului descoperirii insulinei în anul 2021.

(Va urma)

LAURA SIGARTEU PETRINA ■

I.C.R.A.L., MON AMOUR

O redresare rapidă prin muncă şi seriozitate

Cîţiva ani la rînd, zeci şi zeci de reclamaţii ale populaţiei din sectorul I au vizat serviciile inacceptabile ale I.C.R.A.L. Herăstrău. Tărăgăneli, slabă calitate a lucrărilor, nereguli etc., această întreprindere de construcţii, reparaţii şi administraţie locativă ajunsese parcă sinonimă cu dezordinea ? ! În toamna anului trecut, o brigadă de control a constatat că totul pornea de la incompetenţa şi dezinteresul faţă de treburile întreprinderii ale conducerii. Au fost numiţi un nou director — Ghiţă Gheorghe, un nou director tehnic — Alexandru Popescu, un nou inginer şef — Gheorghe Şomănescu, toţi în specialitate (constructori), primind misiunea de a redresa cît mai rapid situaţia economică a unităţii, relaţiile cu cetăţenii şi, desigur, relaţiile de muncă.

Cu ce, de unde, cum să înceapă punerea la punct a lucrurilor, starea de ordine ? Efortul a fost intens, efectele, ca o infuzie de sănătate într-un trup vlăguit, prăbuşit, n-au întîrziat să apară. **Gheorghe Şomănescu :** Cu aceiaşi oameni, cu aceleaşi materiale, cu aceleaşi utilaje, am reuşit ca într-un timp relativ scurt, 8 luni, să schimbăm radical situaţia. Am început, firește, cu organizarea şi, în consecinţă, am pornit de la om. Am schimbat şefi de şantiere şi de sectoare de gospodărire locativă, maiştri care s-au făcut vinovaţi de raportări false, de ciubucuri şi incapacitate, pe Mihai Vioreanu, de pildă, fost şef al Şantierului 4, acum pe post de diriginte, de pe care îl vom schimba cît de curînd ! Deşi are pregătirea profesională necesară, continuă să nu-şi facă datoria. Verificînd lucrările de care răspunde, am constatat că nu le-a urmărit cum era obligat s-o facă. Avem nevoie de oameni ataşaţi întreprinderii şi care să-şi îndeplinească, nu la minima rezistenţă, ci cu dăruire, sarcinile de serviciu. Au fost înlocuiţi şi maiştrii Anghel Adam, Cristea Iliescu, Gheorghe Georgescu, faptele acestuia din urmă fiind în curs de anchetare de către organele de miliţie. Alexandru Fălcuţă era încadrat ca şef al sectorului de gospodărire locativă nr. 6 fără să întrunească normele în vigoare ? ! I-am lăudat şi i-am premiat pe cei harnici, dar cînd a fost vorba de nepăsare şi incompetenţă, si a fost, am tăiat în carne vie. Doar asa am împutinat reclamaţiile. **Alexandru Popescu :** Am găsit lucrări de reparaţii capitale începute de prin 1977 şi neterminate la 88 de imobile, cu o valoare de 11,5 milioane lei ? ! Multe puncte de lucru, răspîndite prin tot sectorul, risipind forţa de muncă şi materialele, erau lăsate la voia întîmplării, necontrolate, neverificate de nimeni. Acum, la 1 iulie, putem spune că am reuşit să recuperăm restanţele şi să finalizăm aceste lucrări. Ca să eliminăm subiectivismul, să barăm intervenţiile de tot felul, dar, mai presus de toate, pentru păstrarea şi conservarea corespunzătoare a fondului de locuinţe şi pentru organizarea mai bună a muncii, am introdus sistemul informaţional în programarea reparaţiilor. Efectuăm, anual, verificarea imobilelor, întocmim fişe cu anumiţi parametri şi le dăm calculatorului. El ne răspunde fidel şi obiectiv care sînt priorităţile, în funcţie de uzura clădirilor, iar noi, ţinînd cont de capacitatea de lucru, alcătuim programările.

O organizare riguroasă — în termeni concreţi şi aplicaţi — a conducerii, a producţiei şi a muncii dar mai ales nişte oameni potriviţi la locul potrivit, despre care s-ar putea vorbi încă mult, au dus I.C.R.A.L. „Herăstrău" de la o situaţie gravă la o redresare rapidă.

Miercuri, 1 iulie, am efectuat un raid inopinat la cîteva puncte de lucru ale şantierelor nr. 1, 2, 3. Mai exact, pe Calea Dorobanţi 230 şi 232 (unde se execută repararea şi împrospătarea faţadelor), la Liceul „I.L. Caragiale" (faţade plus reparaţia capitală a marii săli de educaţie fizică, unde se vor desfăşura antrenamente şi competiţii ale Universiadei), pe bd. Ilie Pintilie 20. Echipele de muncitori erau în totalitate la lucru şi munceau cu seriozitate.

CICI IORDACHE ■

Se poate şi ieftin şi durabil ? Se poate

La I.C.R.A.L. „Foişor", la sediul central din Ştefan Mihăileanu 20, te întîmpină o ordine desăvîrşită şi, mai concret, o chiuvetă şi un prosop. Prosopul pare tocmai pus, iar apa e caldă, în acest scop fiind folosită energia solară, în domeniul căreia întreprinderea şi-a cîştigat deja o oarecare experienţă. Te mai întîmpină tot felul de anunţuri utile, cît costă o reparaţie, ce telefon are dispeceratul I.R.E.B. etc. şi mai scrie că „fiecare loc de muncă trebuie să fie o oglindă a muncii şi a disciplinei". Directorul Gheorghe Cişmigiu e de părere că, în unitatea pe care o conduce de 15 ani, lucrurile stau aşa şi nu altfel. Deşi rămîne încă destul loc pentru mai bine, personalul întreprinderii îşi vede de treabă şi, ca o consecinţă firească, I.C.R.A.L. „Foişor" a obţinut recent, pentru a doua oară consecutiv, Ordinul Muncii clasa a III-a, ocupînd locul I pe Capitală în 1979 şi 1980.

Unitatea, pe lîngă alte îndeletniciri mai puţin importante, administrează, repară şi întreţine. Uneori, la cerere şi contracost, asigură felurite prestaţii către populaţie, mai face şi mică industrie, are chiar şi o grădină de legume, dar grosul activităţii îl constituie cele 3 direcţii menţionate. De uşor, nu-i uşor, căci I.C.R.A.L. „Foişor" deţine un fond locativ cifrat la 3 miliarde, asta însemnînd cam 5 mii de corpuri de clădire şi 34 de mii de deţinători de contract, la dispoziţia cărora, au, n-au dreptate, îl auzim pe inginerul şef Laurenţiu Timaru, trebuie să fii şi să faci faţă. Multe clădiri sînt, firește, vechi şi, refăcîndu-le, icraliştii de la „Foişor" trebuie să lucreze cît mai repede, cît mai ieftin şi cît mai durabil, respectînd totodată tradiţia. S-ar părea că şi ieftin şi durabil nu se poate, dar Laurenţiu Timaru zice că da, se poate. Dă şi cîteva exemple, imobilele din Dimitrov 87, la care şeful de echipă Florea Paraschiv tocmai a dat jos schelele, Olari 9, Republicii 81 etc., lucrări la care, folosindu-se soluţii noi (terasit, modilit, altele), s-a respectat arhitectura tradiţională, casa din Dimitrov datează din 1925, şi s-au obţinut şi economii notabile. În concepţia acestor icralişti, pe jumătate constructori, pe jumătate restauratori, durabilul precumpăneşte şi el e, cel mai adesea, posibil, fără ca preţul lucrării să salte. Iată, ni se explică, deşi costă cu 3 lei mai mult la metru, un burlan de plastic ţine şi 15 ani, de 3 ori mai mult decît unul de tablă, devenind mai rentabil. În plus, adaugă Laurenţiu Timaru, fiind negru, e implicit mai rezistent, adică omul, confundîndu-l cu fonta, îl mai lasă în pace ? ! Ajungem astfel la un capitol nu tocmai plăcut al relaţiilor dintre I.C.R.A.L. şi cetăţean. Primul e, de regulă, receptiv, în funcţie de posibilităţi. De pildă, concret, Gheorghe Dumitraşcu din Bulevardul Gării Obor 23 a cerut schimbarea cazanului de la baie. Acesta se deteriorase, se uscase, nu din vina lui Gh. D., ci din cauza reţelei, uneori lipsită de presiune. După 8 zile, solicitarea a fost onorată, dar întîrzierea, firește, a rămas, numai că, la data la care omul se adresase la I.C.R.A.L., acesta n-avea nici un cazan disponibil ! Cetăţeanul, în schimb, un anume cetăţean, se face adesea şi mai vinovat faţă de I.C.R.A.L., cazul răilor platnici, al celora care par a fi, în lipsa unei ocupaţii, debitori de meserie la cotele de chirie. Ion Andreescu din Biserica Mărcuţa 3 e în restanţă cu 7 462 de lei, iar Marin Ivan, Pictor Romano 8, are de achitat 5 547 de lei ? ! Cu toţi aceştia, am mai spus-o, legea e exagerat de blindă şi Gheorghe Cişmigiu recunoaşte că n-are ce le face ? ! Şi n-are pentru că, chiar dacă judecătoria a emis o decizie de evacuare, eternul debitor trebuie mutat în altă casă şi cercul, firește vicios, rămîne deschis. Mai sînt şi cei care îşi întreţin locuinţele atît de prost încît, trecîndu-le pragul, te apucă jalea. Laurenţiu Timaru posedă o lungă listă în acest sens, Gheorghe Motoc din Ion Maiorescu 8, Alexandru Stănescu din Mihai Bravu 85—93, Gheorghe Ion din Zece Mese 10 etc., ei au fost somaţi şi răsomaţi, amendaţi şi răsamendaţi, dar rezultatul a fost, practic, egal cu zero, singura mîngîiere a oamenilor de la I.C.R.A.L. rămînînd faptul că numărul unor astfel de exemplare e în scădere.

Înainte de a fi icralişti, cei de la „Foişor" sînt, firește, ei înşişi locatari. Ei ştiu, puşi în faţa unui necaz, unde şi cît îl doare pe fiecare. Prioritate au, mai ales iarna, defecţiunile la cazanele de încălzire centrală, ce trebuie, după instrucţiuni, depistate şi reparate în 24 de ore. Numai că, uneori, cazanele trebuie înlocuite şi unitatea, în aria căreia funcţionează cam 400 de uzine de bloc, n-are în depozit decît 3—4 instalaţii ? ! Normal ar fi ca ea să comande, în fiecare an pentru cel care vine, necesarul de cazane la Întreprinderea „Metalica", numai că, nu-i aşa, de unde să ştie I.C.R.A.L. „Foişor" ce cazane se vor deteriora ? ! În plus, nici nu-şi poate lua măsuri speciale de precauţie, căci primul control descoperă cazanele şi îl arde, reproşîndu-i că deţine fonduri cu mişcare lentă ? ! Şi totuşi, căutînd şi găsind soluţii, cei de la I.C.R.A.L. „Foişor" fac faţă şi, în linii mari, mulţumesc populaţia prin seriozitate şi promptitudine. Cea mai bună dovadă e că numărul reclamaţiilor e în scădere, cam 90—100 pe an, multe din ele fiind mijlociri între asociaţiile de locatari şi şantierele de construcţii.

Altfel, I.C.R.A.L. „Foişor" mai are încă probleme. A introdus sistemul abonamentelor lunare pentru prestări de servicii, contra 50 de lei, dar ideea încă n-a prins şi mai sînt, în această privinţă, unele ezitări. Fluctuaţia personalului e în continuare mare, cam 10 la sută din lucrători vin şi pleacă în decursul unui an, de unde o mulţime de belele, legate şi de faptul că munca icraliştilor e publică şi omul, după ce-l cinsteşte pe meşter c-o ţuică, i se pare că n-a aşezat gresia chiar drept şi-l reclamă, că e dreptul lui ? !

În ciuda acestor greutăţi, unele obiective, munca merge înainte şi, judecînd după rezultate, merge bine. Ştefan Mihăileanu 20 rămîne, oricît am vrea să căutăm nod în papură, o adresă la care oamenii merg cu încredere şi sînt, cel mai adesea, mulţumiţi.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

„Cîtă dreptate au cei care se plîng că nu sîntem prompţi ?"

La „Colentina", de vorbă cu directorul GHEORGHE CONSTANTIN

— Am venit la dumneavoastră pentru a vă cunoaşte munca şi, sigur, pentru a vă întreba de ce părerile sînt contradictorii în ceea ce priveşte I.C.R.A.L.-ul.

— Cînd străbat străzile Capitalei am un sentiment de mulţumire văzînd, mai în tot locul, şantiere aparţinînd uriaşei întreprinderi care se ocupă cu administrarea şi întreţinerea fondului de locuinţe pe întreg teritoriul Bucureştiului. Sigur, că avem o anume formă de organizare şi că eu răspund numai de anumite străzi din sectorul 2, dar asta nu înseamnă că nu mă simt prezent, alături de colegii mei, pe toate şantierele noastre. La un asemenea volum de muncă, reclamaţiile sînt într-un fel inerente, în ciuda faptului că noi lucrăm cu dăruire şi sacrificii. Pentru mulţi dintre noi ora prînzului înseamnă ora 18 00.

— Care sînt parametrii la care lucrează I.C.R.A.L. „Colentina" ?

— Administrează, repară, întreţine sau urmăreşte cum sînt întreţinute 2 980 de imobile cu 4 961 de corpuri de clădire, adică 27 830 de apartamente şi 30 965 chiriaşi. E ceva, nu ? Noi avem pe schemă o mie de lucrători cu care facem faţă acestui uriaş front. Fiind nevoiţi să lucrăm pe o arie largă, propriu-zis în casele oamenilor, posibilităţile de control scad, de unde, în mod firesc, destule reclamaţii. Dar, după părerea mea, primii vinovaţi sînt acei chiriaşi sau proprietarii care tentează. „Nene, eşti la etajul 4, eu stau la 3, vino şi la mine, tot eşti în bloc". De multe ori meseriaşul cedează. Deci fură muncă, fură materiale, dar mai ales fură din timpul beneficiarului, al celui care e, faţă de mine, I.C.R.A.L., plătitor. Şi încep reclamaţiile pentru că, din cauza specificului muncii noastre, nici maistrul nu poate sta pe loc. Controlează, dă indicaţii şi merge pe alt şantier care, de cele mai multe ori, e restrîns, numărînd 2—3 oameni. Dar e şantier.

— Tovarăşe director, mulţi chiriaşi se plîng că nu sînteţi prompţi în intervenţii. De ce ?

— Pe cît este posibil respectăm termenele, dar avem şi noi greutăţi. Nu primim la timp diverse materiale, ciment, var, tablă zincată, faianţă, oxigen, carbid, altele. Atunci cînd deschidem un şantier, nu-l pornim pînă cînd nu avem totul pregătit, dar de multe ori un produs se pierde pe drum, înainte de a ajunge la noi, cu toate că îl ştim asigurat. Ceea ce ne pune în situaţia de a amîna şantierul. La capitolul greutăţi, aş trece şi chiriile.

— În ce sens ?

— Sînt două aspecte. Ceea ce se încasează prin întreprinderi este fără bătaie de cap, dar 30 la sută dintre chiriaşi sînt plătitori direcţi la casă. Plătitori şi, adesea, neplătitori ! La 31 mai, de pildă, aveam 440 de restanţieri, datorînd 316 000 lei.

— Am impresia că, în zilele noastre, cetăţeanul este obligat să ştie prea multe lucruri pe de rost în raport cu I.C.R.A.L.-ul. Din această cauză, uneori, devine rău platnic fără voia lui. Să recapitulăm : trebuie orice om să plătească chiria lunar ? Trebuie. Trebuie să anunţe cînd au intervenit schimbări în familie ? Trebuie. Trebuie să comunice modificările din retribuţie ? Trebuie. Cînd se întîmplă altfel, hop amenzile ! Aşa că vă întreb, pînă la sancţiuni, nu s-ar putea introduce un sistem mai eficient de preîntîmpinare ?

— E o problemă de discutat. Totuşi, noi am făcut ceva. La fiecare contract nou, atunci cînd este semnat de proprietar, subliniem părţile importante pe care acesta nu are voie să le uite. Eu cred că fiecare om trebuie să-şi găsească un sistem propriu de „alarmă". Dar vreau să vă mai spun că cetăţenii se fac de multe ori vinovaţi şi pentru unele neglijenţe în aparenţă minore. Văd un burlan căzut, se poate pune la loc numai cu bunăvoinţă, dar trec pe lîngă el nepăsători. Au o mică pierdere de apă în bucătărie, dar o lasă în voia ei. Şi exemplele pot continua. Ce vreau să spun ? Că acel om care este organizat în lucrurile mici nu uită niciodată lucrurile mari. Este adevărat că ne deosebim de cetăţeanul din secolul trecut, dar zilele noastre cer, în primul rînd, disciplină şi organizare personală, cu atît mai mult, cu cît este vorba de o avuţie naţională pe care trebuie s-o îngrijim cu dragoste şi dăruire.

— Tovarăşe director, cred că am înţeles cîte ceva din marile şi micile probleme ale I.C.R.A.L.-ului. Pentru a fi edificat, vă propun să vizităm cîteva şantiere.

— Ce-aţi zice să vizităm micul atelier din strada Lizeanu 9 ?

N-avem nimic împotrivă. Ajunşi acolo, constatăm că doi oameni execută, din lemn recuperat, diverse articole de uz casnic. Şi trebuie să vă mărturisesc că execută bine, de vreme ce planul, destul de mare, 20 000 lei lunar, nu constituie o problemă. Cine doreşte să-şi procure scaune, scări, galerii pentru perdele şi altele e aşteptat la adresa mai sus-menţionată.

Mai departe, pe strada Bocşa nr. 3, alt şantier. Sunăm la familiile Iosif Szalkai, Anton Misir şi Ştefan Grigoriu şi ne e dat să auzim numai cuvinte de laudă pentru felul prompt şi conştiincios cum a acţionat I.C.R.A.L.-ul, executînd lucrările solicitate bine şi la termen. Înainte de a ne întoarce la redacţie, mai parcurgem cîteva străzi unde „Colentina" a deschis şantiere pentru repararea şi vopsirea faţadelor. Atunci cînd această acţiune uriaşă, ca investiţie şi timp, va fi terminată, vom putea admira, în toată splendoarea lor, cîteva superbe clădiri ale Bucureştiului de altădată, pe lîngă care, din păcate, trecem, uneori, fără a le băga de seamă.

DAN BÎRLĂDEANU ■

„Ochii şi urechile noastre"

În lumea I.C.R.A.L.-urilor bucureştene, cel ce se numeşte „Giuleşti" acoperă cu activitatea oamenilor lui întregul sector 6 şi are sediul pe strada Constantin Mille 14. Unde, la 1 iulie a.c., l-am căutat pe directorul întreprinderii, Alexandru Anca. La capătul unui gang ce dă spre curte, o persoană circumspectă iese dintr-o cuşcă şi, nesigură că face bine, descuie intrarea în întreprindere. Apoi răsuceşte cheia după mine. La primul etaj, cabinetul directorului conţine un birou, o masă de şedinţe şi o vitrină de sufragerie, în care sînt ferite de praf diplomele agonisite, ce probează plasarea uni-

tăţii, de ani buni, printre fruntaşii întrecerii I.C.R.A.L.-urilor. „Giuleşti"-ul se mîndreşte cu extinderea şi reamenajarea pieţelor din sector, dar şi cu un uriaş volum de muncă la lucrările din zona Podului Grant şi la „satul" Universiadei. După ce alege, spre exemplificare, cîteva rigori stabilite de C.O.M. pentru îmbunătăţirea activităţii şi a relaţiei cu publicul, cum ar fi : „Nici o infiltraţie prin terase reparată în mai mult de 30 zile", Alexandru Anca conchide zdrobitor : „Dealtfel, la noi, întreaga muncă stă sub lozinca «Asociaţiile de locatari sînt ochii şi urechile noastre»". Cei peste 1 600 de icralişti care servesc sectorul 6 vor pregăti în vara aceasta 47 de şcoli şi grădiniţe pentru reluarea activităţii în ele şi sînt pe cale să anunţe un mare eveniment : victoria omenirii împotriva condensului. Substantivul **condens** e îndeajuns de cunoscut pentru a mai da lămuriri asupra lui. Scrisorile venite la I.C.R.A.L. „Giuleşti", şi la alte I.C.R.A.L.-uri, de la orice cartiere sau echipe de fotbal şi-ar fi luat numele, confirmă circulaţia termenului în limba vorbită, scrisă, citită şi îndosariată. Ei bine, specialiştii întreprinderii, în colaborare — „pe bază de contract", cum precizează tovarăşul director — cu cei de la INCERC, „au în curs de brevetare o inovaţie pentru eliminarea fenomenului de condens — **în realitate, a unora dintre urmările fenomenului, n.n.** — cu ajutorul unor plăci prefabricate produse în poligonul nostru". Acest poligon este, de fapt, staţia de prefabricate din strada Alizeului 52, unde şeful staţiei, tehnicianul proiectant Dinu Rotaru, conduce şi **laboratorul de prefabricate din modilit.** Sînt chiar plăcile-antidot împotriva condensului. Le aşază în cîteva zeci de forme, cu mîinile lui grijulii, un singur muncitor. Ele n-au nevoie decît de 9 zile pentru uscare la umbră.

Împreună cu şeful biroului producţie, subinginerul Zoiade Ungureanu, şi cu conducătorul arhitect, în prag de pensionare, Constantin Stoenescu, ajungem şi în „satul" Universiadei. La blocul 6 din Splaiul Independenţei, 28 de oameni, conduşi de maistrul Gheorghe Mateescu de la Grupul 3 de şantiere, vor termina pînă mîine lucrările începute de două zile. Gheorghe Mateescu ne roagă să trecem negreşit şi pe la blocul la care cîţiva oameni de-ai lui tocmai execută prima lucrare ce va confirma victoria asupra condensului. Alături, la un alt bloc, administratorul acestuia, Daniel Ianda, e mulţumit de unele lucrări făcute de meşterii de la „Giuleşti", dar spune că n-au isprăvit la termenul stabilit, adică la 26 iunie.

Reţinem şi dificultatea transportului acestor plăci din strada Alizeului. Ea, această dificultate, este o picătură din paharul cam plin la care, în încheierea documentării noastre, se referă tovarăşul Alexandru Anca, directorul I.C.R.A.L. „Giuleşti", cînd ţine să spună: „Aţi văzut şi bune şi rele. Avem şi noi încă scăderile noastre, nu le negăm şi nu ne împăcăm cu ele. Dar ne-aţi ajuta dacă aţi scrie şi despre enormele greutăţi ce ni le creează Întreprinderea locală de utilaj transport Bucureşti, care nu-şi respectă niciodată contractele. Din asta, oamenii noştri se aleg, între altele, cu mult timp pierdut şi cu scăderea productivităţii muncii".

DORIN GHERGHINESCU ■

O prezență tandră în existența noastră:

MICII MESERIAȘI

Va rămîne mereu cîte ceva de reparat pe pămînt

Ne-am hotărît să scriem despre micii meseriași ca despre oameni fără de care ne-am simți dezarmați în fața unor probleme mărunte dar supărătoare, despre oameni profund utili în galaxia tot mai complicată și sofisticată a elementelor de civilizație care ne înconjoară, care se strică și trebuie depanate, redate circuitului cotidian al vieții. Cineva spunea că fără micii meseriași nu se poate trăi, pentru că va rămîne mereu de reparat cîte ceva pe pămînt!

La prima vedere s-ar părea că lumea aceasta a rămas în afara timpului, nebăgată în seamă, neajutorată, indiferentă la prefaceri și mutații, tratată cu semne de întrebare și cu umeri ridicați în semn de neputință. Ceea ce este numai în parte adevărat. Această lume duioasă și tandră dar precis delimitată, precis necesară, e încă foarte vie și chemată să completeze evantaiul de servicii pentru populație aflat sub organizarea întreprinderilor și instituțiilor de stat, a cooperativelor meșteșugărești sau a celor de consum.

Speranța cojocarilor Stan și Ion Radu se mai întinde doar peste cîteva sate

Cînd am ajuns la Moara Vlăsiei, cojocarul Stan Radu își stropea via cu mătura, așa credea el că este mai bine, și cineva tocmai se străduia să-i explice că nu e chiar bine, că vermorelul prinde frunza și pe dedesubtul ei, și Stan Radu, înțelegător, da din umeri: ce să mai faci acum? Dacă te-ai apucat de o meserie, ții de ea cu mîinile amîndouă și din celelalte mai ciupești cît de cît o pricepere, de la unul și de la altul. El, de pildă, om care bate astăzi în 70, s-a apucat de cojocărie cu mai mult de o jumătate de veac în urmă și s-a ținut de ea strîns, chiar dacă atîtea în jur s-au schimbat și încă se schimbă. Un sat s-a întins peste altele, cuprinzîndu-le cu nume cu tot: Păscanii din asfințit, unde învățase frate-său Tănase meserie, și Canela din răsărit, zis așa după fiica unui moșier de pe vremuri, sînt astăzi tot una cu Moara Vlăsiei. Balamucii își spun de la o vreme Sitaru. S-au fudulit după război pînă și cei de aici și i-a prins și pe ei din urmă schimbarea de nume: Moara Vlăsiei, pînă mai ieri sau alaltăieri, a fost Moara Săracă. Și-au amintit că pe timpuri se întindea peste locurile astea un codru și ce și-au zis ei: să ne întoarcem la codru. Și de ce s-or fi îndîrjit toți împotriva unui nume ca toate numele, de vreme ce săraci n-au fost niciodată și în chestia aceasta, cu numele satului, și-au făcut-o cu mîna lor? Asta este, săraci n-au fost niciodată, dar era aici o moară a unui italian zis Siracco, și de la moara lui Siracco pînă la moara săracului n-a fost decît atît cît i-ai da unuia cu un par în cap.

Chiar așa a murit și taică-său, Vasile Radu, dintr-un par în cap, prin '23 sau '24. Geambașii de cai Nicolae Stan și Mihai Blegu furaseră trifoi de la armanul pîndarilor și pîndarii le-au prins urma și le-au pus mîna în piept pe la 11 seara, în dreptul cîrciumii de atunci. Vasile Radu era paznic de noapte și a sărit să-i despartă și unul din geambași, jart, pe la spate, l-a năruit pentru totdeauna cu un par în cap. Și pedeapsa? Care i-a fost pedeapsa? Pe dracu, pedeapsa a fost a lui, a lui Stan Radu. Avea atunci numai 11 ani, erau șapte frați și surori rămași fără tată și, din ei, Tănase abia învățase cojocăria de la unul Ilie Stoica, meșter mare în vremea aceea. Și așa s-a apucat și el. Stan, de cojocărie, pentru că altceva nu mai avea de făcut, a învățat-o mai pe față, mai pe furiș de la frate-său și a început să lucreze de unul singur de prin '26, de la treisprezece ani. În '36, cînd s-a întors din armată, a cumpărat de la Ilie Stoica o mașină de cusut Singer, adusă de ăla din războiul din '16, și se servește de ea și acum. Și a avut și el, ca și taică-său, șapte copii: pe Maria, pe Ion, pe Angela, pe Mihai, pe Elena și pe Nicoleta. Constantin s-a dus de mic. Dintre ei, numai Ion 'l-a urmat în meseria aceasta. La început Stan l-a învățat meseria și, din '75, cînd a ieșit el la pensie, la o pensie de 550 de lei, a trecut și autorizația pe numele fiului. Și de ce va fi fost nevoie să pălăvrăgim noi atîta cînd era vorba doar despre meseria aceasta, despre o meserie ca toate altele?

Într-adevăr, am pălăvrăgit cam mult, dar aceasta este situația: lumea trăiește, se schimbă și se preschimbă și moare, dar de căciulă și de cojocul de dus pe șale, la vreme de iarnă, nu se lasă ușor. Cîndva, îi mai căuta și cîte un străinaș, un străinaș nefiind un străin de tot, ci un om mai dinspre Buzău, mai dinspre Galați, mai dinspre Călărași. Dar acum, cu meseria aceasta, au rămas numai ei în de ei, speranța cojocarilor Stan și Ion Radu se mai întinde doar peste cîteva sate. În vremea din urmă i-au mai căutat frații Ion și Dumitru Iacob din Vărăști, Ilie Isac din Greci, Vasile Gheorghe, Nicolae Dumitru și Tudor Gheorghe din Balamuci (pardon, din Sitaru...) și alții, din Grădiștea sau din Dascălu. Fie cu o bundă, cu un pieptar sau cu un mînecar de îmbrăcat, fie cu o căciulă de rotunjit, fie cu altceva. Și se îmbulzesc mai cu seamă toamna, cînd se ascute și frigul. „Noi fiind cojocari de pe vremuri, adică nu ne pricepem la lux. Noi argăsim și picile, în tărîțe, preț de două săptămîni pentru că, s-o spunem p-a dreaptă, cromul nu ajunge niciodată la noi. Și în rest avem scule puține: o gribcă pentru ras pieile, foarfeci pentru croit, degetare și ace, centimetre. Mașina de cusut, aia. Singer, n-o folosim decît atunci cînd așezăm tasmaua, fîșia de mașină care leagă pieile între ele. Iar impozitul nu e prea mare. Nu e prea mare nici cotizația lunară la casa de pensii. Dar ce să mai lungim vorba: una peste alta, meseria asta nu ne costă mai mult de 5 000 de lei pe an..."

MIHAI PELIN ■

Despre ultima licitație se va ști mai tîrziu că n-a fost penultima

Lîngă piața Caracalului, pe o străduță care pornește chiar de lîngă hala veche, de cîteva zeci de ani Florin Osiceanu s-a arătat prezent la locul muncii lui cu aceeași regularitate și precizie cu care sînt anunțate orele exacte de către ceasurile municipale. Locul lui de muncă se află dincolo de pragul unei uși deasupra căreia stă scris: „Curelărie". Cînd am trecut pragul acelei încăperi nu prea largi, Florin Osiceanu sta aplecat deasupra unei mese și cu metrul petrecut pe după gît iar în mînă cu un cuțit cu ascuțișul alb tăia fîșii-fîșii o ditamai pielea de bou. Lucrează curelărie, mi-a spus, de 42 de ani deși el n-are acum decît 53 cu toții, iar meșteșugul avînd ascunzișurile și chițibușurile sale, ca orice muncă pe lumea asta, l-a învățat de la tatăl lui, Dumitru, vestit curelar în cartierul Protoseni al Caracalului. A făcut Florin Osiceanu în viața lui cam tot ce se poate face din piele. A lucrat, desigur, curele și centuri de toate felurile și mărimile, inclusiv, cînd a fost vremea, curele de transmisie pentru batoaze, dar și tapițerii pentru automobile ori pentru scaunele Casei de cultură a orașului. Mai mult decît orice însă, a făcut hamuri. Și astăzi, cam trei sferturi din comenzile pe care le primește sînt tot hamurile, vreo cincișase sute pe an. S-ar zice că este cît se poate de firesc: crește iar numărul cailor, crește și numărul comenzilor de acest fel. Totuși, zice Florin Osiceanu, nu e mai puțin adevărat că între aceste creșteri nu s-a stabilit încă proporția necesară și că, după oarecari aparențe, numărul hamurilor adevărate este mai mic decît cel al cailor. Altfel nu s-ar explica de ce vedem uneori, pe șosele, cai purtînd hamuri potrivite mai curînd unor cîini polari. Și este și acesta unul dintre motivele pentru care el, în a cărui casă se găsesc și poze de cai celebri, cîștigători de trofee, nu s-a gîndit niciodată să facă unele hamuri mai bune iar pe altele mai proaste, după cum caii erau de rasă ori mai nevolnici, ca să nu le spunem mîrțoage, ci le-a făcut pe toate bune și așa cum s-au făcut întotdeauna și se vor face hamurile adevărate. De aceea pieptul, jugulețul, spinarea, vîțele, șapa cruparul, lăturașii ori chinga sînt lucrate de meșter cu grijă, numai în cusături cu ață în opt, în șase și în patru, niciodată cu nituri, cum mai vede cîteodată cîrpit, cîte un ham, de i se frînge inima de mila bietului animal intrat pe mîna unui nepriceput și cinos stăpîn. El însuși n-a fost stăpîn de cai niciodată, afară doar de vremea cît a făcut armata la cavalerie, pe care, între altele și datorită calului său, Amor, a terminat-o cu gradul de caporal. N-a avut cai, dar a făcut hamuri pentru o herghelie. Și ca să le facă bune, a trebuit să mai dea de la el, cum se zice, adică să-și procure cu bani din buzunarul lui unelte de curelărie ce-au făcut minuni pe vremea cînd se aflau în mîinile unor mari și vestiți meșteri. Cînd Ionică Moga ori Dumitru Prejbeanu, cunoscuți curelari din București, au anunțat că se retrag din meserie, foarte bătrîni fiind, Florin Osiceanu s-a prezentat dinaintea ușii lor și le-a cumpărat o parte din sculele și uneltele cu care ei își făcuseră faima. Sculele cu pricina au încăput astfel, mai presus de orice îndoială, pe mîini la fel de meștere ca ale bătrînilor amintiți. Și probabil că n-ar fi lipsit de interes să spunem acum că o parte dintre aceste unelte vechi n-au fost cumpărate de la vreo prăvălie ci au fost confecționate chiar după gîndul bătrînilor meșteri care, pe lîngă zestrea tehnică lăsată de un șir lung de generații de breslași, au ținut să aducă ei înșiși îmbunătățirile necesare, acolo unde practica meseriei le cereau, și să dea instrumentelor muncii lor cît mai multă precizie și eficiență. Și ni se pare importantă și semnificativă această trecere a uneltelor de la un rînd de oameni la altul, cu atît mai mult cu cît exemplul lui Florin Osiceanu nu este singular la Caracal. Preț de cîteva ceasuri și avîndu-l drept ghid pe Nicu Marcel, funcționar la primăria orașului, am aflat încă multe exemple că nici alții, de alte meserii, n-au procedat altfel. Ștefan Caneta, de pildă, a cumpărat în urmă cu cîțiva ani un ferăstrău special de la moș Panea, care acum a împlinit 87 de ani și a fost considerat, de către cei ce l-au cunoscut cînd el muncea de dimineața pînă seara, drept cel mai bun și priceput geamgiu al Caracalului. Alții au moștenit meseria, cu unelte cu tot, de la părinții lor, așa cum s-a întîmplat să aibă noroc Nelu Blesius, de exemplu, fiul celebrului Filip Blesius, despre care se spune că era înzestrat cu o îndemînare cu totul deosebită într-ale rotărici și ajunsese a se număra printre faimele Olteniei prin căruțele, șaretele și trăsurile ieșite din mîinile lui. Dar chiar dacă unii au moștenit meseria iar alții au învățat-o cumpărîndu-și uneltele la licitație, o întrebare totuși rămîne: acele licitații nu vor fi fost ultimele? Cei foarte bătrîni și-au vîndut uneltele și le-au cumpărat cei bătrîni. Dar de la aceștia din urmă se va mai întîmpla oare să le cumpere cineva?

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Cînd vrei să lucrezi pînă la 100 de ani, ai timp să aștepți materia primă

Constanța. E ora 9 seara și Pavel Vasile nu și-a închis încă micuțul atelier de reparații cismărie din strada Petru Rareș. Are 71 de ani și face meseria asta de cînd a părăsit orfelinatul în care a copilărit. Are pensie 660 lei și muncește și pentru că trebuie și pentru că așa s-a obișnuit. Din meseria asta și-a dat fratele la școală. A vrut să-i facă de cismărie. Pentru ucenicii de pe vremea aceea, de cele mai multe ori podelele erau și saltelele pe care dormeau. Și-a petrecut viața în orfelinat, internat, cazarmă și atelierul unde și-a făcut meseria din care și-a întreținut familia. Din război s-a ales cu o slăbiciune în mîna dreaptă care-i tremură și cu un reumatism acut.

Ne spune că oamenii vin la atelierele micilor meseriași pentru calitate și pentru urgență. E mult de lucru și cooperativele nu fac față. Totul ar fi bine dacă ar avea materialele necesare. Talpă nu se mai găsește de un an și jumătate. Duroflex, de asemenea. Pentru cuie și pentru blacheuri trebuie să meargă în alte orașe. Cuiele sînt proaste. Cele cumpărate de la București și Constanța sînt strîmbe și cu floare dublă. Cum să bați în pantofii unui om asemenea cuie? Cîțiva meseriași plătesc un ceferist care se duce la București, Galați și Sibiu pentru marfă.

Gheorghe Moroșanu a avut atelier vizavi de cinematograful Progresul dar i-a fost demolat. A primit aprobarea să-și amenajeze atelier la domiciliu, în strada Mircea cel Bătrîn. Are 80 de ani și trei luni. Are atelier în Constanța de 34 de ani. Face cismărie din 1912. În 1926, pe cînd avea o greutate de 122,800 kilograme, a devenit campion european de lupte greco-romane. A avut doi băieți. Împreună cu ei a făcut războiul. El, după cinci ani de linia întîi, a scăpat. Băieții nu. Unul a murit în Munții Tatra, altul la Budapesta. Este singur cu soția. Doar ea are pensie. În casă mai trăiește un cîine pechinez, nu mai mare decît un bocanc numărul 44. Gheorghe Moroșanu promite că va lucra pînă la o sută de ani. Cînd spune asta, se bazează pe faptul că n-a fost bolnav niciodată și face parte dintr-o familie în care oamenii trăiesc mult. Are aceleași probleme cu aprovizionarea cu materiale necesare cismăriei. A vrut să reclame că nu se respectă indicațiile privind ajutorarea micilor meseriași dar a fost sfătuit de la Direcția comercială „să mai aștepte. Problemele se vor rezolva, dar nu s-au rezolvat.

La magazinul pentru articole de cismărie din strada Ștefan cel Mare nu se găsesc nici cuie de fier, nici de lemn. Sfoara este bună doar pentru împachetat. De talpă și duroflex nici vorbă. În magazin se găsesc valize, poșete, curele, cremă de ghete. Întrebăm gestionara de talpă și duroflex și se uită la noi de parcă am fi cerut „Cel mai iubit dintre pămînteni" de Marin Preda. La I.C.S. Metalo-chimice aflăm că în urmă cu patru ani se făceau niște tabele pe baza cărora micii meseriași își ridicau cota de talpă necesară lucrului. Nu se mai fac.

Tovarășa Cornelia Grosu de la Direcția comercială județeană ne spune că furniturile de cismărie au dispărut din nomenclatorul de produse. UCECOM dă cotă de materiale cooperativelor meșteșugărești, de ce nu și micilor meseriași? Munca lor este necesară atît pentru noi cît și pentru ei. Viabilitatea micilor meseriași a fost gîndită funcție de calitatea și promptitudinea serviciilor acestora, și numai astfel se impune a fi și apărată.

OPREA GEORGESCU ■

O clinică a obiectelor sentimentale

Strada Ștefan cel Mare numărul 10, cam vizavi de cofetăria Perla. Acum cîțiva ani, într-o iarnă geroasă, mă plimbam pe-acolo cu oarecare treabă. Tropăiam în fața unei vitrine, un fel de dulăpior căptușit cu oglinzi. Din vitrină mă priveau cu ochii lor de mărgele albastre cîteva zeci de bibelouri de porțelan. Era ger, ger tăios, dar, pentru o clipă doar, s-a făcut cald, s-a făcut a aducere aminte. Le-am privit mai cu atenție și, pe-alocuri, bibelourile aveau niște dungi subțiri, mai subțiri decît un fir de păr, semn că fuseseră sparte.

După atîția ani, pregătindu-se grupajul cu micii meseriași, iată-mă din nou în fața vitrinei de-atunci. Au mai rămas doar cîteva bibelouri. Locul celorlalte l-au luat zeci de pahare și vaze mici. Intru în curte, o curte pavată cu cărămizi mari și roșii, roase de ploi și de timp. Trec pe lîngă trei tufe mari de hortensii și intru în atelier. Mă întîmpină o femeie între două vîrste. Se numește Lucia Teodorescu și, cînd află ce anume vreau, mă privește lung și-mi spune că articolul meu n-are să apară, întrucît dînsa este meseriașă particular și nu cooperatistă, iar despre particulari nu s-a scris și nu se va scrie. „Dar lumea, vreau să spun clienții, se interesează de dumnea-

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

voastră?" Cum să nu? ! Altfel am da, cum se spune, faliment. „Spuneți-mi, vă rog, ceea ce faceți dumneavoastră este o meserie sau o deprindere ?"Nu, eu nu cred că e o meserie. E mai mult și mai mult o deprindere. Soțul meu era un adevărat meseriaș, ba aș zice că era un maestru în arta legătoriei de cărți. În ultimii ani ai vieții, prin 1958, s-a apucat și de lipituri. Nu știu cum, dar preocuparea asta m-a atras. Mi-au plăcut întotdeauna obiectele de artă, paharele frumoase, vazele, oglinzile. Nici nu știți cît de mult se leagă oamenii de astfel de obiecte care se transmit din generație în generație sau care poartă în ele anumite momente din viață ! Iar dacă aceste obiecte ajung să se spargă, oamenii suferă, pur și simplu, pentru că obiectele astea fac parte din ei. Și-atunci, pentru că asta-i viața, mii și mii de oameni au nevoie de noi, cei care, după putință și pricepere, refacem nu numai obiectele, ci și semnificația lor. Un client de-al meu, un doctor, mi-a spus că atelierul meu este o adevărată clinică a obiectelor sentimentale. Mi-a plăcut foarte mult expresia și, cînd văd că am cu cine vorbi, o reproduc. „Și sînt multe astfel de clinici de obiecte sentimentale în București ?" N-aș putea să vă răspund cu exactitate. Dar vin la mine oameni care-mi aduc obiecte reparate în alte ateliere. Mi-au spus și adresele acelor ateliere, dar să nu-mi cereți să dau amănunte. „La dumneavoastră nu revin clienții cu aceleași obiecte ?" Ba da, mi s-a întîmplat, dar nu pentru că s-ar fi dezlipit, ci pentru că, asta a fost soarta acelor obiecte, au fost scăpate din mînă și s-au spart din nou. Și dacă au văzut că nu s-au spart pe lipitura făcută de mine s-au minunat și au înțeles calitatea lipiturii. „Se lipește greu un obiect spart ?" Da, foarte greu. S-ar părea că totul depinde de lipici. E-adevărat. Dar greul cel mare vine atunci cînd lipești. Eu, personal, cînd lipesc simt un gol în stomac. De emoție și încordare. M-am surprins, de multe ori, că-mi țin respirația, ca mîna să nu-mi tremure. Cred că-n clipa aceea tensiunea mea o ia razna. E, credeți-mă, foarte greu. Dar e și plăcut. „Care ar fi durerea dumneavoastră numărul unu ?" Faptul că, într-un viitor foarte apropiat, tot grupul de case din zonă va fi demolat. Asta înseamnă că voi primi un apartament. Dacă apartamentul va fi cine știe unde, nu cum este acum, la vad, s-ar putea să ies din circulație. Cu atît mai mult mă frămîntă această problemă cu cît văd că pe marile artere ale Bucureștiului sînt numeroase spații transformate în depozite de ambalaje. Mă apucă jalea cînd văd un geam mare, o vitrină cu perdelele trase, iar în spatele perdelelor sînt stivuite zeci și zeci de ambalaje. N-ar fi bine și necesar, întreb și eu așa, ca un om implicat în toată problema asta, să existe în București cîteva locuri în care să fie grupate, unul lîngă altul, diversele noastre ateliere, ale micilor meseriași ? Nu numai noi am fi fericiți dacă s-ar lua o astfel de măsură, ci și oamenii, clienții.

VICTOR NIȚĂ ■

Doi potcovari din Tirol împotriva potcoavelor de Pogoanele

Nu prea îmi venea să cred, dar lucrurile s-au întîmplat chiar așa : din Gătaia, schimbînd un tren hodorogit cu alt tren hodorogit, după numai o jumătate de oră am ajuns în Tirol, sat risipit printre arbori, pe un petic de pămînt domol vălurit din Banat. Rămînem la fierărie pentru că de-a dreptul într-o fierărie am nimerit, din începutul călătoriei pe ulițele Tirolului : într-un sat parcă părăsit, cu oamenii duși la treburi, pe ogoarele de peste dealurile din jur, numai ciocanele și foalele minuite de Iosif Stichkel și Ion Kilburg mai țineau în picioare un semn aievea de viață. Și în fierăria lor, sub un acoperiș din țigle tari de Jimbolia, marca Leu — cine mai știe ce a însemnat marca Leu în existența de ieri a țăranului ?... —, am întîlnit o lume întreagă, cu un trecut falnic, cu prezent așa și așa, doar cu un viitor îndoielnic.

Au mai existat fierari pe aceste meleaguri, uneori adevărate dinastii de fierari, și nume ca Franz Schneider, Matei Hlavaty sau Udoviță Nedelcu se mai rostesc pe aici cu evlavie. Toate scULele între care ne mișcăm, o adevărată puzderie, au fost cîndva ale lui Matei Hlavaty. Iosif Stichkel și Ion Kilburg înșiși s-au deprins cu meseria aceasta prin atelierele lui Schneider și Udoviță și au trecut examenul de calfă la frații Rusmir din Oravița, un examen întins pe opt zile întregi. Potcovăria, de pildă, privită din afară, pare un fleac, însă Iosif Stichkel, care a trecut și prin școala de potcovărie din Timișoara, crede că lucrurile stau cu totul și cu totul altfel. În tinerețe învățase să bată pe nicovală nu mai puțin decît 16 feluri de potcoave : cu colțuri infiletate, de iarnă, sau pentru cai care se cosesc, sau îmbrăcate pe jumătate în cauciuc, să țină la drumuri alunecoase și multe altele. Și deși ar fi avut loc destul să se rătăcească în meseria aceasta nu a rămas un potcovar oarecare. A lucrat timp de 41 de ani la Bocșa Română și știe despre fierărie cam tot ce se poate ști. Dar e greu, e din ce în ce mai greu...

Ca să scurtăm vorba, el, Iosif Stichkel, a ajuns la 63 de ani și Ion Kilburg abia a împlinit 70. Alții, care le-ar putea lua locul, în Tirol, nu mai sînt. Și s-au reîntors la potcovărie tîrziu, după ce au ieșit la pensie, poate cu bucuria secretă că, iată, este iarăși nevoie de ei. S-au reîntors la meseria aceasta din toată inima, dar s-a întîmplat ceva deosebit de nefiresc în absența lor lungă, ceva aproape de neînțeles pentru ei. Potcoavele de fabrică nu mai vin de la Bocșa, unde exista o tradiție în privința aceasta, vin acum de la așa-zisa fabrică metalurgică din Pogoanele. Dar decît să folosești o potcoavă de la Pogoanele, strîmbă ca dracul, gîndită prost, cu faitul adîncit aiurea și cu găurile date anapoda, mai bine faci două cu mîna ta, dintr-un fier oarecare, cules de pe drum. Este bine și cu folos că ne reîntoarcem la cal și e chiar de mirare că i-am întors cîndva spatele, însă cineva sau mai mulți au uitat că în spatele calului prospera altădată o întreagă industrie, artizanală desigur, dar puternică și deplin acoperitoare a spațiului ei. Ei, Iosif Stichkel și Ion Kilburg, aici, în Tirol, au de ținut în legăturile lor din fier vreo 43 de căruțe și mai au și de potcovit cam vreo 40 de cai. Dar le lipsește totul sau aproape totul : potcoave de fabrică bune nu se găsesc, caiele nici atît, șină pentru roți nu este, materialul rotund de 8, de 10 și de 12 mm se apucă din an în paști, cu cărbunele de forjă este din ce în mai greu. Și pînă și normativul din '59 lucrează împotriva lor : dacă ar trebui să cîștige o pîine după paragrafele lui, nu ar mai avea încotro și ar trebui să se lipsească de pîine. Dar ei, aici, în Tirol, în proiecția peste hotare și veacuri a Tirolului adevărat, nu visează decît un fier mai puțin oțelos, numai bun la îndeletnicirea aceasta a lor. Ei nu au cu nimeni nimic, dar sînt împotriva potcoavelor de Pogoanele, pentru că nu sînt potcoave, deși sub numele ăsta se vînd.

MIHAI PELIN ■

Pe Calea Rahovei, graba și neatenția unui sfîrșit de veac

Cum intri pe Calea Rahovei dinspre Tribunal, pe partea stîngă, o firmă roasă de vreme avertizează că aici se fac „Reparații de marochinărie, articole de voiaj". În vitrină, doi căței din pluș cu zgardă și lesă din piele. Deschizi ușa și îți răspunde la „Bună ziua" Cecilia Spiegler. Are atelierul de 21 de ani și face singură hămulețe, lese, zgărzi pentru cîini, înlocuiește fermoare, pune capse, confecționează curele de toate felurile. Nu cîștigă prea mult. De aceea și taxele de impozit sînt mici. Doar că își face griji dacă va mai primi spațiu pentru atelier, după demolare.

La numărul 69 „Coafor"-ul lui Vasile Mavromihali. Este trecut de ora 15 și e închis. Zece case mai departe, la nr. 79, „Atelier acumulatori. Reparat, format, recondiționat". Proprietar, Iulian Dragomir. Îl întreb de nevoi. Și aflu că nu-i e deloc ușor. „Sînt în tot Bucureștiul doar vreo 10 ateliere de acest fel. Numai că nu avem de unde procura materia primă. La Întreprinderea „Acumulatorul" rebuturile se aruncă sau se retopesc. Dacă ni le-ar da nouă le-am putea folosi. Dar nu primim nimic. Pentru plăci am cumpărat (cu intervenții și „atenții") deșeuri de la cooperativa „Vidra".

„Nichelaj, cromaj, alămit" se numește atelierul lui Grigore Hofman. Are un venit modest (vreo 28 000 lei anual) și puține necazuri. Doar că, la cei 72 de ani ai săi, nu beneficiază încă (! !) de reducerea cu 50 la sută a impozitului, așa cum prevede legea ! Nu duce lipsă de materie primă, pentru că și-o prepară singur cînd nu găsește în comerț.

Legătoria lui Haralambie Mitru este puțin mai departe. Mitru e pensionar, are 66 de ani. Pînă să iasă la pensie a fost tot legător de cărți. Vreme de aproape 40 de ani. Materialele le procură din comerț. Ne sugerează că ar fi bine dacă elevii aflați în practică și-ar face stagiul pe lîngă micii meseriași de la care ar avea multe de învățat.

Constanța Vintilă are un atelier de „Împletituri de mînă" lîngă Piața Chirigiu. Confecționează băscuțe, șepcuțe, mileuri. E bolnavă, dar nu are ce face, muncește. Are de întreținut o mamă, doi copii, doi nepoți. E mulțumită că poate să-și facă meseria, să cîștige un ban. Atelierul ei este unul dintre puținele de acest fel care au mai rămas în București.

„Foto-Stela" scrie pe firma din Rahova 221. Proprietarul, fotograf din tată în fiu (și străbunicii săi au fost tot fotografi), se numește Marcel Feldman. Îmi spune ce înseamnă azi fotografia, ce înseamnă să fii fotograf de peste 45 de ani, să vezi zilnic sute de chipuri. Aflu că e unul dintre primii portretiști din țară. Clienți are destui. Cum se aprovizionează ? Prin magazine.

Că nu se găsește nicăieri panglică pentru pălării am aflat „La Sandu". Adică într-un mic atelier de recondiționat și curățat pălării din Piața Chirigiu. Proprietarul său, Niculae Sandu, face eforturi să găsească neofalină, dar peste tot (ca și lui Iulian Dragomir) i se răspunde „Nu vindem la particulari". La fel cu panglica pentru care a ajuns pînă la Timișoara, la Fabrica de pălării. Nimeni nu vrea să-l înțeleagă. Clienți sînt destui, numai că, de la o vreme, nu-i mai poate servi. Și nu sînt în Capitală decît vreo 8 pălărieri și 2 cooperative ! De aici, o serie de discuții cu oamenii care doresc să-și comande pălării, „se strică firma" și se pierde clientela.

CEZAR HIRJESCU ■

Titanii aviației românești

Pe șoseaua ce unește Sebeș-Alba de Orăștie, un panou mare indică localitatea Aurel Vlaicu, unde s-a născut acest mare inventator, constructor și zburător.

În prezent în casa sa natală se păstrează relicve prețioase din viața și opera sa, constituind „Casa memorială AUREL VLAICU".

În cartea de aur a acestei case, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a scris următoarele cuvinte :

„Am pășit cu emoție pragul casei unde s-a născut Aurel Vlaicu, glorios pionier al aripilor românești. Patriotismul fierbinte, pasiunea și geniul creator al marelui aviator și inventator român sînt un strălucit exemplu al înaltelor virtuți cu care a fost înzestrat poporul nostru și pe care astăzi le valorifică cu strălucire în procesul de făurire al unei noi orînduiri, al înfloririi României Socialiste".

Viața și opera lui Aurel Vlaicu constituie o epopee care trebuie să fie cunoscută de generația tînără și de generațiile viitoare, ca un exemplu de voință, muncă și perseverență pentru realizarea dorinței sale din copilărie : mașina de zburat și zborul cu ea.

Aeroplanul său de concepție proprie este atît de original, încît constructiv apare ca unic în lume, iar zborurile sale executate în diferite localități din România și Austro-Ungaria, în fața a zeci de mii de oameni, sînt o dovadă a calităților lui excepționale.

Regretatul general aviator inginer Gheorghe Negrescu, coleg de zbor cu Vlaicu, susținea, între altele, că virajele efectuate de Vlaicu erau adevărate întoarceri de 180° pe care nici un alt aviator nu le putea imita, deoarece numai aeroplanul său era capabil de această evoluție. La concursul internațional de aviație care a avut loc în iunie 1912 pe aerodromul Viena — Aspern, la probele la care a luat parte, s-a clasat numai pe locurile I și II, deși avea concurenți de talie mondială, printre care și pe Roland Garros, despre care un istoric englez susține că a fost unul din cei mai mari aviatori ai tuturor timpurilor. Garros, urmărind la Aspern zborurile lui Vlaicu, și-a exprimat admirația prin expresia : „Este o muscă zinatecă".

Dealtfel, în memoriile lui Roland Garros tipărite postum de Jacques Quellenec (Editura Hachette, 1966) găsim, la pagina 199, următoarele cuvinte, care-i fac cinste marelui zburător francez :

„Juriul mi-a recunoscut o prioritate de cîțiva centimetri. Dar nu a avut dreptate. Cu avionul pe care îl avea VLAICU, trebuia să fiu considerat pe departe învins. Dar justiția nu aparține acestei lumi, iar cei modești sînt întotdeauna sacrificați".

Iată în ce grad înalt a întrunit acest om calitatea de inventator, constructor și zburător. El constituie personalitatea cea mai reprezentativă a tehnicii și aviației românești.

Aurel Vlaicu și-a iubit atît de mult patria, încît n-a vrut să se înstrăineze nici el, nici invenția sa; de aceea, a refuzat

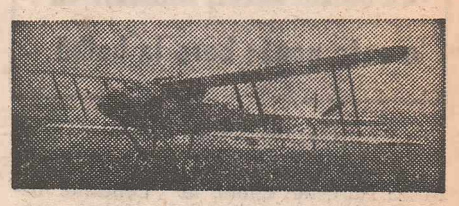

să lucreze în Anglia, unde societatea Marconi Wireless Telegraph Cô., Ltd. din Chelmsford îi oferise tot ce avea nevoie pentru fabricarea aeroplanelor sale. A încheiat un contract cu această întreprindere, dar cu condiția de a monta mașinile lui de zburat în România.

Cerul patriei, Vlaicu dorea să fie cutreierat și apărat de aeroplanele sale, vis care, din păcate, nefiind ajutat, nu s-a realizat.

Ing. CONSTANTIN C. GHEORGHIU ■
Brașov

O comunicare științifică de ultima oră demonstrează din nou marea importanță a hidrochinonei în tratamentul anticanceros

De o deosebită atenție s-a bucurat în cea de a treia zi a recentului Congres național de fiziologie de la București comunicarea intitulată : „Efectul hidrochinonei asupra catalazei de ficat, splină și sînge și tumoră la șobolani normali și cu tumoră H-18 R". Cercetările la care se referă lucrarea au fost inițiate și finalizate de un colectiv pluridisciplinar aparținînd Laboratorului de radiobiologie din cadrul Institutului de fizică și inginerie nucleară de la Măgurele. Din colectiv fac parte : Constantin Vlădescu, biolog, Cristina Bratu, radiochimist, Nicolae Mocanu, biolog, Marin Apetroae, biofizician, și Silvia Grosu, biolog.

Despre importanța și noutatea acestor investigații experimentale ne-a vorbit șeful colectivului, biologul Constantin Vlădescu :

— În lume, cercetările privind efectul antitumoral al chinonelor au dus pînă în prezent la acumularea unui volum important de date experimentale, dar puține dintre acestea privesc mecanismul de acțiune la nivel molecular al acestei clase de compuși. Lucrarea noastră evidențiază o cale metabolică de creștere a sensibilității tumorilor la radiații, demonstrînd efectul anticanceros al hidrochinonei și efectul ei radiosensibilizator. Comunicarea, într-o altă variantă, urmează să fie susținută la cel de al XVI-lea Meeting al Societății Europene de Radiobiologie ce se va ține în luna septembrie la Cracovia. Lucrarea va fi de asemenea publicată în revista vest-germană „Acta biofizica".

— Cum s-a născut ideea acestei cercetări ?

— Inițiativa aparține Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie care, în 1976, ne-a invitat să întreprindem cercetări de specialitate în legătură cu produsul L-1, medicament propus de doctorul Mihai Leontopol. Am făcut parte atunci dintr-un colectiv de cercetare și după un an de zile, conform clauzelor contractuale, am comunicat rezultatul studiilor noastre. Din păcate, în loc să se treacă la omologarea produsului, fosta conducere a Ministerului Sănătății a dispus o nouă testare, însărcinînd în acest scop o comisie a Institutului oncologic și una a Institutului de stat pentru controlul medicamentului. Cele două comisii au prezentat rezultatele cercetărilor în cursul anului 1978 și, din fericire, acestea au coincis întru totul cu concluziile pe care le-a comunicat comisia din care făcusem parte.

Ei, bine, investigațiile pe care le-am efectuat, începînd cu anul 1976, asupra produsului creat de doctorul Mihai Leontopol, ne-au îndemnat să continuăm în mod independent cercetările, deoarece numeroase observații au determinat formularea unor ipoteze de lucru ce ne obligau să întreprindem noi studii de specialitate. Așa s-a născut colectivul pluridisciplinar despre care v-am vorbit. Am început să lucrăm la rezolvarea noilor teme de cercetare din primăvara anului 1979 și rezultatele obținute fac obiectul comunicării prezentate simbătă, 4 iulie a.c.

— Ce evidențiază în principal lucrarea dumneavoastră ?

— Prin comunicarea noastră propunem o nouă cale de radiosensibilizare a tumorilor hipoxice. Reamintim pentru a fi pe înțelesul marelui public că tumorile maligne se caracterizează, între altele, prin lipsă de oxigen, ceea ce le face foarte rezistente la tratamentul cu radiații, astfel încît o doză de radiații considerată eficace pentru tumoră, poate fi nocivă pentru țesuturile înconjurătoare. În această situație problema se pune de a găsi o metodă de radiosensibilizare a țesutului neoplazic așa încît, prin administrarea radiațiilor, eficiența acestora să fie maximă și efectele secundare minime sau chiar inexistente.

— Cum se procedează pe plan mondial în acest sens ?

— Se folosesc diverse procedee : hiperbarismul, utilizarea radiațiilor cu energii mari, radiosensibilizarea chimică prin solicitudinea citostaticelor. Sînt procedee care se recomandă prin rezultate c[illegible], dar ele nu produc o sensibilizare sele[illegible], deci nu influențează numai țesuturile hipoxice. Radiosensibilizarea chimică, de pildă, este toxică pentru întreg organismul. Colectivul nostru s-a străduit să obțină un procedeu de radiosensibilizare a tumorilor prin produși cu proprietăți electronoafinice, deci care să îmbogățească cu oxigen țesutul bolnav printr-o cale naturală. Am intitulat această cale **radiosensibilizare biofizică** pentru a o diferența de procedeele prin care se acționează la nivelul moleculei de ADN. Lucrările noastre au evidențiat cu date experimentale *in vivo* și *in vitro* că produsele pe bază de hidrochinonă pot dezvolta o acțiune anticanceroasă prin asociere cu radioterapie. Un lucru deosebit îl constituie marcarea cu izotopi radioactivi a hidrochinonei, ceea ce ne-a permis să constatăm că produsul ajunge în mod selectiv în tumoră, deci nu atacă în egală măsură și țesuturile sănătoase. S-a putut stabili, de asemenea, că hidrochinona se menține în țesutul neoplazic la valori crescute timp de 24 de ore.

— Vă rugăm să explicați cum facilitează hidrochinona acțiunea radioterapiei ?

— Produsul induce în tumoră sinteza naturală de apă oxigenată (peroxidul de hidrogen). Prezența acestuia pune în alertă mijloacele de apărare ale organismului și în mod special catalaza, enzimă ce descompune apa oxigenată în apă și oxigen. Prezența oxigenului în tumoră conferă acestui țesut un grad sporit de radiosensibilizare. Cu alte cuvinte, creșterea gradului de oxigenare a tumorii, ca urmare a reacției catalază — apă oxigenată relevă posibilitatea folosirii hidrochinonei ca agent radiosensibilizator în tratamentul anticanceros combinat (iradiere și chimioterapie), aceasta cu atît mai mult cu cît efectul de oxigenare se poate obține în doze netoxice prin administrarea cronică a produsului. Oxigenarea tumorii se realizează astfel printr-o cale metabolică naturală și cu specificitate pentru țesutul tumoral hipoxic.

— Experimentele consacrate produsului terapeutic realizat de doctorul Mihai Leontopol se încheie aici ?

— În prezent lucrările noastre vizează marcarea radioactivă a produsului cu izotopi emițători gamma pentru a urmări posibilitatea scintigrafierii tumorilor solide cu localizare internă.

LIVIU TIMBUS ■

BEREA CEA MAI BUNĂ ESTE BEREA RECE!

În miezul verii, berea reprezintă mai mult decît o băutură, este o instituție. Dacă unele subiecte au nevoie de o amplă și doctă introducere, berea se dispensează de toate astea. În mod excepțional, putem deci trece direct la concluzii. Ce se desprinde din raidul nostru ? Bere se produce an de an mai multă. Fapt real și îmbucurător. Dar tot atît de real rămîne și faptul că nici o statistică din lume nu ține de sete. În cazul de față, principalele insatisfacții derivă din două motive principale :

● Desfacerea de cantități mereu sporite de bere vărsată, la halbă, — cum se preconizează, în mod cu totul justificat, din rațiuni economice — nu a fost suficient pregătită de crearea unei baze tehnice adecvate.

● Practici comerciale necinstite.

Păcat, fiindcă, după cum am spus, această „băutură pentru zeii din Olimp" — după cum o considera Al. O. Teodoreanu, căruia nimeni nu i-a contestat competența în materie — este și va fi tot mai multă. Iar acolo unde există interes și spirit gospodăresc, cum o învederează din plin și reportajele noastre, berea și, mai ales, consumatorii, își găsesc cinstirea cuvenită.

Un obicei vechi, reinnoit cu o sete nouă: bere la halbă

— Tovarășe Gheorghe Caracaleanu, în calitate de director comercial, și dumneavoastră, tovarășe inginer Mircea Dumitrescu, director tehnic al Centralei berii, spirtului și amidonului, sînteți probabil oamenii din România cei mai bine informați și mai îndrituiți să răspundeți la întrebările pe care tot românul și le pune cînd aleargă după bere rece și nu rareori constată, la 35 de grade la umbră, că **este, dar s-a terminat**. Așadar, prima întrebare, la mintea oricui : **se produce în prezent mai puțină bere față de anii trecuți sau mai multă ?**

— Mai multă ! O singură cifră va fi edificatoare : doar sporul pe 1981 va reprezenta aproximativ 10 la sută din totalul livrărilor pe anul 1980, și ele mărite față de anii precedenți, luînd de pildă 1970 ca punct de reper. Producția crește. Știm foarte bine că nici o cifră din lume nu poate suplini o halbă cînd n-o ai și că nici o statistică nu a ținut și nu va ține de sete. Există însă o realitate care nu poate fi ignorată, și anume că bere este și va fi mai multă.

— Dar oare și mai bună ?

— Aici sînt diverse aspecte. Din punctul nostru de vedere, adică al centralei, al producătorului, berea din 1981 va fi de calitate intrucîtva superioară în comparație cu cea din perioada precedentă. Cel puțin din două motive :

● În 1981 s-a îmbunătățit procesul tehnologic. Bunăoară, la fabricile noastre de malț s-a introdus un sistem modern de malțificare a orzului în ce privește germinarea (arii mobile) și uscătoare de mare randament. Utilajele au fost asimilate în țară, deci nu depindem de vicisitudinile pieței externe. În ultimele luni au intrat în funcțiune, astfel dotate, fabricile de malț de la Suceava și Iași, iar pînă la sfîrșitul anului — cele de la Bistrița, Satu Mare, Miercurea Ciuc.

● La însăși fabricarea berii s-au introdus instalații de fierbere, realizate tot în țară, cu un grad înalt de evaporare a mustului cu hamei și cu conducerea centralizată a procesului tehnologic. Urmărirea de la un singur panou de comandă a unui proces de producție foarte complex va contribui la atingerea unor parametri tehnologici superiori. Cu asemenea utilaje au fost înzestrate noile fabrici de bere de la Bistrița, Satu Mare, Suceava, Iași, Miercurea Ciuc, Galați, Tîrgu Jiu, Arad și, în curînd, cele din Azuga, Drobeta-Turnu Severin, Tulcea și comuna Bragadiru, de lîngă București. De asemenea, dispunem acum de instalații moderne de filtrare a mustului și berii.

— Totuși, de unde plîngerile la adresa calității berii ? Oare unele fabrici fac rabat la calitate, cum se afirmă, scurtînd artificial durata normală de fermentație sau pe alte căi ? Și apoi, berea bună la origine ajunge în aceeași stare pe masa sau în sacoșa consumatorului ?

— Ciclul de fabricație este dictat de considerente strict biologice, asupra cărora nu se poate interveni ; nu sînt posibile manipulări, micșorarea artificială a duratei de fermentare etc. Fiecare marcă își are STAS-ul ei de la care nu se abate nimeni. Pot însă interveni negativ alți factori : calitatea mai slabă a orzului într-un an agricol sau altul, datorită condițiilor atmosferice, sau modul defectuos de depozitare : dacă temperatura trece de 10 grade, calitatea suferă.

— Berea la sticlă se găsește destul de greu. De ce oare, din moment ce afirmați că producția a crescut ?

— Există o orientare recentă, perfect justificată, de mărire a ponderii berii vărsate, la halbă — cum zic unii. E o necesitate, întrucît lipsesc sticlele (care, în plus, sînt energofage, fabricarea lor reclamînd mari cantități de energie) ; mai e și problema capsulelor. Soluția : mai multă bere vărsată. Dealtfel, ea este preferată și în țările europene mari băutoare de bere : R.F.G. (146 l pe cap de locuitor, față de 50 l la noi), Austria (134 l), Danemarca (125 l), Anglia (116 l) etc. Desigur, și aici **sînt hotărîtoare condițiile de păstrare și desfacere. Să fim însă înțeleși** : și la sticlă, nu numai la halbă, berea se strică la fel, dacă nu se respectă temperatura cuvenită : sub 10 grade.

Înainte de a merge mai departe pe lungul drum al berii către consumator, un scurt intermezzo necesar : ce reprezintă, de fapt, berea în alimentația omului ? Recunoaștem de la bun început că nimeni din însetații acestor zile caniculare, așteptînd răbdurii și uneori zadarnic „să vină băiatul cu halba" sau să se descarce camionul în fața Alimentarei, nu se sinchisește și nu se gîndește la principii științifice sau la medicină. Le e, pur și simplu, sete. Totuși, vorbind despre bere și la bune și la rele, să ne amintim — mulțumită doctorului în științe medicale Horia Dumitrescu, de la Institutul medico-farmaceutic București, catedra de igienă — că această băutură alcoolică fermentată și nedistilată cu 3,5—5% alcool la 100 ml, ocupă, alături de vin, **un loc cu totul aparte în categoria băuturilor alcoolice**. Fiind nedistilată, ea păstrează o serie de substanțe valoroase, spre deosebire de băuturile tari, distilate, la care, indiferent de natura lor, aceste substanțe se pierd în totalitate : nu mai conțin, practic, decît alcool, deci sînt profund dăunătoare. Berea, în schimb :

● Conține 12 la sută extract; zaharuri și unele proteine ; vitamine în cantități interesante din complexul B : PP, B6, B2, care contribuie la asigurarea necesarului de săruri minerale în organism ; fiind bogată în potasiu contribuie la eliminarea sodiului (a cărui prezență în exces, acumulată de-a lungul timpului, duce la grave tulburări, la ateroscleroză etc.) ; în fine, substanțele amare din hamei au un efect sedativ.

Intermezzo

● Prin bioxidul de carbon, substanțele amare și soluția alcoolică slabă, berea stimulează secreția gastrică, deci apetitul, și îmbunătățește digestia (dacă nu e consumată în exces !).

● Substanțele și alcoolul din bere furnizează cam două treimi din caloriile obținute dintr-o cantitate egală de lapte, deși, firește, valoarea nutritivă a acestuia din urmă nu se reduce la calorii, altfel... sugarilor le-am da bere, nu lapte.

— În concluzie — arată doctorul Horia Dumitrescu — presupunînd că nu depășim o sticlă, două pe zi (dincolo de această limită alcoolul avînd un efect dăunător), această băutură este acceptată de medici, care îi și găsesc unele însușiri pozitive.

— Ce părere aveți ca igienist, ca specialist în alimentație din cadrul Institutului de igienă București, forul tutelar științific al sanepid-urilor, despre calitatea berii românești ?

— Îi putem da un certificat de sănătate. În ce sens ? Ni se vorbește despre o investigație, puțin cunoscută de marele public, dar cu largi implicații. S-a cercetat la institut existența în berea noastră a micotoxinelor, adică a toxinelor elaborate de ciuperci, în special aflatoxine, extrem de dăunătoare. Or, analize foarte amănunțite, cu tehnici și aparaturi sofisticate, efectuate la Institutul de igienă, au dat un răspuns categoric : **nici un fel de aflatoxine în berea românească !** Ea s-a dovedit, pe plan mult mai larg, perfect consumabilă microbiologic.

— Importante din punct de vedere medical — ne spune interlocutorul nostru — sînt însă semnalizările de la diverse sanepid-uri : unele fabrici nu spală suficient de bine sticlele returnate din comerț. S-au găsit în ele și... mici lighioane. Cazuri izolate, dar au fost. Repet însă că din punctul de vedere al producției propriu-zise berea românească capătă certificat de sănătate. Ce se întîmplă după ce trece de porțile fabricii, este o altă poveste.

Să rezumăm deci :

● **bere se produce în cantități crescînde** de la an la an ;

● **condițiile de fabricație, fluxul tehnologic se îmbunătățesc ;**

● **de la producător la consumator este un drum lung, de-a lungul căruia se pot întîmpla — și chiar se întîmplă — multe minuni.**

LIONEL NIȚESCU ■

Trotuare la gheață

Într-un raid prin cîteva din restaurantele și bufetele din sectorul 5 al Capitalei, împreună cu inspectorul de stat Mihai Mihăilescu, observăm și lucruri bune, dar și păcate mai noi sau mai vechi. Unele din ele atît de vechi că aproape ne-am obișnuit cu ele.

● Duminică, 28 iunie. **Localul familial „Crișana"** din Bulevardul Pieptănari 93. Deși e ora deschiderii, în local — o mizerie de nedescris. Pe jos sute de mucuri de țigări. Pe mesele care n-au mai fost curățate de săptămini stau straturi succesive de slin și muște care aterizează și decolează nestingherite. Barmanul Gheorghe Chiriță poartă un halat atît de murdar încît ar putea fi folosit cu succes în acțiunile de „camuflaj". Grupurile sanitare sînt neutilizabile. În local **se vînd vin și diverse băuturi spirtoase, deși unitatea are în stoc 7 butoaie cu bere specială.** I se atrage atenția să pupă berea la vînzare, mai ales că are și gheață. Revenim la ora 13. Nici o schimbare ! În local, consumatori în stare avansată de ebrietate consumă și băuturi alcoolice cumpărate de la Alimentara. Ospătara Eugenia Stănică se uită la ei neputincioasă. În bar, pe lăzi de ambalaje, stau cîțiva oameni „de-ai casei" care se uită la televizor și mănîncă alune scuipînd, bineînțeles, cojile pe jos. Cele șapte butoaie de bere stau în soare, în curte, și se depreciază. Deși cota localului este de 15 blocuri de gheață pe zi, îi parvin în jur de 10, cam la două zile o dată. Gheorghe Chiriță are cîteva blocuri într-o pivniță, dar n-are cine să le scoată de acolo. „Crișana" este un local familial ...fără mese cu scaune și, în ziua toridă cînd am fost acolo, în bufet se aflau doar salam de vară și niște pastramă de porc obosită.

Inspecția de stat decide suspendarea activității localului pînă se va face curățenie și se vor ridica ambalajele, care zac în stîve peste tot, pînă și în stradă, amenințînd să cadă peste cineva. **Deci, bere și gheață erau, însă pentru barman era mai comod să vîndă băuturi spirtoase și vin cald. Și poate, mai rentabil.**

● **Restaurantul Neptun** din Bulevardul Pieptănari 105. Căldură mare. Așteptînd să cumpere bere sînt 80—100 persoane. Berea se livrează la un singur dozator, insuficient pentru satisfacerea cererii. Zilnic aici se consumă un „tanc" de 1 300 litri. E rece și bună, dar halbele sînt insuficiente. Ar mai trebui vreo 500. Halbele și sondele se sparg sau se fură. Unitatea este dotată cu aparatură modernă. **Dozatorul**, un aparat care **livrează automat o jumătate de litru de bere**, constituie un motiv de satisfacție atît pentru consumatori, cît și pentru barman, ferit astfel de pericolul de a da berea sub semn. (În luna iunie, numai pe raza sectorului 5 au fost reținuți pentru cercetări 10 barmani și ospătari.) Tancul este un rezervor care păstrează berea rece, în condițiile impuse de STAS. Unitatea dispune și de un dozator rotativ de îmbuteliere a berii la sticle de un litru, defect de 10 zile. Păcat : s-ar fi putut livra bere și pentru acasă. Așa, consumatorii care vor să o ducă acasă golesc halbele în sticle, canistre și găletușe. Azi n-a sosit gheața, dar — depozitate cu grijă — au mai rămas de ieri cîteva blocuri. Băuturile se servesc reci. Bufetul plin, lumea mulțumită.

● **Localul familial Ferentari** din strada Ferentari 173 este mic, dar cu dever mare. Berea se livrează la o singură cană. Aici nu e montat un dozator automat. Pentru a nu cădea în păcat, barmanul Ion Măldăliniș verifică halbele să fie umplute pînă la semn. **Corectitudine, dar și înghesuială mare.** Ca în tramvai, la orele de vîrf. Berea e caldă. **Gheața a venit la ora 12, iar localul se închide (duminica) la ora 14. Pînă a doua zi se va topi fără să folosească cuiva .**

● La **Restaurantul Măgura** din strada Ferentari 172, totul normal. Unitatea urmează să se modernizeze, prin reorganizarea spațiilor, prin montarea unui tanc și a unor dozatoare automate. Bere rece și bună. Să mai consemnăm și aici lipsa personalului. Astăzi, servește la mese șeful de unitate, Sever Pîrjol. În paranteză fie zis, chiftelele primite de la Centrul de fabricație Humulești au în compoziție mai multă pîine decît carne.

● Luni, 29 iunie. **Restaurantul Răzoare**, vizavi de Academia Militară. Așteaptă la bere în jur de 50—60 de persoane. Berea este caldă și se servește **la un singur aparat**, deși sînt două puncte de desfacere. La cel de-al doilea s-a pus gheață și se va servi ceva mai tîrziu. Deocamdată, n-are cine servi pentru că din schemă lipsește un barman. În luna iunie unitatea a mai vîndut pentru acasă 24 000 sticle cu bere blondă și specială, livrate de Fabrica de bere Pitești. Mulți din consumatori **lasă nebăută halba. E cald afară, e caldă și berea. Halbe nu prea sînt, iar cele existente sînt ciobite și spălate** (ca dealtfel în mai toate locurile pe care le-am vizitat) **mult prea expeditiv.**

● Abia reușim să intrăm în **Restaurantul familial „Oltenia"** din strada Tudor Vladimirescu 23. La instalația care livrează bere la halbă se fac amenajări, reparații. În stoc — 16 butoaie cu bere, recepționate în urmă cu **6 zile și care ar fi** trebuit recartată, adică dirijată la alte unități. Dar garanția este de **7 zile !** Se desface bere la sticlă. Caldă de te miri cum se poate bea. Restaurantul arhiplin, unii beau și pe străduța mai ferită din spatele lui. S-au vîndut la repezeală 2 400 sticle a 3,50 lei sticla. **Prețul nu era afișat și se vindeau sticlele cu 4 și 5 lei.** Prin față, adică nu la rînd, muncitoarea Constanța Puiu i-a vîndut subsemnatului două sticle de bere caldă cu **10 lei. Unde merge mia merge și suta**, pare a fi deviza ei și a barmanului Ion Sorin. În stoc, 7 blocuri de gheață, folosite probabil pentru restaurantul unde se servește și mîncare. Cota de gheață repartizată localului, 15 blocuri zilnic, sosește cu intermitențe și la orele cele mai diverse. Deși există o dispoziție ca la localurile dotate cu instalație de desfacere la halbă să nu se repartizeze bere la sticlă, aici, și pentru că instalația se repară, sînt repartizate cu regularitate, zilnic, 2 000—3 000 sticle. De la 20 iunie s-au vîndut în local **patru sorturi de bere : de 3,50, 4,25, 4,50 și 7,25 lei. Dacă nu afișezi prețul, mai ales cu atîtea sortimente, confuzia este creată.**

Și, acum, la **I.A.P.L. Central sectorul 5**, cîteva explicații de la **tovarășul Marin Popescu, directorul comercial al întreprinderii.**

De la bun început, aflăm că există bere în cantități suficiente, însă **unitățile nu au posibilitatea s-o desfacă în mod corespunzător.** (Această afirmație a fost confirmată și la Fabrica de bere Rahova.) **Planul de desfacere la berea vărsată a crescut de patru ori în ultimii doi ani, fără să se asigure baza tehnică necesară.** Dimpotrivă, în acest interval de timp s-au desființat trei unități. **Berea la halbă nu este agreată de consumatori pentru că, așa cum am constatat și noi pe teren, de cele mai multe ori este caldă sau trezită. Nu sînt condiții de păstrare a gheții. De cele mai multe ori, este lăsată pe trotuar, unde se topește fără rost.** Fabricile de bere ar putea livra mai multă bere la sticle și la butoi, însă nu sînt suficiente capsule și sticle, iar berea la butoi nu este comandată de unități pentru că trebuie desfăcută repede, în maximum două-trei zile, e pretențioasă. De cele mai multe ori berea este refuzată de consumatori **din cauza modului defectuos de desfacere** : caldă, în halbe murdare și ciobite, prost acidulată, după ce stai prea mult la rînd. Toate unitățile pe care le-am vizitat lucrau cu mai puțin personal decît prevedea schema. **Gheața nu sosește conform graficelor stabilite între furnizori și beneficiari.**

Eforturi pentru îmbunătățirea situației s-au făcut și se fac. Sînt în curs de montare, numai în sectorul 5, opt tancuri, care asigură o bere rece și proaspătă. Se prevede **dotarea tuturor unităților cu dozatoare automate** — arată în încheiere interlocutorul nostru.

Însă foarte mulți barmani și ospătari își permit **să desfacă berea la butoi în condiții de calitate sub orice critică, deoarece consumatorul n-are posibilitatea să aleagă între berea caldă și trezită, și alta mai bună.**

OPREA GEORGESCU ■

Cum e berea în Prahova

Dacă am împărți 36 de milioane de litri de bere — cît susține Dumitru Șincan, director la Direcția comercială a județului, **că ar fi în plan să se consume în acest an — la 835 822 de suflete** — cît susține Anuarul statistic că ar exista în cel mai populat județ din România, adică în Prahova — **am obține cu puțin peste 43 de litri pe cap de locuitor.** Acum vorba vine că „pe cap" (deși expresia nu-i tocmai improprie : amintiți-vă că multe dintre cochetele-noastre-cochete preferă ondulațiile cu bere), mai corect ar fi să spu-

nem : „pe gît" de locuitor. Dar și această ultimă expresie ar trebui amendată, întrucît e greu de dovedit că nou-născuții preferă berea Eledonului, ori că mustățile cărunte își efilcază busturile îngurgitînd în progresie geometrică conținutul halbelor cu spumoase colerete. Cert este că în Prahova anului '81 consumul berii este prevăzut să depășească cu zece litri consumul pe locuitor al anului precedent. Stadiul realizării ? Judecînd după răspunsurile primite la Direcția comercială conchidem că desfacerea berii este supusă unor restricții nedorite. Anume ? În timp ce pe cinci luni planul de vînzare al berii în sticle a fost copios îndeplinit, la bere vărsată n-a fost vîndută decît jumătate din cantitatea planificată. Motivul ? Berea vărsată nu se poate desface decît în prezența și grație bioxidului de carbon. Or. pentru transportarea acestuia nu există în județ decît 286 de tuburi, pentru bunul mers al comercializării fiind însă necesare încă 195 ! Tuburi pe care nu le fabrică nimeni în România, dar pentru care nici nu s-a primit încă aprobare ca să fie importate. Ploieștiul are tradiția berăriilor urbane. (Să nu uităm că exact peste un an se împlinește un secol de cînd restaurantul gării a fost concesionat de C. Dobrogeanu-Gherea ; fapt care, pare-se, l-a luat drept pildă chiar și marele Caragiale. Se știe că în toamna lui 1895 nenea Iancu a procedat identic cu restaurantul gării Buzău, transformîndu-l în berărie, după ce lichidase acel «Bene Bibenti» de pe Șelari, ai cărui pereți vibrau încă : „...eu nu beau domnule ; eu consum". Și fiindcă tot sîntem la paranteza... istorică. Știați că Herodot

Fotografii de ELENA GHERA ■

numea berea „vin de orz" ? Și că în Europa primii care au trecut la prepararea berii au fost nordicii ? Cel puțin așa lăsat-au mărturie un Tacit, un Pliniu cel Bătrîn...) Motiv pentru care am urmărit modul în care se vinde berea în două dintre cele mai mari unități ploiștene — complexele „Dealul Mare" și „Prahova". Iar concluzia noastră este că vînzarea se desfășoară corespunzător, adică bine, fapt dedus atît din propriile observații, cît și din discuțiile cu Gheorghe Georgescu, responsabilul de la „Dealul Mare". („Primesc bere la sticle de la Azuga și Pitești, iar la halbă de la Buzău. Zilnic vînd 1 300 de sticle și opt butoaie vărsată, adică 800 de litri..."), cît și cu șeful de sală Stelian Gheorghiu, de la „Prahova". („Vînd 4 200 de lăzi cu sticle pe lună. Calitate ireproșabilă, nimic de obiectat".)

Despre calitatea berii prahovene am discutat și la Inspectoratul sanitar județean, unde medicii Aurel Vlad, inspectorul șef, Mihai Iordăchescu și Constantin Dobre m-au asigurat că, sub incidența dumnealor, „nu se iartă nimic" (vezi și cazul returnării, la 20 iunie, către întreprinderea „Aurora" din Dîrste a 12 000 de litri de bere vărsată care n-a rezistat examenului bacteriologic). „Berea, dacă este acră, n-o bea omul ! Ceea ce ne interesează în mod deosebit este încărcătura microbiană, pentru că aceasta ni se pare a fi cea mai periculoasă, ea nemodificînd caracterele organoleptice ale băuturii !" Propuneri : ● Ar fi cazul ca unitățile care desfac berea să-și creeze spații adecvate depozitării ● Transportul să se efectueze exclusiv în mașini izofrigorifice ● Odată pentru totdeauna cineva să ia inițiativa și să oblige la respectarea culorii sticlelor. Cele maro să fie destinate berii.

Cineva încercase să mă sperie : „Dacă vezi cum se fabrică berea, n-o mai bei niciodată !" Așa este ?, am întrebat la rîndu-mi. Dr. Mihai Iordăchescu : „Cu șase ani în urmă, dacă cinematografia ar fi avut nevoie de clădiri care să arate ca după bombardament n-ar fi găsit ceva mai convingător decît zidurile fabricii de bere din Azuga ! Acum ? Cel mai simplu este să vă convingeți cu proprii ochi".

Am fost la **Azuga** și am văzut. Întreprinderea și-a asfaltat curtea ; a construit un nou siloz pentru materia primă ; a înlocuit vechile — **fabrica are 111 ani !** — bazine de fermentație ; au fost refăcute pardoselile, au fost faianțate interioarele... Ceea ce am văzut trebuie subsumat nu noțiunii de „curățenie", ci expresiei „foarte mare curățenie". Cu inginera Ana Stoica, directoarea întreprinderii, și cu maistrul Neagoie I. Mircea — poate cel mai vechi berar în activitate din România — am discutat despre ceea ce conferă virtuți inegalabile berii de Azuga : apa naturală, netratată în nici un fel (din cele 12 izvoare identificate pentru a alimenta fabrica nouă n-au fost acceptate decît cele de la Unghia Mică și Valea Cărbunarilor) ; ca materie primă se folosește exclusiv malțul din orzoaică ; cele 70 de zile de fermentație...

Și pentru a fi cinstiți pînă la capăt : la sfîrșitul vizitei și al discuțiilor am fost servit cu o superbă carafă cu bere. N-am băut decît două pahare. Suficiente însă pentru a subscrie la opinia lui Al. O. Teodoreanu, atunci cînd scria că **„Berea e o băutură / Pentru zeii din Olimp, / Dar băută cu măsură / Și de te oprești la timp".**

MIRCEA BUNEA ■

Azi, prin berăriile de altădată

La „Carul cu bere" se bea bere de mai bine de o sută de ani. Sigur, de la 1879, cînd restaurantul și-a deschis porțile pe strada Stavropoleos, dacă nu chiar de mai devreme, cînd pe locul acesta funcționa hanul „Zlătari", fost un timp, cum scrie Constantin Giurescu în a sa „Istorie a Bucureștiului", și „tophanea", adică arsenal. Cam pe atunci, mai exact la 1809, un neamț cu nume de oraș și de almanah, Johann de Gotha, a înființat prima fabrică de bere din marginea Bucureștiului, arsă însă cu prilejul „zaverei" din 1821.

„Carul cu bere" a rămas, în linii mari, același, doar că ultima restaurare, cea din 1964, i-a întors strălucirea și farmecul de altădată, întemeiat pe scări spiralate, candelabre pîntecoase, marmură sîngerie și lambriuri de stejar fiert în ulei. Cei ce conduc azi restaurantul, Nicolae Stoian și Marin Ionel, au împreună aici aproape jumătate din vîrsta „Carului" și e firesc să-ți vorbească, șoptit, ca o adiere, despre ceea ce numesc „spiritul" acestui loc. El e întreținut în ordine și disciplină și chiar dacă vechii ospătari de altădată, obișnuiți să facă reverențe și să depună, la plecare, mantiile pe umerii clienților, au cam ieșit la pensie, Nicolae Oană și Mihai Cebanov între ultimii, au mai rămas destui ca să treacă acel „spirit" generațiilor prezente. Ei se numesc, alegînd, Gheorghe Burlacu, Nicolae Tudorică sau Gheorghe Diaconescu, au fiecare cîte 20 de ani la „Car" și grație lor, oameni cu respect față de meserie și față de consumator, restaurantul și-a păstrat rangul.

E liniște la „Carul cu bere" și, firește, se bea bere. „Cazino", la 6,50 lei cana, băutură gustoasă și nu tocmai rece, la 4—5 grade, adică, crede Marin Ionel, la temperatura care se cade. Jos, în subsol, 4 tancuri burduhănoase o mențin în maximum de formă și, din cîte știm și din cîte aflăm, berea nu se termină aici niciodată. Se vînd, zilnic, cam 5 mii de căni și cel mai mare dever e tot timpul ! Vara, iarna, dimineața, seara, clienții se instalează la o bere. Aceasta e bună și rece, iar cadrul invită și invită la nostalgii. Restaurantul are 73 de mese jos, 28 la etaj și 8 afară. Locuri nu sînt, dar, surprinzător, etajul e închis. Din lipsă de personal, afirmă șeful de unitate, dar vom deschide după prînz, cînd cererea e și mai mare. Aici, condica de sugestii se cheamă „Jurnalul cumpărătorului" și n-are decît 5 pagini scrise de la începutul anului și acelea așternute de mîini nu tocmai sigure, reclamînd că „băiatul acela înalt n-a vrut să ne mai servească o cană, zicînd că ne ajung 27" ?! E liniște, e curat, ospătarii se strecoară ca niște umbre, se vorbește cînd mai tare, cînd mai franțuzește, căci un grup de parizieni veniți să viziteze „Carul" n-au rezistat tentației de a bea un „Cazino" și a înfuleca specialitatea de azi a șefului bucătar, sarmale de porc cu costiță afumată.

De aici, mai departe, la „Gambrinus", altă berărie de tradiție. Ne întîmpină un afiș, nu tocmai amabil, „Consumația minimă obligatorie 10 lei, se scade de la nota de plată", precum și o explicație, furnizată de șeful de sală Aurelian Pîrvan, cel ce ține locul responsabilului. Responsabilul e plecat, zice-se, la o ședință, iar Aurelian Pîrvan crede că afișul de la intrare „nu mai e valabil, în sens că s-a renunțat la el". Se pare că și pe aici a trecut, recent, o renovare. Localul e mai curat ca altădată, deși scrumierele sînt pline de lozuri în plic, iar unii ospătari stau chiar la mese, visînd poate și ei la clipa cînd vor fi serviți de alții.

Ni se spune că se vinde bere de trei feluri, „Cazino" la 6,50 lei, „Cișmigiu" la 5,50 și „Bucegi" la 7,00 sau „așa ceva", după care Pîrvan rectifică și zice „avem 3 feluri, dar vindem numai «Cazino»". La întrebarea de ce ?, nu găsește răspuns, dar știe de ce e închis etajul, ca și la „Car". Sus, îl auzim, e foarte cald, iar oamenilor nu le prieste. Ciudat e că oamenilor pare să nu le priască nici în cramă, și acolo e închis, draperia trasă, ca la teatru, drept pentru care se înghesuie în așa-zisul salon, unde stau și cîte 7 la masă, unii uitînd din cauza grabei, probabil, să-și atîrne pălăriile în cuiele aflate la bună vedere. Berea, în schimb, cea care se vinde, e gustoasă și rece. Ilie Năstase, nu campionul, ci șoferul de la Autobaza din Buftea, ar vrea lîngă ea și niște mici, ca românul, dar „Gambrinusul" nu ține ?! Meniul e parcă scris în limbi străine și medalionul provençal face concurență, în recomandările ospătarilor, mușchiului braisé ?!

„Carul cu bere", „Gambrinus"... Berării de ieri și de azi, tradiție care se păstrează, unități în care găsești bere la cană și la discreție, gustoasă și rece. Cine nu crede, să poftească să se convingă !

OVIDIU IOANIȚOAIA ■

Disciplinele fundamentale, încotro ?

(Urmare din pagina 1)

țări. Mai mic decît era chiar la noi înainte de 1968 ! Dacă facem, de pildă, o comparație, în acest domeniu, între România și țări ca U.R.S.S., Cehoslovacia, Franța, R.F.G., numărul de ore la noi este de două-trei ori mai mic. În schimb, s-au introdus discipline tehnologice, care sînt, de fapt, capitole ale cîte unei discipline — motoare termice, de pildă — și care au devenit, nefiresc, discipline de sine stătătoare. Disciplina motoare termice s-a pulverizat în cîteva cursuri : „Procese și caracteristici în motoare termice", „Proiectarea motoarelor termice", „Tehnologia motoarelor termice" și, uneori, culmea !, „Bazele cercetării științifice experimentale în motoare termice". Vreau să spun fără înconjur că asemenea planuri de învățămînt n-au fost făcute conform necesităților adevărate și naturale ale învățămîntului, ci pentru a se asigura normele de predare care le trebuiau celor ce hotărau aceste planuri și pentru a facilita anumite promovări urmărite în surdină de aceiași.

— Cine se opune concret dezvoltării firești a disciplinelor fundamentale și, în consecință, a învățămîntului în țara noastră ?

— Am să vă răspund. Dar mai întîi e bine să vă spun că, spre deosebire de aceia care îl făceau pe vornicul Moțoc de la curtea lui Vodă Lăpușneanu să tremure, într-o celebră nuvelă care se mai predă în școli pînă acum, — poate n-ar fi rău ca, mai la vale, să discutăm și despre situația limbii române, chiar dacă eu nu sînt filolog — spre deosebire de cei de care tremura boierul simțindu-și capul în primejdie, aceștia de care mă ispitiți să vă vorbesc nu sînt mulți. Ei nu-și declară pe față opoziția la intențiile bune. Cînd are cine să-i vadă și să-i creadă, pozează chiar în niște cavaleri ai progresului. Dar teama de muncă și de a li se vedea incompetența îi pune la treburile sforilor și ale umbrei. Cînd se simt în pericol de a fi văzuți cum sînt în realitate, acești cameleoni țipă că nu sînt lăsați — ei ! — să aplice ideea pe care aș numi-o sfîntă, în înțelesul dat de orice ateu unui lucru de nemăsurată valoare, ideea președintelui Nicolae Ceaușescu, acest om între oameni, și frate al nostru, și fiu al aceleiași bune maici, țara străbunilor noștri, bărbatul întreg pentru care sfinte sînt toate valorile și șansele acestui popor, ideea de a înviora și moderniza învățămîntul prin legarea lui de cercetare și producție. Numai că, aceia de care m-ați întrebat, în loc să-și bată capul pentru a găsi cele mai bune modalități de aplicare a acestei idei, fără a leza nici studiul disciplinelor fundamentale, nici celelalte componente cerute formației omului modern, de pildă cele date de învățarea limbilor străine, de studiul muzicii, al logicii, al istoriei, al astronomiei, ei au descoperit că, în spatele aparenței că ar sluji o idee mare, pot să-și aranjeze o existență cît mai comodă. Eficiența maximă a propriei lor munci i-ar obliga, pe unii, la o trudă de care fug, iar pe alții pur și simplu la a recunoaște că sînt incapabili. Trebuie spus o dată pe șleau adevărul și despre practica de producție a elevilor și studenților. Rezultatele prea adesea slabe ori foarte slabe ale acestei pregătiri se datoresc — numai aparent paradoxal — tocmai bugetului exagerat de timp pus la dispoziție. Efectele imediate — oricît de drapate — sînt superficialitatea tinerilor ca și a maiștrilor ori a îndrumătorilor de practică, dezinteres, scăderea nivelului de disciplină și — lucru extraordinar de rău pentru psihologia și formarea morală a tinerilor — chiar un soi de dispreț pentru disciplina muncitorească. Este în interesul practicii productive să diminuăm numărul exagerat de ore ce i s-au afectat, pentru a-i determina atît pe maiștri cît și pe elevi și studenți la reflecție și seriozitate, pentru a-i obliga la muncă bine organizată și la obișnuința unei asemenea munci. Este absurd și păgubitor să amînăm acest lucru mai ales în condițiile în care, la scara întregii societăți, poporul nostru face efortul de a elimina de peste tot timpii morți, de a spori productivitatea și eficiența muncii. Dar să revin. Iată ! La primul Congres al educației și învățămîntului s-au votat noi planuri pentru învățămîntul superior, hotărîndu-se, totodată, ca ele să fie aplicate, cel mai tîrziu, în anul universitar 1981—1982. M.E.I. a început acțiunea de strîngere a programelor analitice de la catedre abia în februarie 1981, deși putea face acest lucru imediat după hotărîrea congresului. În momentul de față, institutele de învățămînt superior tehnic au fost anunțate că noile planuri nu se vor aplica în 1981—1982. În mod sigur, această amînare se datorează și faptului că în aceste noi planuri se aducea o oarecare îmbunătățire a poziției disciplinelor fundamentale : matematică, fizică și chimie. Această opoziție față de disciplinele fundamentale se explică și prin faptul că, dacă acestea sînt dezvoltate, sînt alte pretenții și de la disciplinele de specialitate. Adică acestea, tehnologiile, sau mai exact unele, trebuie — volens, nolens — să fie transformate din simple dar obositoare cursuri descriptive în atrăgătoare cursuri explicative și eficiente. De asemenea, activitatea practică ar trebui transformată dintr-o ucenicie evazivă — în unele cazuri, studenții, viitori ingineri, repetă aceeași operație, de pildă lipituri de cabluri electrice, cîte o lună întreagă, zi de zi — într-o activitate mai dinamică, apta să-i folosească studentului posibilitățile reale de înțelegere, de efort, să-i dezvolte spiritul creator, încrederea în sine și apetitul muncii creative.

— Am auzit vorbindu-se de ciudata și regretabila dispariție a unor cursuri ca acela de geometrie descriptivă. Ce s-a întîmplat de fapt ?

— De fapt ? Iată ! Aceste dispariții, că sînt în adevăr mai multe, sînt regretabile. Dar dincolo de asta, ele nu sînt ciudate, ci aberante. Cadrele didactice care predau discipline fundamentale au fost nevoite — cred că e suficient acest cuvînt — să renunțe parțial sau total la unele capitole importante ale matematicii și fizicii. Așa s-a întîmplat cu teoria cîmpurilor, cu geometria descriptivă, cu ecuațiile fizicii matematice, cu fizica plasmei, cu electronica cuantică și nu numai cu acestea.

— Cine pierde ? Cui dăunează ?

— Dăunează întregii societăți, deoarece inginerii frustrați de asemenea cunoștințe și dezavantajați de implicațiile neposedării lor nu vor putea face față reciclărilor impuse de actuala revoluție științifico-tehnică. Aceste lacune scurtează durata de creație a unor astfel de ingineri. De asemenea, nu întîmplător astfel de cadre își concentrează atenția mai mult spre a cumpăra licențe care îndatorează țara, în loc să creeze. Trebuie să ne dăm seama, măcar în ceasul al doisprezecelea, că țara noastră este în perioada de trecere de la situația de țară industrializată de alții, la aceea de **țară industrială** — vă rog să subliniați expresia — care să se bazeze pe propria ei inteligență tehnică, așa cum cere programul partidului, să poată trăi și să se dezvolte, adică să fie competitivă în lume, sprijinindu-se pe inteligența tehnică românească.

— Ce ar fi de făcut ?

— Schimbarea în bine a situației din învățămîntul liceal și mai ales superior, în privința disciplinelor fundamentale, o pot face numai cadrele din conducerea învățămîntului, cu condiția să respecte hotărîrile de partid și de stat în litera și în spiritul lor. Adică nu numai să nu le încalce, dar să le aplice creator. N-ar strica, mai vreau să spun, o analiză riguroasă a celor uitate, uneori intenționat, pe parcurs. A zice curat lucrurilor pe nume face parte, în fond, din suportul de onestitate și hotărîre cu care ne putem susține întîi și-ntîi noi înșine șansa valorilor de mîine ale acestei țări, care să asigure României accesul și menținerea în competiția dură pe care o anunță, încă de acum, dezvoltarea științei și tehnicii.

— N-am uitat că, dacă nu sînteți filolog de profesie, sînteți, ca să zic așa, unul de inimă. Iată, vă întreb ce ați dorit. Să fi ajuns oare „demolatorii" de care vorbeați pînă la zidurile limbii române ?

— În ultimii 10—15 ani, la concursurile de admitere în învățămîntul superior tehnic se constată că marea majoritate a candidaților nu cunosc satisfăcător limba română, adică nu sînt în stare să exprime coerent și gramatical ceea ce încearcă să gîndească. Acest lucru are la bază, cred, cîteva cauze : numărul mic de ore de limbă română în liceu — cu scopul de a face un loc exagerat tehnologiilor pe care elevii nu le înțeleg și care, predate cu simț de răspundere, ar putea fi asimilate în timpul practicii ; inexistența noțiunilor strict necesare de latină — care este mama limbii române ; încetățenirea păgubitoarei concepții că nu trebuie să existe corigenți — printr-o transpunere mecanică, deformatoare a imaginii rebuturilor industriale la învățămînt ; existența unui examen de bacalaureat destul de formal ; o atenție prea mică acordată publicării și studierii în detaliu a operelor scriitorilor noștri clasici. Între lucrurile nefirești este și ignorarea limbii române ca disciplină de examen la intrarea în treapta a doua a multor licee. Necunoașterea limbii române conduce la „specialiști" care nu înțeleg întotdeauna textele tehnice nuanțate și care nu sînt capabili să explice clar executanților din subordine procesele fizice a căror cunoaștere condiționează calitatea muncii acestora. Apoi, să nu uităm că gramatica în general și cea românească, dar mai ales cea latină beneficiază de o acuratețe și armonie a structurii ce îl pregătesc excelent pe tînăr pentru înțelegerea mai ușoară a structurilor logice din științele exacte. Iar atunci cînd un specialist dovedește că nu cunoaște bine limba maternă, e normal să i se pună la îndoială însăși capacitatea și calificarea profesională.

În încheiere vreau să spun că toate aceste nenorociri la care m-am referit în discuția pe care o notați sînt intolerabile pentru că, perpetuate, ar produce „specialiști" handicapați — profesional, cultural, psihologic — în competițiile viitorului, în care vor rezista numai cei cărora le va ajunge oxigenul ; iar oxigen, în cooperarea pentru supraviețuire a mileniului trei, va însemna, de fapt, inteligența tehnică proprie.

— La ce țineți mai mult : la fizică, la matematică sau la română ?

— La învățămîntul românesc, adică la șansele de mîine ale țării mele.

Vaslui — un miracol a

RULMENȚII DE BÎRLAD — O MARCĂ ROMÂNEASCĂ DE PRESTIGIU

Primul rulment produs în Moldova poartă data de 1 mai 1953. Două decenii mai tîrziu, în 1973, Întreprinderea de rulmenți Bîrlad a fost decorată cu Ordinul Muncii cl. I. Astăzi, la I.R.B. se produc anual aproape 40 de milioane de rulmenți, la o valoare totală a producției marfă de circa 1,7 miliarde lei. Rulmenții făcuți la Bîrlad sînt cu adevărat o marcă românească de prestigiu, dovadă volumul exportului, efectuat practic în toată lumea (60—70 de țări, puțini știu exact !), care aduce țării mai bine de 15 milioane de dolari în fiecare an. La sfîrșitul cincinalului actual, producția I.R.B.-ului va trebui să se ridice la nu mai puțin de 50 de milioane de rulmenți pe an ! Aceste prime date sînt cu adevărat necesare pentru a vă putea face mai ușor o imagine despre activitatea puternicului colectiv de oameni ai muncii (8 500 încadrați) ai Întreprinderii de rulmenți din Bîrlad, unitatea de frunte a industriei vasluiene. Care sînt însă noutățile de ultimă oră de la I.R.B. ?

„Două lucruri sînt de notat, ne spunea directorul Dionid Năstase. În primul rînd este vorba despre eforturile privind obținerea de rulmenți avînd o capacitate de lucru cît mai mare, superiori ca timpi de întrebuințare și ca greutate suportată, dar păstrîndu-se același nivel al construcției exterioare. Acest lucru a presupus de la sine modificarea construcției interioare, prin utilizarea unui sistem optimizat, obținut în urma unor cercetări minuțioase în care a fost folosită tehnica de vîrf. Este vorba mai exact despre o cercetare efectuată împreună cu Institutul politehnic din Iași, respectiv catedra de organe de mașini, care a alcătuit o metodologie de calcul a tuturor variantelor posibile folosind ordinatorul electronic. Nu se mai poate astăzi să facem încercări pe bancurile de probă, ceea ce a reușit calculatorul în cîteva minute noi am fi putut realiza după cercetări care ar fi durat ani de zile, zece probabil !"

A doua noutate este legată de intrarea în funcțiune a halei de mașini-unelte, în cadrul căreia se asimilează cu prioritate utilajele al căror preț de cost (în valută) este cel mai ridicat. „După vizita pe care tovarășul secretarul general Nicolae Ceaușescu a efectuat-o la noi în 1975 — ne spunea directorul Dionid Năstase — s-a luat hotărîrea de a fi produse la Bîrlad, chiar în cadrul unității, exact mașinile-unelte de care avem nevoie. Pe piața internațională prețurile sînt în continuă creștere, ele dublîndu-se aproape de la an la an, așa cum e cazul mașinii de rectificat simultan capete, de exemplu. Astăzi însă, prin grija conducerii partidului, sîntem în stare să ne producem singuri utilajele cele mai complexe de care avem nevoie. Ceea ce, vă rog să mă credeți, nu-i puțin lucru !"

CÎND AI O SINGURĂ GĂINĂ, NU POȚI SĂ TAI DOUĂ !

Arsura nu-i deloc una dintre cele mai frumoase localități rurale ale țării. Am fost deseori în Ardeal, am bătut multe sate mîndre din Banat, am admirat comunele renumite din Mărginimea Sibiului, am văzut cît de puternice și înstărite au devenit unele localități rurale ale Dobrogei sau ale Olteniei și multă vreme am știut că nici o comună din Podișul central moldovenesc nu poate fi comparată cu vreuna din localitățile amintite, decît în defavoarea sa. Iată însă că, prin Decret prezidențial, comunei Arsura — județul Vaslui i s-a decernat Ordinul Muncii cl. I, distincție conferită pentru rezultatele dobîndite în întrecerea socialistă dintre consiliile populare comunale în anul 1980. Am fost desigur la Arsura. Comuna e cocoțată sus, deasupra Prutului, la capătul unui drum de țară pe care o „Dacie" cam gîfîie, trei sate înghesuite de dealuri, Fundătura, Pîhnești, Kogălniceanu și cu Arsura patru, adunînd cu totul vreo 3 000 de suflete. În centrul comunei, un bloc cu 12 apartamente, un magazin, Casa agronomului și sediul C.A.P.-ului, o statuie. Nici urmă de asfalt, puține uliițe sînt pietruite, casele nu-s urîte dar nici nu strălucesc în soare să-ți ia ochii. Arsura mai are mult înainte pînă a ajunge să spere să intre în rîndul localităților numite orașe agroindustriale, cum în Vaslui mai aproape sînt Negrești sau Murgeni. Și atunci, unde sînt argumentele dobîndirii mult rîvnitului premiu național în întrecerea dintre comunele țării ? ! Ne lămurește chiar Toader Munteanu, primarul localității. „Ceea ce a contat în primul rînd, ne spunea dînsul, au fost rezultatele obținute la cîmp. Aici am pus într-adevăr oleacă de ordine în ceea ce privește munca ! În felul acesta au crescut producțiile, ne-am valorificat mai bine construcțiile existente, fără să cerem alte investiții mari, iar oamenii au cîștigat mult mai bine ca în trecut. La bugetul Consiliului popular am realizat o depășire de 51 la sută a planului, îndeosebi de pe urma creșterii valorii normelor la C.A.P. Vreau însă să rețineți că noi am mai primit Ordinul Muncii și în anul 1978, anul trecut fiind, ca să zic așa, recidiviști !"

Grigore Diaconu este președinte al C.A.P. Arsura din 1968 încoace. E un om integru, muncitor, dar și cu un dar aparte, acela de a-i face și pe ceilalți să muncească la fel. Cînd a devenit președinte, C.A.P.-ul avea o datorie de vreo 7 milioane la stat, în vreme ce bilanțul anului care a trecut a găsit cooperativa cu bani lichizi în bancă, mai bine de 5 milioane de lei avut colectiv, chiar după ce toate cheltuielile pentru primăvară fuseseră făcute. Zice președintele : „Eu începînd de prin '70, contrar ca să zic așa unor procedee din acea vreme, am început să țin ceva bani în cont, ca să scăpăm de datorie. Sincer să vă spun, am judecat ca la casa mea : dacă o să cheltuiesc azi tot, ce mă fac la anul ? Poate mă-mbolnăvesc, poate dă vreo calamitate, trebuie să am o siguranță. Și m-am mai gîndit să cheltuim cît avem, nu mai mult. Legile erau tare blînde, fiindcă statul împrumuta aproape cît cereai, dar de ce să ajungi la datorii neplătite ? Acasă dacă ai o singură găină, ce faci, tai două ?!"

Îl întreb pe Grigore Diaconu dacă e mulțumit, dacă oamenii îl ascultă, de una, de alta, și președintele nu se ascunde deloc după vorbe. Zice limpede : „Ușor, să fiu sincer, nu e în munca cu oamenii. Dar dacă te ții de ei, și azi, și

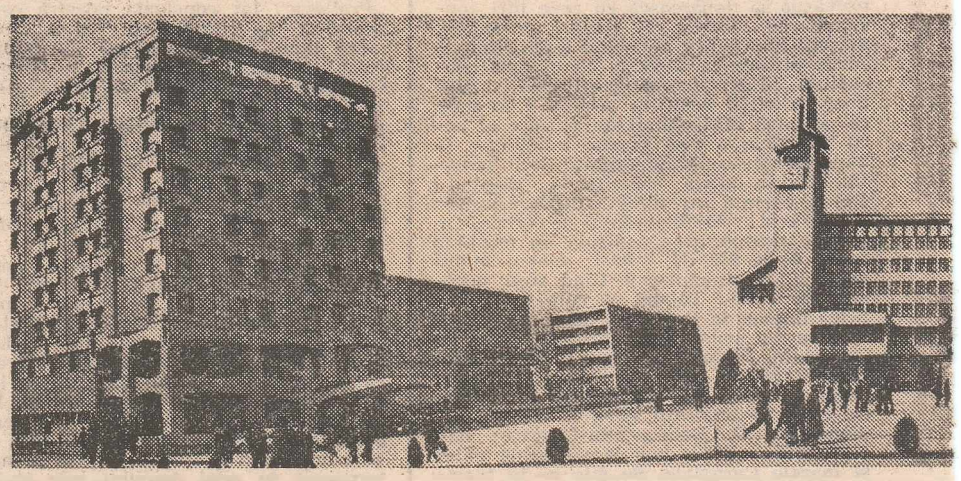

„SÎNTEM DE 5-6 ORI MAI PUTERNICI DECÎT ACUM 12 ANI!"

(Urmare din pagina 1)

sau, cum spuneați, cu adevărat semnificativ. Trebuie știut că în acest scop statul a alocat într-un singur deceniu fonduri de investiții în valoare de 19 miliarde lei, mai mari decît cele din întreaga perioadă 1955—1968. Aceste fonduri au fost orientate cu prioritate spre asigurarea dezvoltării industriale, lucru care a condus la schimbarea structurii economice a județului, ponderea industriei ajungînd anul trecut la 74,5 la sută din totalul producției. Și aici, dacă vreți, se poate vorbi despre un miracol. Brașovul sau unele județe din Ardeal au de acum peste o sută de ani de industrie — Vasluiul n-are decît 10, dar posedă o dotare tehnică foarte modernă, cuprinzînd cîteva ramuri de vîrf, printre care cea a construcțiilor de mașini, avînd ca specific rulmenții și produse ale mecanicii fine, industria chimică de fire și fibre sintetice și alte asemenea. În urma puternicei dezvoltări a Întreprinderii de rulmenți, Bîrladul face azi 36 la sută din întreaga producție a țării, avînd locul I în acest domeniu. Printre celelalte dezvoltări importante se remarcă Întreprinderea de elemente pneumatice și aparate de măsură, tot de la Bîrlad, Întreprinderea de aparate de măsură și control Vaslui, Întreprinderea mecanică Vaslui, cît și numeroase unități ale industriei ușoare și alimentare, printre care „Textila" Vaslui, filaturile de bumbac din Huși și Negrești, Întreprinderea de vigonie Bîrlad, Întreprinderea de tricotaje și cea de încălțăminte din Huși, unități ale industriei de prelucrare a laptelui, de conserve și prelucrare a boabelor de soia și încă altele. Iată așadar că și vasluienii au ajuns să facă industrie, lucru pe care bănuiesc că puțini l-ar fi sperat cu numai 30 de ani în urmă.

— Dezvoltarea industrială este desigur un argument, dar nu unicul ! Creșteri însemnate s-au produs și în sectorul agricol, fără îndoială. Iar, pe deasupra tuturor, contează mai ales binefacerile ce se răsfrîng asupra populației locale, în toate domeniile vieții sociale, ca principale efecte ale politicii partidului.

— În primul rînd va trebui subliniat că pe acest bătrîn teritoriu românesc s-a creat o clasă muncitoare tînără și puternică, bine calificată, care nu prea mai are complexe. Cifrele arată că numai în ultimul cincinal personalul muncitor a crescut cu peste 21 000 de oameni ai muncii, ajungînd astfel la numărul de 103 000, adică 23,5 la sută din forța de muncă a județului. Pentru toți aceștia, fondul de locuințe a sporit cu 10 317 locuințe, au fost create 5 451 locuri în căminele de nefamiliști, 1 134 locuri în grădinițele de copii, 96 săli de clasă. Dar cred că totuși va trebui să ne întoarcem mai în urmă. Acum zece ani, spre exemplu, Vasluiul nu era decît un tîrg modest, prăfuit și aproape fără viață, în care nu locuiau decît vreo 15 000 de locuitori. Astăzi însă, pe lîngă Bîrlad, care e un oraș mai vechi, cu mai multă tradiție, în județ a apărut un al doilea municipiu în plină dezvoltare, centru administrativ dealtfel, în care construcțiile noi sînt cu mult mai numeroase decît cele moștenite, Vasluiul numărînd la ora actuală peste 50 000 de locuitori. Dar și alte localități au fost înviorate. Așa e orașul Huși, urbe patriarhală ce își justifică numele de „orașul dintre vii", a cărui dezvoltare a dinamizat parcă totul, răsturnînd tradiții ce păreau de neclintit. Hușiul a devenit astfel atît oraș industrial, cît și turistic, chiar dacă el se află situat tot între vii al căror renume nu avem motive să-l renegăm. Sau Negreștiul, care era practic doar o localitate cu elemente exclusiv rurale, în care ani de zile nu se întîmpla mai nimic. Azi aici se pun bazele unor puternice unități industriale, orașul fiind „răsturnat" aproape în întregime. Chiar și în comuna Murgeni, viitoare localitate urbană, au intrat de acum primele elemente ale industriei, cu urmările pe care le semnifică acest lucru... M-ați întrebat, de asemenea, despre agricultura județului. Aș putea răspunde că rezultatele obținute sînt confirmate din plin de acel merituos loc 4, obținut în cadrul întrecerii socialiste între județele patriei. Acest loc este cu atît mai valoros, cu cît în Vaslui se pun și o serie de probleme speciale, legate mai cu seamă de pămînturile pe care aici se face agricultură. Sînt terenuri frămîntate, mîncate de eroziuni puternice, cu grad de fertilitate destul de scăzut. Producțiile, luate ca atare, n-au fost deosebit de spectaculoase, mai cu seamă cele vegetale, dar eforturile pentru obținerea lor, vă rog să mă credeți, n-au fost deloc puține. Județul are însă rezultate notabile în sectorul agriculturii de stat. Aici am obținut rezultate constant bune, mai cu seamă în producția zootehnică, nu doar într-un an sau în altul, ci în ani de-a rîndul. Trustul I.A.S. Vaslui, a fost mereu pe locul întîi sau doi pe țară la producția de lapte, dar și celelalte activități din zootehnie merg bine. Avem mari crescătorii de ovine în județ, cîteva ferme model, rezultatele fiind destul de bune. Viticultura însă, sector cu tradiție și cu pondere mare în agricultura județului, Vasluiul fiind în fapt al patrulea județ al țării din punctul de vedere al suprafeței cît și al producției viticole, nu ne satisface în întregime. Rezultate mai slabe obținem și în legumicultură, deși și aici există tradiție și condițiile nu-s rele. Nu ne mulțumesc nici producțiile de lapte din cooperativele agricole, unde însă avem un program întreg, avînd drept scop îmbunătățirea situației.

— Tovarășe prim-secretar, ce înseamnă a fi „din Vaslui" ?! Este asta încă un stigmat, o pată ca să zic așa, ori un prilej de mîndrie — ce ziceți ?

— Îmi dau bine seama ce vreți să spuneți. Dar sînt de părere că au apus de acum vremurile cînd oamenilor din Moldova în general, din Vaslui în mod special, le era rușine de locul lor de bastină. Astăzi simt la oamenii noștri o anumită mîndrie, pornită desigur de la mulțimea de lucruri impresionante pe care le-au realizat chiar ei în toți acești ani, dar o mîndrie de un fel aparte, neafișată strident, fiindcă moldovenii sînt oameni modești. Trebuie mai întîi să-i stîrnești cumva și apoi abia poți vedea cît de mîndri sînt de tot ce s-a făcut în jurul lor și cît de legați sînt de locurile în care trăiesc. „Firma", cum se spune, nu e din cele mai mari — dar e a lor, și ei știu bine asta. Încă o dată trebuie s-o spun : tot ce s-a făcut pe acest petic de pămînt românesc se datorește atenției acordate de conducerea partidului, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, preocupării harnicilor locuitori ai acestor meleaguri. Avem astăzi colective tinere, cu gîndire nouă, mobilă, modernă dacă vreți, cu rezultate care îi impun. Lor le lipsește poate experiența, dar lipsa de rutină și cea a complexelor îi ajută să recupereze handicapul. Cît despre istorie, vă rog să mă credeți că am impresia că Ștefan cel Mare trăiește în fiecare casă.

— Înțeleg că sînteți optimist în ceea ce privește viitorul județului Vaslui.

— Așa este. Pe baza planului de dezvoltare economico-socială în profil teritorial Vasluiul va păstra ritmuri de dezvoltare mari și în actualul cincinal. Baza materială este bună, avem condiții pentru demararea cu succes a noului plan. Sigur, în viitoarea dezvoltare va trebui să ținem mai mult seama de o serie de caracteristici specifice județului, cum sînt lipsa de materii prime și putinătatea resurselor energetice (apele au debituri mici, mai puțin desigur primăvara, cînd inundă o mare parte din teren), pe de o parte, iar pe de alta de necesitatea valorificării potențialului demografic, unul dintre cele mai mari din țară. În Vaslui se înregistrează probabil sporul natural al populației cel mai mare din România, dar procesul de migrare spre alte județe e încă însemnat. Ei bine, în dezvoltarea economică viitoare a județului trebuie să ținem seama tocmai de aceste evidențe. Vom face mai multe produse ale mecanicii fine, care cer mai puțină energie, vom dezvolta industria ușoară, unde avem resurse demografice importante, ca și cea alimentară, care va prelucra resursele agricole. În 1985 va trebui să realizăm o producție agricolă de 5,2 miliarde lei. În actualul cincinal peste 15 000 de familii vor primi locuințe noi, va crește gradul de urbanizare și sistematizare a tuturor localităților, va spori substanțial baza materială a învățămîntului, culturii și sănătății. Sînt aici suficiente motive, cred, pentru a fi optimist. În fapt, nu văd de ce n-aș fi !

l dezvoltării noastre

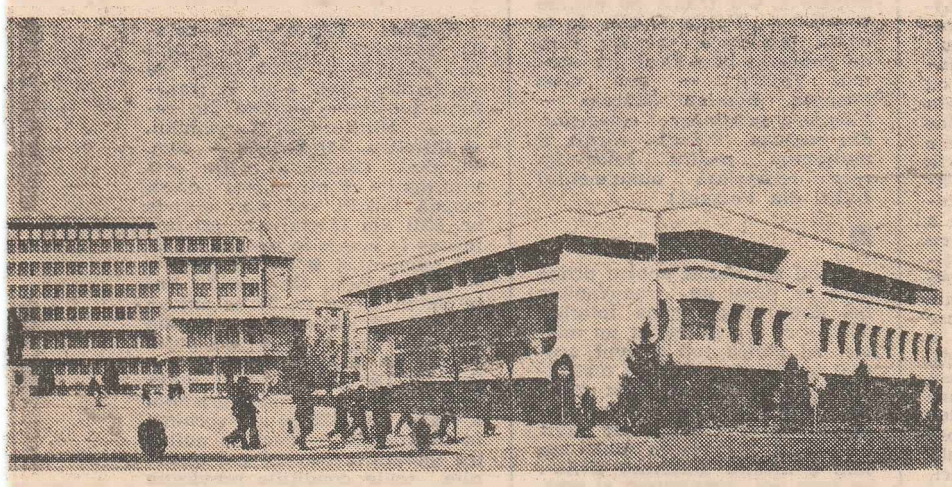

mîine, pînă la urmă treaba se face. În primul an am fost nevoit să tai vreo 7 000—8 000 de norme, fiindcă se fura de se stingea. Dar am observat că oamenii nu s-au supărat, fiindcă și-au dat seama că i-am sancționat pe drept ! Țăranii noștri se supără dacă-i minți, dacă le promiți că le dai mai mult și le dai mai puțin decît merită, dacă-i șufărești, adică dacă îi șmecherești, schimbînd normele de azi pe mîine și alte asemenea. La noi s-a muncit bine, iar rezultatele le-ați văzut. Putem munci și mai bine, e adevărat, mai ales că acum ne-am făcut și un renume între comunele țării, pe care nu vrem să-l facem de rîs".

RUSTIC NEMȚESC, PRODUS LA VASLUI

Greu de găsit directorul Dan Berbescu. „Astăzi, ni s-a spus de la secretariat, se află în „protocol" cu niște olandezi, iar mîine vin doi specialiști nemți. Elvețienii abia au plecat !" În fapt, aceste precizări ne vor mira mai puțin atunci cînd vom afla că aproape întreaga producție a întreprinderii — este vorba de Întreprinderea de prelucrare a lemnului Vaslui — merge la export, în R.F.G., Olanda și Elveția în special, Franța și Suedia cîteodată. Și totuși : fabrica de mobilă vasluiană este departe de a putea fi socotită între întreprinderile de tradiție ale țării, locuri pe care Aradul, Cluj-Napoca sau Bucureștiul le-au ocupat de mult. Mai exact, acum aproape 14 ani cînd a luat ființă I.P.L. Vaslui se năștea mai mult din dorința de industrializare rapidă a județului, chiar în lipsa oricărei tradiții în materie. Lucrul acesta se pare că a avut însă și anumite avantaje. „Vedeți dumneavoastră, ne spunea tînărul inginer Berbescu, pe care l-am răpit timp de o jumătate de oră, între două ședințe de „protocol", mobila modernă nu poate fi decît cu greu fabricată după vechile tehnologii, pe care cei de la întreprinderile cu tradiție le practicau de zeci de ani. Avantajul nostru a fost că oamenii au început să învețe meseria direct cu mijloacele noi, cele moderne, fără să aibă de luptat cu rutina unei munci îndelung practicate. Sigur că au existat destule probleme cu calificarea, dar e clar că e mult mai bine să înveți o limbă străină de la început cu un profesor bun, ci nu mai întîi cu unul slab, de ale căruț deprinderi ești nevoit să scapi, și abia apoi cu cel bun ! Este dealtfel motivul pe care eu îl consider esențial pentru a explica succesele noastre actuale. Întreprinderea a căpătat un renume destul de bun, e adevărat. Numai puțintel ne-ar mai trebui ca el să devină și mai bun, dar uite că ne poticnim tocmai aici. Ca să învingem și ultimul obstacol e necesar să rezolvăm două aspecte, care pe mine mă frămîntă permanent. Primul aspect este cel al constanței în calitate, iar al doilea e legat de respectarea mai strictă a termenelor de livrare. Sînt lucruri la care partenerii noștri țin foarte mult, iar noi, dacă vrem să ne facem treaba cum trebuie, trebuie să-i ascultăm".

După care discuția noastră s-a sfîrșit. Pe director îl așteptau reprezentanții unei firme olandeze...

„DE 30 DE ANI NU SÎNTEM DECÎT LA DATORIE"

La Tutova există probabil cel mai deosebit spital comunal din țară. Sînt aici cîteva clădiri adăpostind 135 de paturi, laboratoare și săli de tratament, totul înconjurat de o uriașă masă verde, pe care am putea-o numi grădină, dacă acest cuvînt nu ni s-ar părea prea puțin la locul lui, dată fiind splendoarea locului. Spitalul arondează 10 comune dimprejurul Tutovei, la granița județului Vaslui cu Galațiul, un fel de filtru în fața spitalului din Bîrlad, ale cărui posibilități și pretenții sînt, desigur, altele. Personalul numără 67 de oameni, de la director la portar, în vreme ce în registrele spitalului sînt înscriși exact 3 255 de bolnavi internați în 1980, revenind un indice de utilizare a fiecărui pat de 314 zile. Acest așezămînt medical există, în fapt, de foarte mulți ani, dar el n-a fost dintotdeauna ce e astăzi. Există aici la Tutova un om care și-a făcut din profesiune crezul vieții, sacrificînd pe altarul lui aproape totul, renunțînd la diplome și onoruri, la Capitală și probabil la o carieră universitară, venind la Tutova, în podișul Bîrladului acum mai bine de 30 de ani și rămînînd pînă la urmă pe loc, neregretînd nimic chiar dacă între timp anii l-au apropiat de zenitul vieții. Numele acestui doctor este Ionel T. Nicolaescu, iar pe consoarta sa, doctorița Magdalena Nicolaescu, o prezintă drept „marea mea colegă, colaboratoare și soție". E fiu de țăran ialomițean, dintr-o familie cu 5 copii, rămas la 19 ani orfan și cap de familie, și totuși mereu în banca I la liceu, la facultate, la specializare, lucru pentru care nu o dată a fost chemat înapoi la București. Astăzi are 57 de ani, în jurul lui n-am văzut colțișor de spital, de curte sau de grădină care să nu fie așezat exact așa cum a vrut el să fie, și nu altfel, adică tinzînd spre o perfecțiune sobră, spre armonie și bun gust. A fost întotdeauna, și rămîne și acum, un mare entuziast acest doctor Nicolaescu. Declară cu voce tare că el a vrut în primul rînd să arate tuturor că se poate face ceva și într-un amărît de spital comunal, că se poate cu pricepere și cu dăruire, lăsa ceva în urma ta, măcar o cărămidă cum se zice, dar aceea să fie pusă bine. Știe care este azi mentalitatea tinerilor absolvenți de medicină, pe care un stagiu de 2—3 ani într-o comună îi înnebunește de-a dreptul, acceptînd totul ca pe o pedeapsă cu termen perisabil. Dar zice : „Ascultați-mă pe mine, va veni curînd vremea cînd entuziaștii vor fi iarăși la modă !" Nu-l contrazicem, n-ar fi desigur frumos.

LA COASĂ, LA MELIȚĂ ȘI ALTE ASEMENEA

Poate n-o să vă vină să credeți, dar pe scenă se vede. Formația condusă de profesorul Nicolae Bălan cîntă la unelte agricole ! Asta se petrece cam așa : la coasă „cîntă" Pandeleanu, secretar al consiliului popular, la stropitoare moș Neculai Cărare, fost primar, la joagăr Nistor, directorul căminului cultural, la meliță tîmplarul Trișcă, la talangă învățătorul Bălăuțescu, la nicovală Hatmanu, președintele cooperativei de consum și Neamțu, șef de echipă la construcții, la greblă poștașul Gajură, la țăpoi alt tîmplar, Filimon, iar la clopoțel profesorul Măciucă. Mai sînt folosite un bici, o cobză și un fluier, dar rolul lor rămîne minor ! Piesa interpretată se numește „Măi bădiță Niculai" și vă rog să mă credeți că sună foarte bine. E de fapt, pînă acum cel puțin, singura piesă în care corul din comuna Ivănești nu e însoțită de fanfară, fiindcă am uitat să vă spun că aici e forța corului vasluian, acompaniamentul fanfarei ! Acum, sigur, coruri mixte sînt în țară numeroase, așa că oamenii din Ivănești s-au gîndit ca acompaniamentul corului lor, format numai din bărbați să-l facă fanfara din satul Valea Mare, avînd o tradiție de vreo sută de ani și în palmares un loc III în faza finală a Cîntării României. Astăzi, cînd corul și fanfara reprezentînd comuna Ivănești intră pe scenă, ea se umple efectiv, 90 de oameni în cor, 50 în fanfară, iar în față dirijorul, profesorul Bălan, mai mîndru și mai emoționat decît toți. Din cor fac parte bătrîni de 70 și 80 de ani, cum sînt învățătorii pensionari Nicolae Calu, Alexandru Naciu și Ion Andrieș, Alexandru Ouatu, miner pensionar sau Ion Chifor și Nicolae Cărare, țărani, alături de tineri de 18 sau 20 de ani, oameni care fac cîte 7—8 km pentru a veni la repetițiile fixate de dom' profesor, venind din Fundătura, din Bleșca, din Ursoaia, din Valea Oanei, Broșteni sau Hîrșoveni, toate sate aparținînd de comuna Ivănești. Se cîntă și se interpretează mai cu seamă sîrbe, bătute, hore, nu sînt iubite pe aici ritmurile militărești și nimeni nu se întreabă de ce e așa. Primarul comunei, Constantin Brumă, este în fapt marele animator al formației artistice, dar el susține că are sarcini prea multe ca să mai aibă timp și de cîntat, deși cîteodată se mai prinde la cor. Sigur, formația din Ivănești merită a fi ascultată !

DUMITRU GRAUR ■

POEȚI DIN JUDEȚ

Poem

Să lăsăm să doarmă pisicile albe
și iepele mari și ochioase,
trifoiul bătut de mînji și veverița —
prin strofele încărcate de somn
și ploile purtate de fumul tăcerii
și catîrul leneș și domn ;
oastea de frunze a toamnei cu miere,
gutuile și fetele desculțe, goale,
neascunse de apa cristalină,
să le lăsăm în poezie domoale ;
lămpașul verde și viu al minerului,
tutunul fumat lîngă peroane de gară,
să lăsăm să plouă cu viață-n poeme,
cu miros de pămînt și de țară !

ION ALEX. ANGHELUȘ ■

Copacii

Copacii sînt avioane cu boturi înfipte-n pămînt
frunzele sînt hărți de zbor
fructele întruchipează nu doar neputința
ci și nădejdea lor.

Probabil căzuți dintr-un război mondial,
au fost atrași de puterea pămîntului
și ierboase palme au oprit
prăbușirea lor din altă eră.

Ascunzînd în ei și ploaie și foc
și ademenind cu crengi răpitoare,
copacii ținuți de rădăcină în loc
învață copii să sboare.

ION ENACHE ■

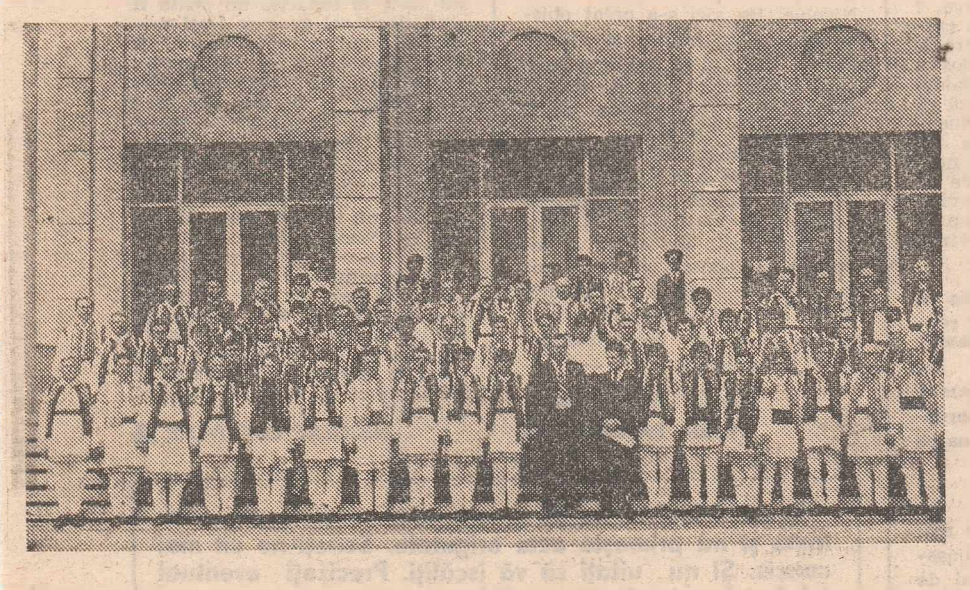

Corul de bărbați din Ivănești

Cronica vieții pentru toți

De la începutul anului pînă la 1 iulie, secția noastră de specialitate a îndrumat 22 de scrisori pentru rezolvare la Consiliul popular al județului Vaslui. Majoritatea au fost rezolvate în termenul reglemantat pentru aceasta. Trei dintre ele (este vorba de scrisorile adresate de **Vasile Munteanu** din Rînzești, **Viorica Iordache** și **Gheorghe Lăcătuș** din Vaslui) sînt încă în curs de cercetare. ● Într-un număr de zece scrisori, problemele sesizate s-au confirmat pe deplin, petiționarii obținînd răspunsuri favorabile cererilor lor. Așa este cazul, spre exemplu, cu **Niculina Ionescu**, om al muncii la I.C.S.A.P. Bîrlad, față de care întreprinderea citată nu respecta prevederile legale privind retribuirea. S-au luat măsuri pentru intrarea în legalitate. De asemenea, în cazul bătrînei **Elisabeta Proca**, din Hoceni, s-a constatat că ea îndeplinește condițiile de pensionară C.A.P., primind acum drepturile cuvenite, în vreme ce casierul care îi reținuse luni de zile dosarul de pensionare va fi chemat în fața instanței de judecată. A fost rezolvată pînă și problema lui **Panaite Opreja**, din Bogdănești, care a fost îndrumat direct spre locul de unde a putut cumpăra o pompă Vermorel, pentru stropit via și livada. ● O situație specială a cuprins-o scrisoarea lui **Neculai Cocuz**, încadrat al Întreprinderii județene de legume-fructe Vaslui. Dînsul arăta că fiind proaspăt absolvent al școlii de maiștri și dorind să facă îmbunătățiri în activitatea întreprinderii, este împiedicat de către șeful contabil și alte cadre tehnice din unitate, cărora nu le place să introducă noul în procesul de producție. În urma controlului a reieșit că trimiterea la școala de maiștri a tovarășului Cocuz s-a făcut prin încălcarea prevederilor legale, vinovată de aceasta făcîndu-se tovarășa Cocuz Aurica, inspector de personal în unitate și, în același timp, soția mai sus-numitului. Aceasta a fost sancționată exemplar, în vreme ce tovarășului Pilă Emil, contabilul-șef al unității vasluiene, i s-a atras atenția pentru a respecta ordinea și disciplina în întreprindere și pentru a acorda un sprijin mai concret conducerii I.L.F., în mod preventiv, nu după ce fenomenele au avut loc. Din răspunsul primit la redacție un singur lucru nu aflăm : ce măsuri s-au luat pentru ca I.L.F. Vaslui să nu mai îndeplinească planul de producție în proporție de numai 40—50 la sută, așa cum s-a întîmplat în cursul anului trecut, ci să-l îndeplinească într-o proporție mult mai mare, eventual chiar de sută la sută !? ● **Gheorghe Filimon**, membru cooperator din Ivănești, a sesizat că președintele C.A.P.-ului din comună, Ștefan Hatmanu pe numele său, a vîndut 25 de purcei de 3 luni la diferiți cetățeni și că a folosit 38 de litri de lapte pentru uzul personal. Pentru lapte a fost impus cu 87,40 lei, iar pentru purcei i s-a atras atenția că la prima abatere se vor lua măsuri disciplinare, mergînd pînă la destituirea din funcție. ● **Un grup de 7 cetățeni din Fălciu** au arătat că în localul grădiniței din comună (spațiu cu 5 camere locuibile) s-a mutat un inginer de la C.A.P., pe nume Gheorghe Secară, iar copiii sînt ținuți în condiții improprii. S-au luat măsuri pentru plecarea inginerului din grădiniță (termenul a fost 1 iulie) și pentru pregătirea localului în vederea asigurării programului prelungit. ● Cîteva răspunsuri pe scurt. **Elena Băsescu** (Bîrlad) : La examenul pentru ocuparea postului de tehnician la Fabrica de confecții dv. ați avut o medie mai mică decît a celorlalți participanți; **Maria Zaharia** (Fălciu) : Dacă părinții se ceartă mereu, cum e cazul între dv. și tatăl elevei Apostol, care lucrează la aceeași unitate, ce exemplu bun pot dat ei elevelor Apostol Anda și Zaharia Gabriela, colege de școală, care au avut un incident pe care dv. îl puneți în sarcina unei învățătoare ? ! ; **Gheorghe Corozel** (Huși) : Oficiul farmaceutic Iași vă va comunica în scris ziua în care urmează să vă prezentați la Farmacia nr. 17 Huși, pentru a ridica medicamentul „Trofopar", pe care-l solicitați ; **Manole Pascaru** (Vaslui) : Aveți dreptul să folosiți mașina de gătit Elgaz la o priză monofazată. Vă sfătuim însă să treceți cît mai curînd la o formă de încălzire mai economică ; **Gheorghe V. Adam** (Huși) : Scrieți de ani de zile în aceeași problemă a partajului. Ați pierdut toate procesele. Printr-o nouă scrisoare nu veți rezolva nimic în plus. Nu mai reveniți ! ; **Dumitru Prisecaru** (Bîrlad) : Am trimis scrisoarea dv. Procuraturii generale ; **Constantin Focșa** (Vaslui) : Aveți dreptate, 13 suflete nu pot trăi în 4 camere. Reveniți însă cu o scrisoare lizibilă, nu cu o copie de necitit și neînțeles. Vom încerca să vă ajutăm!

Primim din partea Consiliului popular al municipiului București : „Referitor la scrisoarea lui **Laurențiu Cârstea** adresată redacției FLACĂRA, prin care acesta scrie că i s-a încălcat dreptul de extindere a spațiului locuibil, vă aducem la cunoștință: dintr-o eroare, spațiul în cauză a fost atribuit Întreprinderii de material rulant „Grivița Roșie". Pentru îndreptarea acestei greșeli, s-a stabilit să se dea un alt spațiu numitei întreprinderi, urmînd a i se acorda extinderea solicitată în strada Episcopiei nr. 6".

■

Din partea U.J.C.A.P. Teleorman : „Scrisoarea adresată redacției de către **Mirela Deac**, din comuna Drăgănești de Vede și trimisă nouă spre competentă analiză, a fost rezolvată în mod favorabil: M.G. a fost încadrată în funcția de sortator în cadrul Depozitului de mărfuri Roșiori de Vede".

■

Galeriile **Pro Arte Kasper** din Elveția au organizat între 9 mai —17 iunie a.c. Concursul internațional de artă naivă la care au participat 65 de țări. Lui Petru Mihuț, din satul Brusturi, comuna Hălmagiu, județul Arad, i-a fost acordată „Diploma de onoare" pentru tabloul „Primăvara — nuntă la Brusturi", tablou care a și fost reprodus în numărul special al revistei „Pro Arte". În momentul de față pictorul Petru Mihuț se pregătește pentru o expoziție cu participare internațională ce va avea loc în R.F.G. **(Ion Coțoi** — Bonțești, Arad).

■

Procuratura R.S.R. : „Referitor la scrisoarea lui **Adrian Stănculescu**, din Craiova, vă facem cunoscut că problemele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare".

■

Consiliul popular al municipiului Deva: „Privind scrisoarea lui **Ion Surducan** din Deva, prin care reclamă că are condens în apartament: avîndu-se în vedere situația deosebită a acestui apartament precum și faptul că locatarul are trei copii minori a căror sănătate ar putea fi periclitată de aerul umed ce se formează în camere, Consiliul popular municipal a dispus Secției de întreținere a fondului locativ de stat din cadrul G.I.G.C.L. să execute lucrările ce se impun pentru combaterea fenomenului de condens pînă la sfîrșitul trimestrului II 1981".

■

Mă numesc **Aurelia Bâtă** și vă scriu în numele colectivului de femei din cadrul Întreprinderii județene de transport local Constanța. După cum se știe, diversele organizații de femei inițiază concursuri pe teme social-politice sau culturale. Un astfel de concurs a fost organizat de Comitetul județean al femeilor din județul Constanța, cu tema „Femeia României socialiste — participare și răspundere în viața social-politică", al cărui buletin de participare vi-l trimit alăturat. Termenul de predare al buletinelor de participare a fost 30 aprilie 1981. Pînă aici nimic deosebit! Curios este însă faptul că buletinele ne-au fost înmînate pentru completare la data de... 13 iunie a.c. ! ? !. Am dori să aflăm care este justificarea comitetului pentru întîrzierea cu o lună și jumătate peste termenul limită al acestor buletine și, mai mult încă, am dori ca această practică să nu se generalizeze, diminuîndu-ne avîntul și încrederea în șansele noastre de participare la concursurile viitoare.

■

Consiliul popular al județului Iași : „Privind rezolvarea scrisorii adresate redacției FLACĂRA de către **Valerian Gherman** din orașul Pașcani, prin care solicită repartizarea unui apartament: avînd în vedere situația deosebită a acestei familii, biroul executiv al Consiliului popular al orașului Pașcani a hotărît repartizarea unui apartament cu 2 camere în Pașcani la blocul V 11, apartamentul 30, scara B, etajul IV, prin unitatea la care a lucrat la I.M.M.R. Pașcani".

■

Consiliul popular al județului Caraș-Severin : „Referitor la scrisoarea lui **Simion Octavian Vornic**, domicilat în Băile Herculane, prin care arată unele deficiențe semnalate la blocul nr. 11 din Aleea Trandafirilor, vă comunicăm că din verificările efectuate s-a constatat că se confirmă cele sesizate. Ca urmare, Șantierul din orașul Băile Herculane a luat măsuri și remedierile necesare au fost efectuate".

■

Instantaneul pe care vi-l reprezint a fost realizat în ziua de joi, 14 iunie, orele 11,30, pe șoseaua Mihai Bravu din București. Căldura cumplită a acestor zile nu cred că justifică... răceala față de meserie, față de muncă în ultimă instanță a tînărului din imagine. Ce are de spus, oare, I.T.B.-ul? **(Petre Nicolae,** București).

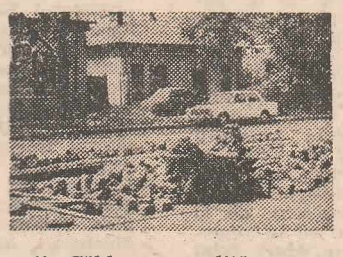

■

Spitalul Militar Central: „Vă comunicăm răspunsul tov. cpt. dr. COSTA DANIEL : „În problema indicată de studentul **Bucur Aurel** din Cluj-Napoca, am luat legătura cu conf. dr. Meiu, cu care am avut de multe ori plăcerea să colaborez în special în domeniul activităților U.S.S.M. Pentru a mă orienta cît de cît asupra cazului domnia-sa a avut amabilitatea să-mi prezinte datele clinice și paraclinice esențiale precum și tratamentul efectuat. Pentru a stabili însă dacă aceste metode pot fi aplicate și în cazul studentului Bucur Aurel, este necesar să-l examinez eu însumi. Am înțeles că acum are de rezolvat probleme universitare acute. Propunem ca de îndată ce lucrurile se vor lămuri, să-i scrie șefului secției în care lucrez, col. dr. Gaitan Gh., și, dacă dorește, să-mi scrie și mie pentru a-l programa în vederea internării în secția noastră. O altă soluție ar fi să sune la telefon 49 44 20 col. dr. Gaitan".

N.R. — Răspunsul poartă semnătura Comandantului Spitalului Militar Central — generalmaior dr. Florian Vlad.

■

Vă scriu în numele a numeroși cetățeni din Bacău care locuiesc în cartierul Cornișa 1, cu rugămintea de a publica rîndurile de mai jos: primăria a crezut necesar să doteze și cartierul nostru cu un cinematograf, lucru pentru care îi sîntem recunoscători. Din păcate însă, de circa patru ani de cînd au început lucrările, noi înotăm prin noroi și praf. Am făcut nenumărate sesizări, înțelegem că poate sînt greutăți, se obțin fonduri mai greu, propunem însă că dacă tot s-a întîrziat într-un astfel de mod, să se finiseze lucrarea pe cît este posibil, să se paveze cu alte cuvinte drumurile ce duc spre blocuri pentru a putea circula și noi în mod civilizat. **(Lydia Botcanu,** Bacău)

■

Consiliul popular al județului Dolj : „Analizîndu-se scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către **Sofia Mită** din comuna Giubega, vă comunicăm: cu dispoziția 1623279/1981, aceasta a fost repartizată la Combinatul chimic Craiova, pentru Fabrica de furfurol Segarcea, ca operator chimist, începînd de la 15 iunie a.c.".

■

REVENIRE :

Subsemnatul **Ștefan Bacalu** din Cluj-Napoca, strada Caracal nr. 16, ca urmare a sesizării înaintate redacției la data de 16 martie 1981 — din care un extras a apărut în revista FLACĂRA nr. 15/9 aprilie 1981 — prin care am arătat că o bicicletă tip pegas „MINSK", defectată în termenul de garanție, cu viciu de fabricație, fără posibilități de reparație, I.C.S. Cluj nu mi-a schimbat-o și nici nu-mi restituie contravaloarea ei (bicicleta stă din luna noiembrie 1980 în depozitul I.C.S. Cluj), revin : nici în urma apariției rîndurilor din FLACĂRA nu s-a luat nici o măsură pentru a se rezolva situația. Se împlinește un an de cînd bicicleta nu mai este în stare de funcționare. fiind predată unității specializate pentru reparație și, respectiv, I.C.S. Cluj, pentru schimbare. Nu este vorba, cred, de a insista asupra unui obiect hai să-l zicem ieftin ; ci de modul în care niște instituții în drept își duc la îndeplinire sarcinile ce le revin.

■

Ca și alte orașe ale țării, Iașiul este astăzi un vast șantier de construcții : acesta este prezentul, pregătitor al unui viitor ce angajează cele mai nobile aspirații. Ceea ce vă scriu nu reprezintă un act de paseism : mîndri de prezentul activ, încrezători în viitor, cernem cu discernămînt trecutul și acordăm omagiul nostru tuturor celor care au luptat pentru binele obștesc, pentru cultura și arta românească. Sus, în dealul Tătărașilor, la cimitirul „Eternitatea", există o astfel de parte a trecutului — acolo dorm, cu conștiința datoriei împlinite, atîtea personalități proeminente politice, culturale, artistice ale țării ; mormintele lor străjuiesc colinele Iașilor și constituie o lecție vie a istoriei românești. O mare parte dintre acestea însă se prezintă în surprinzătoare discrepanță cu tradiționala pietate și recunoștință ce definesc sufletul nostru. Într-o dezolantă părăsire, cuprinse de ierburi, igrasie, cu detalii distruse sau furate, se prezintă lăcașurile celor care au fost **Mihail Kogălniceanu, Vasile Conta, Mihail Cerchez, Lascăr și Răducanu Rosetti, Nicu Gane, Vasile Adamachi** și alții. Nu este cazul, oare, de a se face totul, acum, cît se mai poate face, pentru aducerea acestor monumente la starea lor firească de document și loc civic ? **(Constantin Th. Botez,** Iași)

■

Consiliul popular al municipiului București — Direcția generală comercială : „Urmare scrisorii **Elenei Stoian,** vă comunicăm : la data de 17 decembrie 1980, I.C.L. „Mobila" a desfăcut contractul de muncă al acesteia conform art. 130 litera „i" din Codul muncii pentru faptul că ar fi vîndut o garnitură de mobilă defectă și fără a întocmi contractul de garanție. Pe baza probelor administrative, Judecătoria sectorului 5 a admis însă contestația lui E.S., a anulat decizia de desfacere a contractului de muncă și a dispus reintegrarea ei în funcția de vînzător, deținută anterior".

■

Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale : „Urmare scrisorii adresate redacției de către **Viorel Cireadă** din Brașov, prin care solicită sprijinul pentru asigurarea transportului cu autosanitara săptămînal la Spitalul „Carol Davila" din București a mamei sale, vă informăm : în scopul rezolvării favorabile a solicitării, s-a indicat Direcției sanitare a județului Brașov să asigure acest transport sanitar la București, în curse combinate cu alți bolnavi care au indicația de transport sanitar în Capitală".

■

Direcția generală pentru agricultură și industrie alimentară a jud. Buzău : Privind rezolvarea scrisorii trimisă revistei „Flacăra" de către tov. **Eduard Tatomir** — organizatorul grupei de nevăzători de la secția de cartonaj din cadrul A.E.I.P.I. Buzău : Orice repartiție de materiale se face numai de către D.G.A.D. București. A.E.I.P.I. Buzău a depus necesarul de materiale pentru anul 1981 încă din luna martie 1980 dar repartiție nu s-a dat. În această situație am mers la Fabrica de lapte din oraș care este beneficiarul ambalajelor primite de la Fabrica de hîrtie Suceava și discutînd cu tov. director Șerbănoiu, care înțelegînd situația a vorbit la telefon cu Suceava, i s-au promis 20 de tone de carton pentru ambalaje pe care le va da la A.E.I.P.I. În plus a discutat și cu fabrica Scăieni pentru alte 10 tone. Urmează ca M.A.I.A., prin D.G.D.A.D. București, să asigure repartiția de carton necesară unui ritm normal în secție. Aceasta este la data de 23 martie situația, avînd certitudinea că în scurt timp se va rezolva definitiv aprovizionarea cu materie primă.

(N.R. : Apreciem omenia și operativitatea celor care au reușit să dea materia primă oamenilor muncii nevăzători, dar vrem să aflăm dacă în momentul de față — deci după aproape patru luni — aprovizionarea a intrat în normal).

■

Vrancea este una din cele mai vechi așezări ale patriei noastre, ținut de răzeși plini de vrednicie, pe plaiurile căreia s-a născut nemuritoarea „Miorița". La 2 iulie 1981 se împlinesc 550 de ani de la cea dintîi atestare documentară a numelui Vrancea. Este vorba de un act latin de la Ladislav Apor. Acesta anunță pe judele brașovean Luca Kiss, cum că Alexandru cel Bun și-a concentrat trupele și l-a trimis pe marele vornic spre Putna. O știe de la cîțiva informatori ai săi care au străbătut în Ardeal „pe drumul Vrîncii" — **per viam Vrancha. (Simion Hârnea — Năruja, pensionar octogenar, din comuna Năruja, căruia îi mulțumim pentru fotografia care reprezintă monumentul Unirii din Focșani.)**

■

„Cînd am rămas pentru prima oară cu tubul de tramcinolom gol după chiar prima folosire, am zis că s-a întîmplat un mister. Al doilea tub a avut aceeași soartă. Am aflat că mașinile sînt vinovate de acest fenomen. Zău așa ?! Dacă se renunța la mașini, cutiile de cavit n-ar fi venit și ele cu goluri așa cum e mostra alăturată (N.R. : pe care am „admirat-o" și noi). Zîmbind cu amărăciune, pentru că amară era lecitina pe care o gustasem, m-am întrebat în sinea mea, ceea ce acum vă întreb și pe dumneavoastră : de stricarea calității lecitinei cine se face vinovat ? Timpul e prețios și oamenii nu-și permit să-l piardă cu astfel de mărunțișuri, cu gustul medicamentelor, care nu e îmbietor... **(Ilarion Sfrijan, str. Duiliu Zamfirescu nr. 16, Constanța).**

■

Consiliul sindicatelor din comerțul municipiului București : Analizînd cele sesizate de tov. Iancu Dumitrescu de la I.A.P.L. — Central a reieșit că se confirmă aspectele semnalate. Atît directorul cît și președintele comitetului sindicatului au fost atenționați în legătură cu modul de comportare față de oamenii muncii. A reieșit, din discuțiile cu semnatarul scrisorii, că nu dorește să se ia măsuri disciplinare împotriva celor reclamați, aceștia prezentîndu-i doar scuzele de rigoare.

■

Și tot din partea Consiliului popular al municipiului București : „Referitor la articolul apărut în revista dv. nr. 21/1354 din 21 mai 1981 **„Răspunsuri fără răspuns"**, vă informăm că sesizările cuprinse în acesta sînt reale. Prin minuta încheiată cu asociația de locatari, toate lucrările de remediere, inclusiv execuția fațadei, se vor termina pînă la data de 15.XI.1981".

■

Din răspunsul Comitetului județean Botoșani al P.C.R. privind unele nereguli în difuzarea cărții semnalate de un grup de tineri : Verificînd situația semnalată în scrisoare, cît și alte aspecte legate de difuzarea cărții de către Centrul de librării Botoșani, pe lîngă cele menționate, pe care le considerăm de natură obiectivă **(N.R. : în rezumat : reducerea producției editoriale, eliminarea din planurile editoriale a numeroase titluri, plafonarea unor tiraje)** s-au constatat și abateri de la principiile muncii cu cartea. O serie de cărți se vînd direct de la această unitate, fără a mai ajunge în librării, pe baza unor priorități stabilite în mod arbitrar de către directorul acesteia, Iliuță Nicolae. De aici s-a creat obișnuința ca un iubitor și interesat de carte să-și îndrepte pașii spre sediul Centrului de librării și nu spre librării, cum ar fi fost normal. Concluziile rezultate din cercetarea scrisorii vor fi prezentate într-o adunare cu oamenii muncii de la Centrul de librării. Vă mulțumim pentru intervenția dv. și vă încredințăm, totodată, că vom urmări în continuare cu atenție modul cum măsurile de înlăturare a lipsurilor constatate se aplică în practică.

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

ADMINISTRATIV

Nicoleta Isbașa — Drobeta-Tr. Severin : Ați fi fost scutită de restituirea cheltuielilor de școlarizare dacă v-ați fi transferat tot într-o unitate din rețeaua Ministerului Turismului. ● **Dumitru Dohotaru** — com. Văculești (Botoșani) : Am fost informați că ați optat pentru pensia C.A.P., iar prin decizia nr. 8961 din 13 mai a.c., ați fost înscris la pensie în sectorul agricol cooperatist ● **Lucica Nicolau** — com. Albești (Botoșani) : Femeile în vîrstă de 57 de ani au drept la pensie dacă fac dovada unei vechimi utile de cel puțin 10 ani ● **Draga Teodorov** — Galați : De la data de 1 iunie a.c. vi se poate acorda gradația a 7-a — peste 29 de ani vechime în învățămînt — dacă în unitatea școlară respectivă sînt întrunite toate condițiile prevăzute de lege cu privire la acordarea ultimei gradații ● **Constantina Vasile** — com. Greci (Mehedinți) : Decizia Comisiei centrale de pensii rămînînd definitivă pentru gr. III aveți obligația să prestați activitate 4 ore pe zi. Revizuirea medicală la termen se face numai pensionarilor de gr. III încadrați în muncă, ori dv., nefiind încadrată, ați fost scoasă din evidențele cabinetului de expertiză.

MARGA NEDELEA ■

ÎNVĂȚĂMÂNT

Sanda Chiroiu — București : Răspunsul este favorabil : vă puteți prezenta la concurs. ● **Mircea Onea** — Pietrari-Vîlcea : Referitor la solicitarea dv. de a fi încadrat ca profesor de specialitate — subinginer — la Grupul școlar nr. 14 Bistrița-Costești, vă facem cunoscut că potrivit art. 139 din Legea învățămîntului nr. 28/1978, posturile didactice se ocupă prin repartizare sau concurs care se organizează de către M.E.I. Posturile vacante scoase la concurs se publică în fiecare an în ziarul „Tribuna Școlii" ● **Ioana Balaci** — Constanța : Aveți dreptul la bursa solicitată, urmează să completați formularele primite ● **Andrei Izbășescu** — Galați : Am primit copiile după actele solicitate, vom înainta dosarul către M.E.I. ● **Liana G. Noghi** — Sibiu : Întreprinderea la care lucrați este singura în drept să vă dea caracterizarea solicitată ● **Marcus Aioanei** — Vă rugăm să reveniți cu o scrisoare deslușită : ce fel de școală ați absolvit ? Cîți ani aveți ? Cui v-ați mai adresat ?

HORIA PĂTRAȘCU ■

SOCIAL

Mădălina Ionescu — București : Am publicat rectificarea în numărul imediat următor ● **Năstase Igor** — București : Repartiția apartamentelor se efectuează numai prin întreprinderi. ● **Sabina Teofil** — Vaslui : Cazul este într-adevăr asemănător cu cel apărut, dar acest fapt nu e suficient ca să-l publicăm fără o anchetă prealabilă ● **Drăgoi Nelu** — Iași : În realitate lucrătorul public a intervenit, dar în defavoarea dumneavoastră ; acest fapt vă deranjează și este firesc. ● **Pâslaru Violeta** — Vrancea : Nu ținem asemenea statistici. ● **Ungureanu Ilie** — Iași : Răspunsul sosit la redacție nu poate fi altul decît cel pe care l-ați primit și dumneavoastră acasă. ● **Alex. Irandafiru** — Timișoara : Vă așteptăm la redacție ● **Cornel Stelian** — Bacău : Nu cred că la O.S.I.M. veți găsi răspunsul pe care-l solicitați, invenția nefiind brevetată. Mai degrabă la Centrala industrială ● **Sergiu Emilian** — Cluj-Napoca : În 15 ale fiecărei luni. ● **Popa Gheorghe** — Brașov : Nu este un litigiu, ci o nemulțumire și nu atît o nemulțumire cît o reclamație și de fapt nu este vorba de o reclamație, ci de o cerere. Ce doriți ? ● **Hordoș Ana** — Arad : Nu putem solicita dosarul prin poștă ● **C. Pop** — Cluj-Napoca : Numai dacă prezentul îi justifică trecutul.

NICOLAE CRISTACHE ■

● „FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

flacara

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Răsfoim ultimul volum, al zecelea, din seria critică **Liviu Rebreanu — Opere**, apărut la Editura Minerva. Acest volum, dintr-o serie de 11, deja tipărite, închide, practic, **Opera Magna** a marelui prozator român, serie integrală, editată sub îngrijirea lui **Niculae Gheran**. **„Nu m-aș feri să spun** — începe interlocutorul nostru discuția — **că ea a apărut neforfecată, propunîndu-și să epuizeze întreaga creație rebreniană. Mai precis, aceste tomuri adună totalitatea romanelor de la Ion (tipărit inițial în 1920) pînă la Amîndoi (1941), incluzînd totodată întreaga nuvelistică și dramaturgie, edite și inedite“.** Dar să ne oprim la acest volum 10. Ce înseamnă el în cadrul revalorificării integrale a operei lui Liviu Rebreanu? **„Volumul, consacrat romanului Gorila (tipărit în 1938), este o completare a seriei care, cu ani în urmă, îi lăsase un loc rezervat. Răstimpul ne-a ajutat să completăm o informație absolut necesară pentru elucidarea unui caz controversat de istoria literară. Aș spune că e un recurs cîștigat după 43 de ani de la comiterea «crimei». Ca să folosesc un termen juridic, aș zice că prin el s-a cîștigat «un recurs în supraveghere»...“** Cred că ar trebui să explicați puțin termenul. **„În justiție, un asemenea recurs nu se admite decît după producerea unor probe noi, inexistente în dosarul inițial. Aceste noi probe ni le-a oferit** Jurnalul **lui Rebreanu“.**

Jurnalul n-a fost încă publicat; cînd ați aflat de existența lui? **„Tîrziu. Întocmit între 1927 și 1944, el a fost transmis posterității cu condiția testamentară de a fi dat publicității după cel puțin 30 de ani de la moartea celui care l-a scris. Acest termen s-a împlinit în 1974. Aveau să mai treacă cîțiva ani pînă cînd, cu greu, am avut posibilitatea să intru în posesia lui. Surprizele lecturii au depășit orice așteptare“.** De ce v-ați oprit în mod deosebit la textul **Jurnalului**, de vreme ce aveați la dispoziție cronicile și recenziile publicate în presa vremii, ca și alte opinii ulterioare, referitoare la **Gorila?** **„După opinia mea,** Jurnalul **este o sursă mult mai obiectivă decît tot ce s-a scris despre rostul romanului, incomplet judecat pe parcursul vremii. Un istoric literar, și cu atît mai mult autorul unei ediții critice, nu trebuie să preia, fără discernămînt, opiniile predecesorilor săi. El trebuie să fie un judecător imparțial, verificînd totul cu propriii săi ochi, renunțînd la intermediari. Cu o asemenea optică nu se poate omite o sursă de «prima mînă», cum este jurnalul unui creator. Un scriitor poate fi uneori lipsit de obiectivitate în privința valorii operei lui, dar nimeni nu poate ști mai bine decît el mobilurile tainice ale creației sale“.**

Din cele spuse constatăm că ați avut de elucidat și unele probleme legate nu atît de procesul scrierii romanului, cît de implicațiile politice ale perioadei respective. **„Da, căci multă vreme s-a acreditat greșit ideea că romanul a fost un tribut conjunctural, sub impulsul evenimentelor politice din preajma instaurării dictaturii regale. Surprinzător, notațiile jurnaliere referitoare la istoria romanului** Gorila **încep din 1930—1931, cu mult deci înaintea faimosului an 1933. Este cazul să precizez acest lucru, pentru că tocmai acest an, care corespunde cu instaurarea nazismului în Germania, a fost socotit de unii cercetători drept barieră între creația pozitivă și cea «retrogradă» a lui Rebreanu. În realitate avem de-a face cu un scriitor care, în creație, n-a făcut concesii crezului său artistic, planurile lui fiind deasupra unei anume conjuncturi politice. Ca să revin la** Jurnal, **multele însemnări cu caracter antilegionar elimină orice echivoc. Fără acest document de inestimabilă valoare reconsiderarea romanului** Gorila **ar fi fost poate o aventură, multe episoade puteau fi răstălmăcite de un cititor sau altul, iar sfîrșitul operei, abrupt, pare să încețoșeze tîlcul antipoliticianist al cărții. Aș îndrăzni, dealtfel, să spun că în 1938 condițiile nici nu-i îngăduiau lui Rebreanu să se joace cu focul. Să nu uităm că și pînă atunci scriitorul fusese de mai multe ori amenințat cu devastarea casei, apoi cu moartea, de arhanghelii violenței. În repetate rînduri se împotrivise gardiștilor, venind în sprijinul celor năpăstuiți. Cine ar fi știut, de pildă, că autorul faimosului protest al intelectualilor în apărarea lui Mihail Sadoveanu, cînd cărțile acestuia erau puse pe rug, nu fusese altul decît Liviu Rebreanu?! Revenind la carte, și în special la ultimele ei pagini, mult disputate, aș spune că avem de-a face cu un sfîrșit alegoric; tribunalul care se retrage să dezbată culpa asasinului este însăși istoria. Și aceasta și-a spus cuvîntul, cu vîrf și îndesat, împotriva regimului de teroare, de crimă și jaf. Într-un cuvînt, împotriva fascismului“.**

Trebuie să remarcăm că pe lîngă faptul în sine, foarte important dealtfel, de a scoate din umbră operele lui Liviu Rebreanu care nu au fost de mult timp tipărite, deci de a restitui cititorilor întreaga sa creație, inițiativa dv. are și o importantă semnificație culturală. A avea în raftul bibliotecii ediții temeinice ale marilor noștri scriitori nu este un lux, ci o necesitate. **„Apariția volumului are, desigur, și o semnificație culturală. Într-o perioadă în care semnalăm un ritm nesatisfăcător în ceea ce privește realizarea edițiilor critice, el dovedește că o atare întreprindere nu este doar necesară, dar și posibilă. Ea a fost realizată fără prejudecăți, dar nu fără criterii științifice și ideologice“.**

De cînd ați început lucrul la pregătirea ediției critice? **„De prin 1963. Primele trei volume au apărut în 1968, în colaborare cu Nicolae Liu. Atunci credeam sincer că în 7 ani voi termina întreaga serie, proiectată în 20 de volume. Dar socotelile din tîrg nu s-au potrivit cu cele de acasă“.** Adică? **„În aproape două decenii au apărut doar 11 volume. Ultimul a apărut în 1980 și cuprinde creația dramatică a lui Rebreanu, prilej de reconstituire a anilor de ucenicie a tînărului ardelean. Înainte de a se fi consacrat ca romancier, el visase să fie jucat, scriind numeroase piese în limba germană, maghiară, franceză. Volumul îmi este, poate, cel mai drag, tocmai pentru că în paginile lui se află zbaterea tînărului care n-avea să renunțe la idealurile lui artistice. Îngenunchiat la porțile Thaliei, el își va încerca norocul mai apoi în nuvelă, afirmîndu-se, mult mai tîrziu, în roman“.**

Prim plan

Cu cărțile pe masă

Împlinirea acestei ediții v-a prilejuit studierea multor documente, unele inedite, care v-au ajutat să-l cunoașteți at't pe scriitor, cît și pe om. Aveți în plan și tipărirea unui volum despre Rebreanu? Să revenim apoi asupra volumului 11. De ce vă este cel mai drag? **„Spuneam că sufletește sînt legat de el tocmai pentru că, pregătindu-l, mi-a îngăduit să cunosc primii pași ai celui care avea să revoluționeze întreaga proză românească, să-i înțeleg insuccesele, dar și marea ambiție de a se afirma. O viitoare carte despre Rebreanu ar putea reliefa și mai mult rostul anilor de ucenicie dintre 1907 și 1920. Ca să înțelegem rostul volumului amintit, ar trebui să ne gîndim la locul pe care l-ar ocupa în bibliografia cărții europene lucrări similare consacrate anilor de ucenicie anonimă ai lui Dostoievski sau Balzac. Cititorul fidel, îndrăgostit de opera rebreniană, va fi poate nedumerit de căutările, de zbaterile neputincioase ale celui știut din romanele de mai tîrziu. Dar, ciudat, în aceste lucrări de sertar se găsesc unele repere ale capodoperelor viitoare“.**

Ați afirmat că ediția critică a fost gîndită să apară în 20 de volume. Epuizîndu-se, din punct de vedere editorial, **Opera Magna**, ce ar rămîne în afara informației cititorului? **„Masa de manevră a volumelor viitoare este formată, în primul rînd, din lumea periodicelor și a manuscriselor. Adevărat ocean. Rebreanu a fost ani de-a rîndul redactor și colaborator al multor publicații. Publicistica îi este foarte puțin cunoscută. La fel însemnările de călătorie, corespondența. Tot el a fost unul dintre cei mai intervievați scriitori. Ar fi normal ca toate aceste interviuri să fie grupate într-o carte de tipul Rebreanu despre Rebreanu. Prea mulți au scris vrute și nevrute pentru ca, odată și-odată, să aibă cuvîntul și Rebreanu despre el însuși. În aceeași ordine de preocupări se înscriu și jurnalele sale“.** Deci, continuarea seriei critice se impune. **„Fără îndoială că da. Dar cu aceeași sinceritate este cazul să menționez că aceste proiecte au trecut, din păcate, pe planul doi al activității mele. Cauzele sînt cunoscute. Dacă redacția Editurii Minerva a fost solidară cu proiectele nobile ale unor ediții monumentale, s-au găsit însă între funcționarii administrației editoriale și destui care, prin lipsa unei pregătiri profesionale adecvate, au izbutit să taie aripile multor confrați și, de ce aș minți, și ale celui care vă vorbește. Oare să fie o întîmplare că pînă în prezent marii corifei ai literaturii române nu sînt cunoscuți în serii critice? Oare să fie o întîmplare că serii întregi de opere, precum Eminescu, Caragiale, Arghezi sau Camil Petrescu au fost întrerupte sau abandonate în fașă? Cred sincer că luarea unor măsuri împotriva acelor birocrați care încă mai împiedică realizarea marelui deziderat al valorificării tezaurului literaturii naționale se înscrie la ordinea zilei.**

CORNELIA BARBU ■

Liviu Rebreanu
în trei fotografii inedite

Primul curs de sociologia culturii din istoria învățămîntului universitar românesc

Orice societate, ajunsă pe un anumit prag al dezvoltării ei istorice, își creează operele de care are nevoie și acordă recompensă socială creatorilor lor în raport cu criteriile ei de evaluare a valorilor. Recunoașterea nu se acordă doar de către societate sau de către grupuri ale ei, ci și de către persoane care, exprimîndu-și reacții de prețuire pentru o creație, o socot merituoasă și o recomandă și altora. Din acest ultim punct de vedere nu sînt de prisos unele considerații cu privire la cursul de **Sociologia culturii**, apărut de curînd în Editura didactică și pedagogică *). Este **primul curs de Sociologia culturii din istoria învățămîntului universitar românesc** și, totodată, **cel dintîi MANUAL universitar de Sociologie marxistă a culturii elaborat în România. Aurelian Bondrea** a susținut cursul de **Sociologia culturii**, la prima promoție a Secției de sociologie (1966—1970) de la Facultatea de filosofie a Universității din București, sub formă de prelegeri, care au fost, apoi, îmbunătățite și publicate, sub formă de broșuri, la Tipografia Universității din București, în 1978, îndeosebi pentru uzul studenților de la institutele de învățămînt cu profil artistic.

Disciplina „Sociologia culturii“ a fost cuprinsă în planul de învățămînt al Secției de sociologie la sugestia profesorului Miron Constantinescu, care era atunci șef al Catedrei de sociologie și director al Laboratorului de sociologie din cadrul Universității din București. Deși preocupările sale numeroase, de sociolog, economist, istoric și om politic, nu i-au îngăduit, într-o viață scurtă și zbuciumată, să-și desăvîrșească opera începută, Miron Constantinescu a avut o influență covîrșitoare asupra tuturor membrilor catedrei și laboratorului. În privința sociologiei culturii, el menționa, deseori, că, în condițiile create după Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, orice pas pe „drumul Sociologiei“ înseamnă un pas înainte pe „drumul Culturii“ (și cita, cu o mîndrie plină de semnificații, numele secretarului general al partidului, care, în 1965, „dăduse drum liber Sociologiei“). Socotea că o sociologie românească militantă nu poate fi întemeiată decît pe bazele materialismului dialectic și istoric, dar că această întemeiere nu-i posibilă fără o cunoaștere prealabilă a sociologiei românești și a sociologiilor din alte părți ale omenirii. Aurelian Bondrea face parte dintre cei care, la propunerea lui Miron Constantinescu, și-au îmbogățit capitalul de cunoștințe studiind — vreme de un an de zile — în marile biblioteci din Franța problemele fundamentale ale sociologiei culturii. Astfel, nu-i deloc de mirare că Aurelian Bondrea, ale cărui merite fuseseră recunoscute public în ședințele **Laboratorului de sociologie** și de către promoțiile universitare cu specialitatea **sociologie**, și-a încununat succesul prin tipărirea manualului de **Sociologia culturii**. El este, în termeni subliniat mitic-metaforici, un fel de **Jani biphrontis imago**. Își are izvoarele înfipte în realitatea culturală a societății moderne și contemporane, pe care le exprimă, la modul sociologiei culturii, în concepte generale, medii și specifice, reconstituind, în spirit **critic** și **sistematic**, începuturile și dezvoltările sociologiei culturii atît în cîmpurile ei teoretice cît și în cele aplicative, în România și în alte părți ale omenirii. Aurelian Bondrea își concepe și își înfățișează obiectul Sociologiei culturii de la înălțimile **Universalului sociologic**, pe care îl discută în marginile **Totalității concrete a culturii**, argumentînd că tot ceea ce este cultural este, cu necesitate, sociologic, dar nu tot ceea ce este sociologic este și cultural. Această distincție capitală între faptele sociale și faptele culturale, cuprinsă în primele șapte capitole ale manualului, îi îngăduie să gîndească și să clarifice, într-un limbaj accesibil oricărei înțelegeri, stratificările culturale, determinate de cele sociale, în societățile întemeiate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție.

Aurelian Bondrea face parte dintre cei dintîi sociologi români care au înțeles însemnătatea metodei comparativ-istorice a cercetărilor culturilor, demonstrînd, pe baza ei, printr-un cumpănit spirit critic, virtuțile metodei dialecticii materialiste în caracterizarea sociologică a lucrurilor culturale. Aplicarea metodei dialecticii materialiste i-a permis lui Aurelian Bondrea să deosebească tradițiile pozitive nemarxiste din Sociologia culturii (capi-

(Continuare în pagina 17)

ION STROIE ■
ION MIHAIL POPESCU ■

Litere

Istorie și cultură (II)

Studiile lui Valeriu Râpeanu, reunite în volumul **Istorie și cultură II** (Cartea Românească, 1981) au în atenție doi reputați istorici români, al căror loc în cultura noastră nu credem că mai trebuie aflat, ci doar relevat. Despre N. Iorga s-a mai scris, nu o dată, convențional, în schimb, peste destinul tragic al lui Gheorghe I. Brătianu deceniile din urmă au așternut o lespede grea de tăcere. Și Valeriu Râpeanu nu face decît să ne dovedească, într-un timp în care ingratitudinea de acest gen s-ar cuveni să-și epuizeze argumentele, că mai avem încă multe de făcut în privința aceasta, în lupta cu felurite lespezi și văluri de tăcere.

Mai credem, de asemenea, că alăturarea între aceleași coperte a celor două destine, deopotrivă sfîrșite tragic, nu este întîmplătoare. Ni se propune o filiație și o paralelă totodată și nu avem nici o clipă senzația că sîntem departe de adevăr atunci cînd afirmăm că volumul în discuție, de fapt, mai cuprinde și un al patrulea studiu, încă nescris, însă palpabil în toate datele și orizonturile lui. Fiind și aceasta o modalitate, dintre cele mai interesante, de a nu pune punct unei întreprinderi culturale și de a deschide din chiar interiorul ei o perspectivă de reluat cu necesitate.

Am putea cita numeroase fraze memorabile, numeroase puncte de vedere originale și solid susținute din cele trei studii dedicate de Valeriu Râpeanu lui N. Iorga și Gheorghe I. Brătianu. Însă, mai importante ni se înfățișează a fi tonalitatea de ansamblu a volumului, timbrul grav din subtextul paginilor, aproape patetica viziune asupra unei totalități profund văduvită, decenii în șir, de conștiința asupra propriilor ei temelii. Pentru că nu încape nici o îndoială asupra faptului că izvoarele din care s-au hrănit operele celor doi mari istorici români au de acum pentru noi un alt gust, tocmai întrucît au fost cîndva asimilate temeinic și restituite urmașilor în esențe netrucate. Îl vom cita, în schimb, după Valeriu Râpeanu, pe Arnold Toynbee: „...trecutul se transformă pe două planuri. Înfățișarea lui s-a schimbat în lumina experienței noastre comune, dar și în lumina noilor descoperiri arheologice". Or, pentru noi, cel puțin amplul studiu despre Gheorghe I. Brătianu echivalează ca însemnătate cu o descoperire arheologică dintre cele destinate nu numai să transforme perspectiva noastră asupra trecutului, ci în plus, să reaseze la locul lor cîteva dale dintr-un mozaic fastuos. Mozaicul acesta, oricum, fiind pavajul drumului nostru spre viitor. În plan cultural vorbind, fără doar și poate.

MIHAI PELIN ■

Reporter sentimental

O pregnantă senzație de adevăr (chiar dacă de „adevăr sentimental", adică de adevăr trecut prin focul mistuitor, nu mistificator, al unei sensibilități ce vibrează intens la tot ce atinge) se desprinde din cartea **Reporter sentimental** a lui N. Holban, recent publicată la Editura Albatros. Autorul e un vechi reporter, practică reportajul de prin anii '50, îl practică și acum, ca și ieri, cu bucuria pură (vai, cît de puțin „modernă" !) de a trăi, prin el, palpitația clipei, de a smulge, prin el, esențialul din perisabil, chiar dacă un esențial pentru o zi sau o jumătate de zi. Căci reportajul, s-a mai spus, moare zilnic, ca și moda vestimentară, cade în desuetudine la fel ca ea sau odată cu ea. El ține, observa cineva, de capriciile igienei cerebrale a unei societăți, are calofilia și ticurile verbale ale epocii ce-l produce, indiferent de indicele de originalitate al autorului. Nu se pot scrie reportaje decît despre chestiuni „ale zilei", interesînd exclusiv ziua și purtîndu-i marcant amprenta, deci nu se pot concepe, ideal vorbind, reportaje „pentru sertar", asemenea romanțelor pentru mai tîrziu. Și totuși...

Alături de file scrise „în epocă", devenite caduce ca și evenimentele reflectate, N. Holban ne oferă, în cele mai multe pagini, niște tulburătoare „reportaje de sertar", adică evenimente, fapte, destine, semnificații care l-au zguduit, dar pe care, la vremea lor, nu le-a scris, păstrîndu-le în carnet sau în adîncul memoriei, pentru legiuitul motiv că nu păreau simptomatice, ori definitorii, ori esențiale pentru cutare sau cutare proces ori moment istoric. Autorul, cu alte cuvinte, își ia mai vechile amintiri „în răspăr", nu cu scopul de a evidența neapărat asperitățile, duritățile, erorile, negativul unui clișeu pe care epoca l-a dorit luminos-idilic, ci cu scopul de a întregi imaginea unei epoci eroice și cuprinzător adevărate tocmai și prin astfel de aspecte. „Stahanovistul" cu drame personale, „revoluționarul" a cărui ascensiune se oprește în zidul cuvintelor, învinuind pentru asta epoca, nu propria sa incapacitate faptică, evenimentul „istoric" care nu e deloc „istoric", evenimentul decretat ca „netipic", dar care își revelează în timp valuta politică forte, privite de un om care a știut să observe, să rețină, apoi să drămuiască, apoi să judece, deci completarea cu adevăr a unor reportaje sau amintiri „de epocă" nu neoneste, ci unilateral-oneste, parțial-probe, periferic-exacte, fac din această carte o palpitantă excursie îndărătul sau pe deasupra unor clișee, invitîndu-ne la confruntări dintre cele mai instructive. Astfel de încercări, în reportajul românesc, ca să nu mai vorbim de literatură, s-au mai întreprins, dar în cele mai multe autorii, developînd negativul unui clișeu, au făcut-o fie cu detașare, o detașare pură, similară cu răceala obiectivului fotografic, fie sancționînd cu cea mai mare asprime cele mai mici nereguli, inerente totuși unui grandios proces istoric. N. Holban e însă un „sentimental", el iubește epoca cu tot ce-i al ei, cu izbînzi și cu slăbiciuni, cu crize de creștere și cu ocoluri ce totuși au dus spre țintă. El preferă să se încinte și să exclame în fața faptelor luminoase, deși nu șovăie, cînd adevărul o cere, să-și afișeze oroarea, repulsia sau protestul față de alte fapte. El este, mai mult decît un „sentimental", un patetic, de unde și stilul, pe alocuri, ușor verbios și grandilocvent. Observația potrivit căreia reportajul e, într-un fel, oratoria timpului contemporan, cu tot ce incumbă aceasta ca artă civică, slujind adevărul, dar și ca artă a vorbelor, se verifică și aici. Dar dincolo de cuvintele cu care operează autorul, „Reporter sentimental" e jurnalul unei epoci în a cărei plasmă fierbinte cel ce narează s-a implicat cu întreaga lui ființă, făcîndu-ne, cu talent, să-i fim alături.

ILIE PURCARU ■

Teatru

Mobilă și durere

Piesa a urmărit, înțelegem noi, persiflarea și amendarea parvenitismului, dar bunele sale intenții au pierit în mare măsură într-o construcție livrescă, obținută prin hibridarea a două șabloane distincte și deloc greu de recunoscut. Primul aparține teatrului bulevardier, gen ce folosește în exces pretextul triunghiului conjugal pentru a vehicula poante suculente și fără perdea. Cel de-al doilea, de dată mai recentă (croit după modelele spectacolelor de varietăți), excelează în sancționarea responsabililor de cooperativă (veșnicii cai de bătaie ai umoriștilor), gestionarilor cu mînă lungă, ospătarilor milionari, vînzătorilor cu lipsă la cîntar, demoazelelor și hirsuților din café-baruri.

Dar iată pe scurt și subiectul: *Nea Sile* (Constantin Florescu) este directorul cooperativei „Avîntul mobilei" și omul ce se mai bucură, la 45 de ani, de privilegiile celibatului. El își duce zilele organizînd dezmățuri gastronomice și sfătuindu-și subalternii să nu se prea omoare cu munca. Dar într-o zi, nea Sile hotărăște să se însoare și își destăinuie intenția lui *Gore* (Petre Lupu), servilul său amploiat și bărbatul fără cununie al *Melaniei* (Tora Vasilescu). De dragul șefului, Gore își oferă pe tavă concubina pe care Sile o cucerește la poalele Caraimanului, în timp ce o învață să bea bere din sticlă. Se oficiază mariajul și proaspeții însurățel apelează la serviciile lui *Urechiatu*, (Ovidiu Schumacher), licențiat pe post de șofer, care le oferă rețeta traiului în înalta societate, sfătuindu-i să organizeze la domiciliu zile de primire, să adopte hobby-uri galante și să cultive cu talent... adulterul. Melania își procură un amant în persoana Urechiatului și, prin diligențele soțului, e gata să redevină și metresa fostului concubin. De notat că și cealaltă pereche, alcătuită tot dint-un șef de cooperativă (N. Luchian Botez) și o cuconiță libertină (Lucia Mara) practică și propovăduiesc nonșalant aceleași habitudini indecente, apreciate ca o dovadă de bon ton. Tot ce se întîmplă aparține unei lumi infestată de snobism și lubricitate, imaginată după modele dispărute cu zeci de ani în urmă. De observat în primul rînd că parvenitul cu amintiri agreste (cazul Sile) se poate caracteriza prin lăcomie și despotism, dar niciodată prin etalarea publică a unor principii de imoralitate și amoralitate, prin dezmăț și lux în ochii lumii. În palatul său se pot strecura pe ușa din dos, toate bacantele veacului, dar fațada trebuie să rămînă cea a austerității încărcată de preceptele eticii tradiționale. Ipocrizia operează cu armele dogmatismului și viceversa.

Admițînd că autorul nu a urmărit nici o acțiune de terapie socială, ci pur și simplu a căutat plasament pentru niște bancuri copioase, fie ele și porcoase, chiar și în această situație va trebui să constatăm că *Mobilă și durere* nu este o reușită a genului. Poantele sînt puține și cele mai multe încurcate în bărbi matusalemice. Spectacolul oferă senzația de goliciune și inconsistență. Mult așteptatele vorbe de duh lipsesc exact în momentele în care este nevoie de ele.

Este meritul regiei (Nicolae Scarlat) că s-a străduit să lege spectacolul cu ce și cum s-a mai putut. Este meritul actorilor Constantin Florescu, Tora Vasilescu și Petre Lupu de a fi izbutit, mai mult în afara textului, să insufle viață personajelor interpretate.

LIVIU TIMBUS ■

● Și ultimul număr al **Caietului** program al Naționalului bucureștean se înscrie în seria celorlalte apărute pînă acum, menționînd bunul obicei de a avea un sumar cît mai bogat, susținut de articole ce poartă semnături prestigioase din lumea vieții cultural-artistice și literare. **Bloc-notesul** semnat de directorul Teatrului Național, artistul emerit **Radu Beligan**, deschide caietul. Reținem prezentarea făcută de semnatar regizorului Horea Popescu, prilej de a-și exprima cîteva păreri despre spectacolele puse în scenă de regizor. Rubrica **Cronica actorului**, semnată de Andrei Băleanu, este rezervată actorului Ovidiu Iuliu Moldovan și ultimului său rol din **Caligula**, de Albert Camus, una din ultimele premiere ale Naționalului. Și, pentru că a venit vorba de prezentări, **Margareta Bărbuță** continuă seria acestora făcîndu-ne cunoscute trei dintre spectacolele bucureștene — **Anchetă asupra unui tînăr care nu a făcut nimic** — de Adrian Dohotaru de la Teatrul Bulandra; **Maestrul și Margareta** — de Mihail Bulgakov de la Teatrul Mic și **Woyzeck** de Georg Büchner de la Teatrul Giulești. Semnalăm, de asemeni, un foarte interesant interviu, semnat de **Claudiu Cristescu**, cu reputatul om de știință, directorul Clinicii de hematologie de la Spitalul Fundeni și autorul piesei **Cheile orașului Breda** (piesă înscrisă în repertoriul Teatrului Național) profesorul dr. **Ștefan Berceanu. (Cornelia Barbu)**

Monotip

Nu mai încape îndoială că în ceasul de față se manifestă în România un interes dilatat pînă la entuziasm față de cultură. Dovezile sînt incontestabile. Enumerăm doar cîteva. Teatrele sînt asaltate, unii autori de poezie sînt căutați cu aviditate nu numai prin apariții editoriale, ci și în paginile revistelor, proza unor romancieri se editează — dar tot neîndestulător — în tiraje nu neglijabile, înseși cărțile de ideologie, filosofie sau estetică cunosc o cerere neobișnuită, unele publicații provoacă în ajunul apariției nopți de insomnie cititorilor... Așa e azi atitudinea cetățenilor republicii noastre socialiste față de actul de cultură. Dar să nu fim nedrepți nici cu trecutul. Și aici dovezile sînt neîndoioase. Au apărut și au trăit în această epocă foarte numeroase reviste, fără nici un sprijin, numai din entuziasmul tineresc al unor împătimiți de literatură. Nu numai în cele cîteva orașe mari ale țării au existat asemenea reviste, ele au proliferat, da, acesta e cuvîntul, în multe din orășelele și tîrgurile noastre. Dar să revenim în prezent. Nu lipsesc nici azi asemenea acte de entuziasm. În acest colț de pagină am consemnat unele dintre ele: *Studii vîlcene*, *Semenicul*... La care adăugăm acum: *Afirmarea*, pagini literare sătmărene. Cea de-a doua apariție a publicației e o *antologie* alcătuită de Vasile Savinescu, Ion Vădan, Ovidiu Suciu. Compartimentele publicației: poezie, proză, însemnări, reportaje, interviuri. *Afirmarea* dă seama de entuziasm, dar și de talent și competență. Numeroși dintre colaboratorii ei sătmăreni au devenit autori de cărți, au beneficiat de anumite distincții și premii. „În peisajul literar actual al părților sătmărene, ne spune criticul Nae Antonescu, domină poezia, un privilegiu al inspirației și al tinereții creatoare, cu talente originale, diversificate ca mijloace de exprimare și viziune artistică".

TRAIAN STOICA ■

„Metamorfozele" lui Ovidiu în viziunea lui Cristian Pepino — Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

Film

Alo, aterizează străbunica

Operele artistice în întregime și structural originale sînt rare. Cărțile din cărți se fac. Filmele — din filme. Se împrumută tehnici, truvaluri, expresii, imagini, orice ar servi ideii, ba uneori se împrumută chiar și ideile, stilurile, filosofia, viziunea artistică. În artă se întîmplă de toate și arta rămîne artă cu o condiție: premisele să fie autentice. Personajul principal din **Alo, aterizează străbunica** există. Există în viață, există în schecîurile de televiziune: adolescentul întîrziat, răzgîiat și scîncit, redus și grosolan, suficient și infatuat, comod și meschin, ajuns cu timpul soț birocrat, grotesc și opac. Există în viață și în literatură și personajul feminin principal al filmului: soția calmă, blîndă, inteligentă, harnică, înțelegătoare, tandră, femeie și mamă, soție și om al muncii, frumoasă cînd nu e obosită, strălucitoare cînd este iubită. Mama Artă, atoateînțelegătoarea, nu refuză creatorului dreptul de a uni aceste două existențe. Dezvoltarea, creșterea liberă a premiselor în cadrul acestei uniuni sfîrșește însă în chip fatal în dramă. Creatorii au vrut altfel. Ei, scenarista Rodica Padina și regizorul Nicolae Corjos, au ales mijloacele satirei. Dreptul lor. Satira merge însă într-un picior. Omul obtuz este făcut cu ou și cu oțet în aceeași măsură în care concomitent, soția-mamă este idealizată. Căsătoria devine incompatibilă. Firesc. De bărbat ni se face lehamite și scîrbă. Pe EA o iubim. Virulența urcă senină și în hohote de rîs către deznodămîntul natural cînd realizatorii trimit pe pămînt o străbunică de la Satu Mare, de 75 de ani, deputată, viguroasă, sportivă, fără blugi, e drept, fiindcă nu se mai poartă, ca să refacă un cuplu incompatibil. Spectatorul continuă să rîdă de gagurile binecunoscute lui din emisiunile de varietăți de la televizor, dar sfîrșitul demersului străbunicii îl lasă rece, sfîrșitul nu-l interesează, filmul trenează, curge spre nicăieri întrerupt rareori de poante mai mult sau mai puțin cunoscute.

În film mai există un personaj real: autostopista, femeia superficială, frumoasă, spumoasă, parazită, languroasă și insinuantă. Ea există în realitate, există în filmele franțuzești și americane, cu budoar și telefoane albe pe sofale mițoase, cu casetofon și sticle cu etichete multicolore. Întreținerea budoarului o costă desigur dublu remunerația trogloditului nostru care este economist principal și pe deasupra mai are și trei copii. Și totuși exact pe acest nenorocit care nu e nici frumos, nici bogat, nici celebru, nici liber îl alege ea ca să-i achite notele extravagante de plată.

Imbecilul se întoarce la nevasta care-i ține loc de mamă, de femeie de serviciu, de soție, de tutore, pleacă de la amanta care oricum l-ar fi expediat cu un picior în dos, promite că se face băiat cuminte ca și cum ar fi avut de ales, iar femeia aceea extraordinară acceptă, ba chiar luptă pentru condiția ei și se întoarce lîngă un soț incapabil structural să fie tandru.

Nestăpîni încă pe deplin pe mijloacele artei, realizatorii au simțit nevoia de a le substitui, dar duioșia la care au apelat nu-i ajută, e forțată. Îi ajută în schimb o echipă superbă de actori: Sebastian Papaiani, Adina Popescu, Tamara Buciuceanu-Botez, Ileana Stana Ionescu, Mimi Enăceanu.

NICOLAE CRISTACHE ■

FLORIN COSTINESCU

„A vorbi despre tine, ca individ, și a vorbi despre Poezie sînt, desigur, două lucruri distincte. Substituirea — și în acest caz — este un act imoral, cu toate că pare a avea „acoperire". Poetul trebuie să-și ceară totul, sau aproape totul, lui însuși..."

Oameni — lingouri

Aurul stării de dezagregare —
poziția de drepți ;
oameni — lingouri ce stau în picioare,

Strălucire și fast — sunetul gol
o, aur ce nu valorezi
nici cît un strop de nămol,

Statuete mergînd — hilar ritual
oameni—brățări, oameni—inele
oameni — pocal

Singuri extrași din sinele lor —
Cît o palmă de-adînc,
sînt ce sînt, nu ce vor,

Cifrei de vază inutile zerouri
bogăție stearpă, de vid
acești oameni — lingouri.

După aceea

Între cel care rîde cu gura pînă la urechi
și cel mut de durere
a fost întins un cablu
pe care scamatorul face echilibristică
așteptînd aplauzele ;

Pudrat, sorcovă vie,
el zîmbește binevoitor
și din cînd în cînd
alunecă după scenariu,

Bravo, se strigă sub cupolă,
Extraordinar, exclamă alții
Scamatorul
face echilibristică și pe aceste
două cuvinte,

Pe timpul spectacolului
cel care rîde cu gura pînă la urechi
n-are voie nici să zîmbească,
cel mut de durere
n-are dreptul la nici o lacrimă
După aceea, da ; doar după aceea
dar reprezentația ține toată viața...

Stampă

O tobă care bate : bum
între acum și neacum,
o trîmbiță îndurerind
și-o zi cu soare cald și blînd

O piață largă și un pod,
mulțimi strigînd și-un eșafod...
Nimic mai mult decît atît
și zeii cinici, care rîd..

Rai fugind printre degete

S-au deschis porțile herghelliilor,
cai nărăvași taie iarba în goană,
o calcă, o răsucesc, o aprind,
copitele sfîrîie, aerul se încinge,
miroase a sudoare proaspătă, fără frîu,
e o duminică imensă de primăvară
cu ghirlande împletite de mîini ce coboară
de-a dreptul din cer,
din mîini nevăzute care ne mîngîie pe creștet
ca pe niște copii emoționați de primirea premiului întîi,
e parcă prima duminică de după nașterea lumii
cînd oamenii își îngăduie
să zburde, căpiați de fericire
prin iarba necosită încă,
Duminică, o, rai fugind printre degete
ca mercurul ce arată temperatura în creștere a lumii.

Aproape recviem

Busola lumii, iată, cade
se-nvălmășesc în vid monade
sînt tot mai veștede și pale
aceste puncte cardinale,

Bolnavă de rugini ciudate
ea nu mai poate să arate
nici Sud, nici Nord, nici Est, nici Vest
își este sieși tragic test

Busola lumii, vis — lințolia
înlocuită de orgoliu
de pumnul lui, neîndurătorul
de un deget-cui : arătătorul

Fericire universală

Te ascunzi după colțul veacului
fericire universală,
himeră cu părul răvășit
de atîta fugă
spre secolul următor,
mereu spre secolul următor.

Noi deveneam nevăzuți după colțul unei case
și strigam : gata,
ne era de-ajuns
să ne știm ascunși
doar o clipă,

ambasadoare în Țara Marilor Promisiuni
fericire universală
de-abia de nu pui degetul
cînd trebuie să te iscălești...

Globuri de miere

Aprinde-te în cupola palmelor mele
Cînd singură a fîntînilor veșnică lacră,
Să te aud în pădurea cuvintelor oarbe
Și-n lacrimi bătrîne, de clipă săracă.

Aprinde-te în pleoapele mele pustii
Ca niște albii explodînd de tăcere :
Nu mă întreba dacă e noapte sau zi
Lasă-mă să plîng cu planete de miere.

DAN MINĂTORU ■

Tata

Tata ne urca pe genunchi
cînd mînca
ducea cu dreapta dumicatul
cu stînga ținea ziarul
(Adevărul sau Universul)

[illegible] am învățat alfabetul
[illegible]ultura pămîntului
[illegible]r cînd am ajuns la
[illegible]sat
[illegible]nători și pădure
[illegible]ta s-a sculat de la masă :

[illegible] acum la joacă
[illegible] pîndește o primejdie.

NATALIA FLORESCU ■

Esenin

cuvinte de chiciură curg
o troică de lacrimi și crivăț
aleargă prin iarna rusească
aleargă

peste înroșenita stepă
poetul Esenin plutește
cu caii lui albi
plutește

și lira vibrează
prin cerul ca vodka
de tare
vibrează

din ceața lăptoasă
rusalca se naște
purtînd diademă de ghiață
rusalca

GEORGE STÂNCA ■

Iubirea în sine

Rugul marelui somn, rugul din ramuri de tei
În noaptea de nuntă cu stelele,
Nestiutor leagăn al diafanilor miei,
Strălucitor, greu de ploaie,
Albastra ploaie cu miros precis de benzină,
Și întăritat de prima scînteie de ură,
Își va ridica insolența pînă la cer
Mușcînd norii cu înflorita, dulcea sa gură...
Rugul, teama de iubire, și iubirea în sine,
Certitudinea că vei redeveni supusă cenușă
Răspîndindu-te în iarbă și grîu,
Voluptatea de a rupe sfîntul lanț biologic
Întorcîndu-te în veșnicie
Ca într-o bulboană de rîu,
Urmărind
Din argint,
Din oglinzile Lebedei plutitoare
Pădurile mult rotundului colț de pămînt,
Și atunci, de-ai putea sculpta părelnica boare,
Și atunci, de-ai putea născoci
[illegible]că o lume dintr-un singur cuvînt.

PIA OLARU ■

Dealuri oltenești

Pe-aceste calme dealuri oltenești
Unde lumina vine să descînte
Stau noaptea sub ulcelele cerești
Părinții mei ca două linii frînte

Aici unde și iarba e de leac
Și noaptea-n suflet cresc păduri de ței
Se-aud venind din fiecare veac
Ca un torent de foc străbunii mei

Și pe cînd arde clipa la mezat
Și trandafirii nopții ne sărută
Trupul meu cald și tînăr de bărbat
În calme dealuri oltenești se mută

Aici cînd ninge blînd din univers
Se-aud și bunii noștri dinspre soare
Așa cum murmurarea unui vers
E-un fel de zbor subțire de cocoare.

DAN BOSOANCA ■

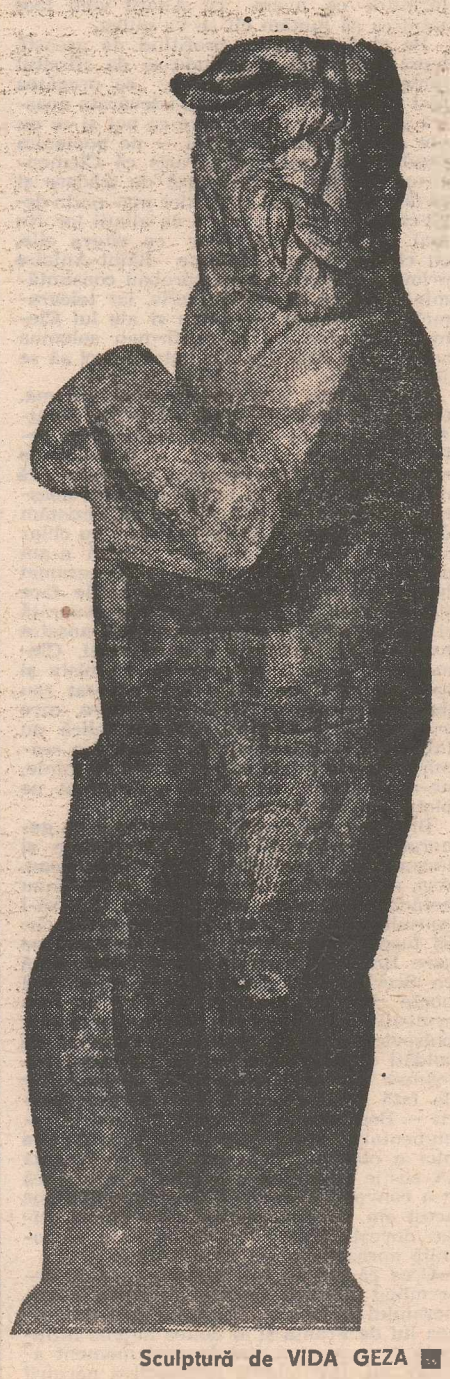

Sculptură de VIDA GEZA ■

Din cînepă și lacrimi

Din cînepă și lacrimi
muzica sîngelui meu.
E asemeni izvorului
care îngheață
bocind
pînă la primăvară.
Din cînepă și lacrimi
zi de zi
se naște
icoană nouă
a iubirii copilăriei,
dor nepierit pe apă.
Din cînepă și lacrimi,
fată din adîncuri,
din dafin
cum te-ai închis
în ochiul meu
limpede mae
pe marna visului Atharvei
și-n fiecare mai îmi cobori
în suflet mireasă.

SANDU STELIAN ■

Balada soldaților de plumb

Pe colțul mesei e război
Armata luptă glorioasă
Toate păpușile-au fugit
În cel mai sigur loc din casă

Ochi cenușii țintesc ușor
Prin țevi umplute cu tăcere
Soldații dintr-un plumb mai nou
Aliniați pe etajere

Aproape toți au și ultat
De ce porniră la bătaie
Și uneori cad de pe cai
Sau cîte-un braț li se mai taie

Primesc un ordin scurt și orb
Să rupă rîndul și să moară
Și asta de mai multe ori
De dimineață pînă-n seară

Și plîng în somn visînd că n-au
Măcar o inimă — să-l doară.

ADRIAN FRAȚILA ■

Atenție

Papagalii au
punctul lor de vedere
despre oameni.
Noi oamenii normali
încă mai credem că
sîntem greu de digerat.
Dar pentru papagali
sîntem o turmă de bastarzi
cu intenții criminale,
căci pentru ei
ființa umană
este doar ceva
bun de subjugat,
cu simfonii năuce
întuneric ceață teamă.
Cînd doarme planeta,
atenție,
PAPAGALII
vor să ne înfulece...

ILIE VALENTIN ■

Satul din brațele mamei

Un sat cu toate porțile în mine
cu drumurile toate sub ninsori
deapănă umbra anilor și urma
pașilor mei prin ceață călători

Niște păduri ca niște mari castele
la margine de timp departe-aproape
răstălmăcesc în mine îndoiala
și curgerea luminii pe sub pleoape

Satul acela jumătate-n ceruri
în lacrimă zidit pe jumătate
stă-n mine ca-ntr-o rugă sprijinit
însă cu drumurile toate îngropate

Cu satu-n brațe mama dă ocol
pămîntului și timpului anume
să-mi iasă-n cale seamă neluînd
că i se sting izvoarele spre lume

Satul în taina lumii sub cenuși
îmi picură pe rana vieții leacul
clopotul său în mine bate sfînt
și-un zîmbet de copil suspină veacul

GEORGE L. NIMIGEANU ■

Curier literar

Iris Valaha. Astfel de versuri: **„Cînd ai trecut de pragul tinereții / cînd cutele s-au adîncit pe frunte....."** nu sînt decît oarecari propoziții ce pot fi întîlnite în cel puțin cîteva sute de romane. **Gheorghe Chirculescu.** În poezia **Plaja**, cu un set de metafore lipsite de forță și originalitate **(Femei culcate pe tăvi de nisip... bărbați trunchiuri de arbori visați... mozaic de culori și nude statui)**, sau în poezia **Vîrste**, unde **„bătrînii sînt înțelepți ca marea... copiii au în piele zvîcniri de zbor"**, se vede limpede că n-aveți nimic de spus, deocamdată. **N. Mărățescu.** Bănuim că în poezia **Durere** s-ar afla, cel puțin în intenție, multă simțire, dar e atît de naivă și depășită maniera în care scrieți, încît, fără voia noastră, zîmbim citind o metaforă ca: **„Blînd întoarce către mine / Ochii-n lacrimi și cu greu / Îmi șoptește ca o taină: / Mă sfîrșesc, odorul meu!" Dan Totoi.** Simple versificări la capătul cărora n-am găsit misterul pe care ați scontat a-l depista în finalul a două poezii: **„M-ai întrebat despre viață / și nu ți-am răspuns nimic. / Dă-mi mîna"** și **„Omul va fi bogat / atunci cînd / nu vor mai fi întrebări". Ana-Maria Coriciuc.** Atît de tînără fiind, copil în clasa a VII-a, și cu unele metafore destul de reușite, credem că ați evolua foarte bine în climatul unui cenaclu literar. **Doina Rizac.** Prea sînteți preocupată de construcții simetrice, cum ar fi, de exemplu, în **Floarea de colț : „Floare de colț / ruptă din tăcerea nopții / dăruită bucuriei / ești VIAȚA..."** După care strofă urmează alte patru strofe unde floarea de colț este ȚARA, PACEA, IUBIREA și FIUL MEU (de ce majuscule?!). Ce ne deranjează la această simetrie? Faptul că metaforele nu au vigoare, acesta fiind, dealtfel, neajunsul mai tuturor poeziilor trimise. **Sonia Enescu.** Despre planurile unor viitoare romane ce vor alcătui o eventuală trilogie, nimic de spus. Scrieți-le! Despre cele cîteva poezii, fără să vă descurajăm în ce privește proza, deocamdată nu. Același răspuns și pentru următorii: **Lacrima Drăghici, Gheorghe Constantin** (Călărași), **Dan Radulian, Gavrilă Damșa, Panait Mihai, Carmen Leulescu.** Manuscrisele nu se înapoiază.

VICTOR NIȚĂ ■

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

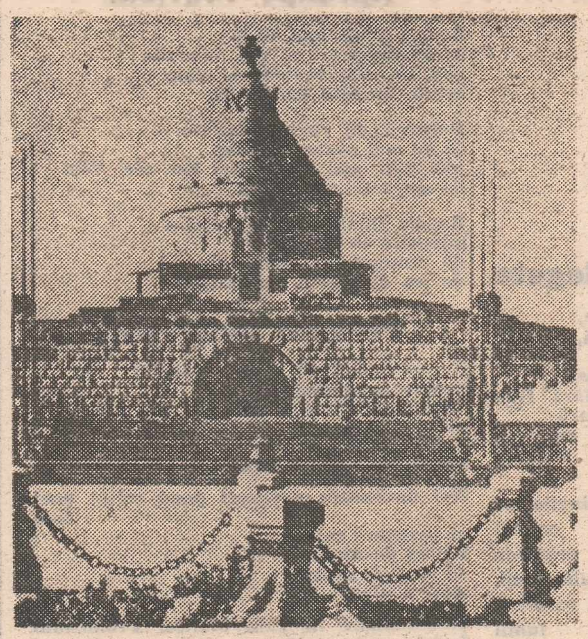

Transcriem următorul episod din capitolul „1917 — Octombrie-Noiembrie" al Memoriilor lui Ion Gh. Duca — în care sînt evocate, în continuare, tribulațiile legate de silnicul armistițiu ce urma să fie încheiat cu Puterile Centrale.

Mărturiile lui Duca, în această privință, au limpezime și o nealterată putere de convingere; a ambiționa noi să stoarcem cu orice preț comentarii „deștepte", ar fi să ne autoexilăm în cursa inabilului joc al forțării ușilor deschise.

Iată de ce considerăm mai benefică întregirea celor povestite de Ion Gh. Duca prin citarea, în simultan, a unui relevant (și inedit) pasaj din Amintirile „senatorului de Breasta" (C. Argetoianu): „...Iașul **a** fost ocupat în tot acest timp cu discuția diverselor perspective ce ni se ofereau. Pornind de la siguranța că rușii nu se vor mai bate, **orice s-ar întîmpla,** și că urma să facem singuri față evenimentelor pe frontul nostru, lumea se împărțea în două: cei care nu voiau să facă pace cu nemții cu nici un preț și cei care primeau, **cu durere,** să o facă. Din cei care ar fi vrut să o facă **cu plăcere,** nu aveam, slavă domnului la Iași — rămăseseră toți la București. Dar în cele două categorii mai erau și subcategorii. Pînă la sfîrșitul lui ianuarie, pînă la ultimatumul nemțesc, trebuie să mărturisesc spre cinstea românilor, că marea majoritate nu voia să audă de vreo semnare de pace, căci o pace nu putea fi decît o capitulațiune, în condițiunile în care ne aflam. Acești adversari ai păcii se grupau în jurul următoarelor soluțiuni: 1) Un foarte mic număr de oameni, cîțiva conservatori din extrema francofilă (și printre ei, lucru de necrezut, Take Ionescu), cîțiva militari și **toți românii refugiați la Paris și în Occident,** nu admiteau decît apărarea ultimului petec de pămînt pînă la ultimul om. În această ipoteză, să-mi fie permis să o numesc așa, trebuie să ne întărim într-o regiune determinată și să murim cu toții pe loc, bătîndu-ne. Acest **triunghi al morții,** ar fi făcut „pendant" în istorie **ultimului careu** de la Waterloo, cu o latură și cu înaripatul cuvînt al lui Cambroune în minus! Ipoteza a fost studiată în amănunte și **triunghiul morții** a fost chiar trasat pe hartă în jurul Iașilor. E interesant de notat că nici chiar Misiunea militară franceză n-a aprobat această soluțiune. 2) O altă soluțiune a adversarilor păcii separate era exodul peste Prut, exodul guvernului și țării legale bineînțeles, lăsîndu-se Moldova în voia inamicului și a întîmplării. Această soluțiune prezenta însă mari greutăți... 3) Mai toată lumea însă, în cercurile care nu voiau să audă de negocieri cu inamicul, se grupa în jurul unei a treia soluțiuni, pe care o adoptasem și eu. Era o soluțiune care consta în faptul de a nu avea nici una. Ne aflam în stare de armistițiu; după convenția încheiată la Focșani fiecare parte avea dreptul său să denunțe armistițiul cu un preaviz de 72 de ore — încolo era fără termen. Cine era să denunțe armistițiul? Noi? Era exclus. Rămîneau nemții. Toate semnele erau că nici nemții nu-l vor denunța. Aveau tot interesul să concentreze efortul lor pe frontul occidental; pentru ei lupta pe frontul oriental era sfîrșită prin prăbușirea Rusiei. Colțișorul nostru de pămînt era prea puțin important ca să concentreze nemții o armată împotriva lui. Era de pe atunci evident că soarta României după război nu se decidea pe frontul ei, ci aiurea. Părea prin urmare verosimil că starea de armistițiu să dureze pe frontul nostru pînă la pacea generală..."

STELIAN NEAGOE

1917 — OCTOMBRIE — NOIEMBRIE (II)

Iar noi seara la Consiliul de Miniștri, fiind cunoștință de cele petrecute dimineața la Palat, am hotărît firește în unanimitate respingerea propunerii lui Trotki. După aceea generalul Prezan ne-a expus situația pe frontul nostru. Ne-a arătat că deocamdată în aproape toate armatele rusești aflătoare pe teritoriul nostru comitetele de soldați s-au rostit împotriva armistițiului, că o singură divizie a făcut armistițiu cu nemții, că generalul Scerbacev este în cele mai bune simțăminte față de noi, că putem avea în el o încredere deplină. Ceea ce determinase această primă atitudine a noastră era faptul că știrile din Rusia erau încă foarte contradictorii și evident că așa fiind datoria noastră elementară era să evităm a face un gest care cu drept cuvînt în asemenea condițiuni ar fi putut fi interpretat cel puțin ca un gest pripit.

Într-adevăr nordul Rusiei părea în mîinile bolșevicilor dar Stavka, precum și Ucraina. Cubanul și cazacii păreau dispuși să continuie lupta și să se transforme în organizații proprii. Atît Scerbacev, cît și generalul Berthelot se arătau plini de încredere în privința Ucrainei și a cazacilor lui Kaledin. Ei vedeau deja posibilitatea de a reconstitui un front româno-rus cu sprijinul lor. Brătianu nu împărtășea optimismul lor și lucru curios nici Take Ionescu, dar cît timp exista o speranță trebuia să mai încercăm și să mai cîștigăm timp. Aliații încîntați ne trimeteau telegrame de compătimire și de felicitări. Noi nu ne făceam însă iluzii, simțeam că în curînd evenimentele se vor precipita și tot la iscălirea unui armistițiu ne vor constrînge.

Așa a și fost. Nu mai tîrziu decît la 20 noiembrie, generalul Scerbacev îi comunică lui Brătianu că nu mai poate stăpîni situația și că e pus în alternativa de a părăsi comandamentul sau de a propune el însuși armistițiul. Față de această comunicare, hotărîrea de la 18 de a respinge armistițiul, hotărîre care se întemeia în primul rînd pe faptul că trupele rusești de pe teritoriul nostru refuzaseră pînă la acea dată să se solidarizeze cu acțiunea lui Lenin și a lui Trotki, nu mai putea fi menținută acum cînd aceste trupe, peste capul comandantului lor, voiau să înceteze lupta. Într-adevăr știrile de la trupele rusești erau cît se poate de rele. Comandantul armatei de la Comănești ca și generalul Rogoza de la Armata a IV-a fuseseră arestați de soldații lor. În plus, de la Roman ne venea vestea că trupe rusești au luat muniții de la depozitul din Săbăoani și că amenințau să bombardeze orașul. În asemenea condiții să continui a refuza iscălirea armistițiului ar fi însemnat să ai peste cîteva zile anarhia rusească pe teritoriu și înaintarea germanilor — adică dezastrul complet și definitiv. În schimb iscălirea armistițiului însemna a cîștiga timp...

În urma convorbirilor cu miniștrii aliați din Iași, Brătianu i-a convins că nu avem de astă dată altă ieșire decît aceea de a începe cu puterile aliate tratative în vederea încheierii unui armistițiu. Ba mai mult încă, i-a determinat să iscălească în numele țărilor pe care le reprezentau un act prin care ne autorizau să încheiem acest armistițiu și recunosc că ne-am îndeplinit întreaga datorie față de Aliați — aceștia ne mai avînd dreptul să ne ceară deocamdată nici un sacrificiu militar. Era desigur din partea lui Brătianu o lovitură de maestru. E adevărat că actul avea o parte slabă — Saint-Aulaire, Barclay și Fasciotti și Vopicka nu erau autorizați de guvernele lor să dea lui Brătianu această deslegare. Rămînea deci să obție ulterior ratificarea iscălîturii lor. Dar avînd în vedere împrejurările, Brătianu nu se îndoia că ei vor obține-o. Și de altminteri faptul că reprezentanții Aliaților aci, adică cei ce se aflau la fața locului, cei ce cunoșteau pe deplin situația, recunoscuseră că noi nu aveam altă ieșire — constituia pentru hotărîrea noastră un aport moral de o netăgăduită valoare și putea oricînd fi invocat de noi cu succes față de întreaga opinie publică nepărtinitoare a lumii.

Înarmat cu acest document, Brătianu a convocat pentru ziua de 29 noiembrie, ora 10½, un Consiliu de Miniștri la Palat sub președenția regelui. La acest consiliu au fost din nou chemați și generalii Prezan, Averescu și Eremia Grigorescu. Costinescu singur a lipsit fiind din ce în ce mai bolnav. Brătianu a expus situația, schimbările intervenite și după ce a desfășurat toate argumentele a conchis ca să trimetem delegații împreună cu armatele de sub comanda lui Scerbacev în vederea încheierii unui armistițiu cu Puterile Centrale. Toți miniștri fără nici o notă discordantă au aprobat propunerea lui.

Brătianu avusese de altfel precauțiunea să declare categoric că el înțelege să dea acestui armistițiu numai un caracter militar, nicidecum și unul politic. Rușii vor, prin armistițiu, să ajungă la pacea separată, noi suferim armistițiul ca o dureroasă și fatală consecință a armistițiului rusesc și îl încheiem spre a cîștiga timp și cu speranța că în răstimp vor surveni, fie în Rusia, fie pe frontul occidental, evenimente care să ne îngădue a continua lupta. Brătianu firește o spunea — și era dator să o spuie — dar de fapt nu-și făcea nici o iluzie, considera precum am mai arătat-o frontul rusesc ca definitiv pierdut pentru Aliați și prin urmare rolul militar al României ca terminat pînă la noi împrejurări.

Pe Take Ionescu nu l-am înțeles bine și gîndindu-mă nu-i înțeleg nici azi atitudinea. În conversații particulare era contra politicii lui Brătianu, pretindea mereu că vom pierde definitiv încrederea Aliaților și beneficiile jertfelor, marilor noastre jertfe. În Consiliul de Miniștri de cîte ori trebuia să se ia o hotărîre și prin urmare să spuie cuvîntul său autorizat, hotărît și cu răspundere, împărtășea părerile lui Brătianu. De fapt vedea că nu e altceva de făcut decît ceea ce făceam noi și oficial adera la hotărîrile noastre; pe de altă parte voia să apară Aliaților mai credincios decît Brătianu și atunci în particular combătea deciziile ce purtau propria iscălitură. Era se vede sugestionat de imaginea lui Ianus cu cele două fețe.

În orice caz Averescu, știind probabil din indiscrețiile Iașului starea de spirit a lui Take Ionescu, a crezut momentul potrivit pentru a face o intrigă. Și după ce Brătianu a vorbit, a cerut și el cuvîntul și cu un aer mefistofelic a cerut guvernului lămuriri asupra scopului armistițiului. Desigur spre surprinderea lui a putut repede constata că Brătianu și Take Ionescu sînt de acord, căci amîndoi i-au răspuns invocînd aceleași argumente și chiar aproape cu aceleași cuvinte. Atunci Averescu a aruncat o nouă săgeată de astă dată vădit pentru a plictisi pe rege. A întrebat dacă e absolut nevoie să trimetem și noi delegați, dacă nu sînt de ajuns delegații ruși întrucît armata noastră a fost sub comandament rusesc. Regele care era foarte gelos de prerogativele lui a protestat imediat cu indignare iar faptul în sine fiind inexact — și de bună seamă Averescu o știa — Brătianu și chiar generalul Grigorescu i-au arătat cu dovezi netemeinicia suspecteî sale afirmațiuni.

În afară de aceste două mici incidente, consiliul s-a terminat repede. Hotărîrea lui se putea rezuma astfel: România trimete delegați la Focșani împreună cu delegații generalului Scerbacev. Acești delegați vor fi generalul Lupescu și coloneii Condeescu, Răscanu și Mladian. Ei vor primi instrucții scrise. Generalul Prezan va căuta să obție de la generalul Scerbacev ca instrucțiile delegaților lui să fie identice cu alor noștri. Delegații nostri vor trebui să declare lămurit și în toate împrejurările că instrucțiile lor sînt pur militare. Dacă delegații inamici vor căuta să afle ceva despre intențiile noastre politice, ei se vor mărgini sistematic să răspundă că nu știu nimic, că vor referi guvernului. Durata armistițiului nostru va trebui firește să fie acea a armistițiului rusesc. Ridicînd ședința, regele emoționat ne-a spus: „Cînd am intrat în război știam că va fi greu, prevedeam chiar că se poate să fim învinși; nu mi-a putut însă trece prin minte că vom fi victima unui act de trădare fără precedent în istorie și că astfel va veni o zi ca cea de azi în care să trebuiască să ne gîndim cum să ieșim cu onoare fără a ne sinucide". Încă o dată regele sintetizase de minune situația.

Pe cît se putea în așa tragice împrejurări, lucrurile mergeau deci bine. Reprezentanții Aliaților primiseră de la guvernele lor instrucții să aprobe armistițiul nostru — cu alte cuvinte ratificarea actului iscălit de ei și remis lui Brătianu. Victor Antonescu telegrafia din Paris că Clemenceau pricepuse inexorabila necesitate a hotărîrii noastre, că din toată inima deplîngea dramatica situație în care eroica noastră națiune se afla, că sîntem „des gens chics" și că ne va acorda tot ce-i vom cere. Mai mult însă, Clemenceau telegrafiase lui Brătianu că regretă că în situația în care am fost puși de ruși, eroica noastră armată e obligată să depuie armele, dar că este convins că în strînsă legătură ce avem cu Aliații vom face totul ca să luptăm cît se va putea.

Pe cînd Brătianu, profitînd de această bună atmosferă și legîndu-se de sfîrșitul telegramei lui Clemenceau, se pregătea să-i răspundă și să-i arate adevărata noastră situație și prin urmare ce pot și ce nu pot cere Aliații de la noi — ne pomenim deodată cu vestea din Paris că Clemenceau e furios, că ne acuză de trădare și că declară nici mai mult nici mai puțin decît că nu ne mai consideră ca aliații lor. Nu mai pricepem nimic. Dar cu cîteva zile, cu cîteva ceasuri înainte Saint-Aulaire primise telegrame care aprobau consimțămîntul ce ne dăduse în scris, iar telegramele lui Victor Antonescu și ale lui Clemenceau erau aci și confirmau solemna aprobare a Aliaților. Ce putuse deci să se întîmple?

După cîteva zile am deslușit enigma. Generalul Berthelot, fără știrea lui Saint-Aulaire și peste capul lui, telegrafiase șefului său ierarhic direct, ministrului de război adică lui Clemenceau, arătîndu-i că n-a fost consultat în luarea hotărîrii noastre, afirmînd că noi putem să rezistăm dar că nu vrem și insinuînd dacă nu chiar afirmînd — nu știu precis fiindcă n-am avut în mînă textul însuși al telegramei lui — că toate acestea Brătianu le face fiindcă vrea să ajungă la pacea separată și să schimbe directivele politicii noastre externe. La primirea acestor vești, Clemenceau — care era violent, impulsiv și care probabil nu citise decît distrat sau deloc telegramele lui Saint-Aulaire, care erau adresate Quaiului d'Orsay, adică nu lui direct — a izbucnit fără să-și dea seamă de consecințele accesului său de mînie, ne-a amenințat pe noi și a dezavuat pe bietul dn. de Saint-Aulaire.

Brătianu era cu atît mai indignat pe generalul Berthelot, cu cît telegrafiase și inexactități materiale lui Clemenceau. Așa, spre pildă, afirmarea lui că Brătianu hotărîse încheierea armistițiului fără să-l consulte — era pur și simplu un neadevăr. El fusese, dimpotrivă, prima persoană pe care Brătianu o consultase imediat după ce Scerbacev îi declarase că nu-și mai poate stăpîni trupele și că dacă nu face armistițiul, peste cîteva zile un prapurcic bolșevic va fi în fruntea milionului de soldați ruși ce se aflau pe teritoriul românesc. Convorbirea aceasta avusese loc de față fiind generalii Prezan, Iancovescu — Berthelot recunoscînd temeinicia argumentației lui Brătianu și nu-i făcuse nici o obiecție. Cum era deci cu putință să susțe acum că n-a știut nimic și că n-a convenit la nimic? Ce determinase pe acest om, care ne dăduse pînă atunci attea dovezi de caracter, de lealitate, să comită aproape un act de felonie?

Cred că doi au fost factorii care au determinat această stranie atitudine a generalului Berthelot. Primul a fost dragostea lui de Franța și al doilea anume influențe ce s-au exercitat în acel moment asupra lui. Într-adevăr perspectiva năruirii definitive a frontului rusesc i-a întunecat judecata. Ideea că toată armata aceasta germană, înșirată de la Baltică pînă la Marea Neagră, va deveni disponibilă și că va fi aruncată de Hindenburg pe frontul francez îl înfricoșa și îl înnebunea. Considera deci de datoria lui de francez, de ostaș francez, să facă totul, absolut tot ce-i va sta în putință ca să împiedi[illegible] această catastrofă. Ucrainienii trel[illegible] neapărat reînviați ca nație și armată de sine-stătătoare. Cazacii lui Kaledin trebuiau organizați, ajutați cu arme și cu bani. La Stavka, comandantul Duhonin trebuia menținut și impus. O trupă trebuia organizată în grabă pentru a respinge pe prapurciciul Krilenko care înainta spre Mohilev cu o trupă de bolșevici iar România — România trebuia să lupte, să lupte pînă la ultimul om. Aceasta era datoria ei către Aliați, către scumpa lui Franță. Că într-o asemenea luptă România se distruge fără folos real pentru Aliați, acestea erau considerațiuni politice de care el, generalul, militarul Berthelot nu avea să se preocupe. Puteau întîrzia cîteva să[illegible] mîni de luptă eroică a armatei rom[illegible] transportarea pe frontul francez a cîte[illegible] divizii germane? Dacă da, atîta îl pri[illegible] îl interesa pe el. Putea fi cetățean de[illegible] poare al României dar mai presus de t[illegible] era francez și ca atare interesele Fra[illegible] trebuiau să primeze cu desăvîrșire inte[illegible] sele României. Să piară România [illegible] Franța să scape.

Dar pe lîngă aceste considerațiuni poate cam simpliste de militar care nu pricene toate contingențele lucrurilor, dar onorabile prin marele, prin sincerul patriotism ce le însuflețea, au contribuit desigur în atitudinea de atunci a generalului Berthelot și precum am spus-o anume influențe. Din nenorocirea influențe românești. În dorința lui Take Ionescu și a prietenilor lui de a se înfățișa mereu ca cei mai aprigi susținători ai Aliaților, în porniceă lor de a le complace întotdeauna și în toate, în nenorocita noastră înfrățire națională de a ne ponegri adversarii interni pe arena internațională, colegii conservatori n-au putut scăpa nici în aceste tragice clipe de ispita de a denunța pe Brătianu Aliaților. Așa fiind s-au dus la Saint-Aulaire și la generalul Berthelot să le sună că ei nu sînt de acord cu politica lui Brătianu, că Aliații ar trebui să se ferească de el, că intențiile lui sînt suspecte, că în fundul sufletului său a fost întotdeauna o tendință spre germanofilism, că armata vrea să reziste, că ea poate să reziste, că ei — ei adevărații prieteni ai alianței — sînt dispuși să îndemne armata la rezistență pînă la capăt, precum și să se retragă prin interiorul Rusiei pînă unde Aliații vor crede de cuviință.

La Saint-Aulaire aceste raționamente nu găseau nici un răsunet. El avea un simț prea ascuțit al realităților ca să nu vază că punctul de vedere al lui Brătianu era singurul pe care un prim-ministru al României, conștient de datoriile sale că[illegible] tre țara sa, le putea susține. Afară de aceasta, în contactul lor aproape zilnic la Iași, Saint-Aulaire dobîndise o deosebită considerațiune pentru Brătianu. Judecata lui îi impunea. De cîteva luni deja erau pe toate chestiunile pe deplin de acord. În fine, Saint-Aulaire își dădea perfect de bine seamă că distrugerea definitivă a armatei române printr-o rezistență de cîteva săptămîni nu putea fi de nici un folos real Franței și în orice caz ea nu putea influența întru nimic rezultatul final al războiului. Demersurile ca cele ale miniștrilor conservatori puteau cel mult jigni finețea naturală a sufletului d-lui de Saint-Aulaire. În aceste împrejurări, în genere, atitudinea lui Saint-Aulaire a fost atît de leală, atît de prietenească, atît de înțelegătoare încît îi datorăm fără îndoială o recunoștință națională. Meritul său e cu atît mai mare cu cît fiind dezavuat de Clemenceau, amenințat chiar cu rechemarea, el nu s-a sfiit să-și menție părerile spunînd fără înconjur celor de la Paris că ei sînt liberi să-l înlocuiască dacă cred de cuviință dar că el cît va fi la postul [illegible] nu va putea telegrafia guvernului său [illegible] cît ceea ce crede că e drept și bine, fiin[illegible] numai astfel are conștiința că servește adevărat interesele Franței.

Cavalleria rusticana și dirijorul afon

— Ce voci, Dumnezeule! exclamă redactorul muzical. Va fi un triumf. N-am mai întîlnit o asemenea armonie la un cor. Ce cîntă?

Instructorul artistic jubila.

— Eram sigur c-o să vă placă, zise. S-a muncit pe spetite. Fiecare voce în parte. Zile și nopți. Cantonament. Discuții de la om la om. Disciplină. Textul a fost adaptat și aprobat de comitetul de conducere. Ați observat cred că, deși cîntă împreună, fiecare pronunță altceva și iată ce iese: perfecțiunea!...

— Dar ce cîntă? deveni nerăbdător redactorul.

Instructorul artistic jubila în continuare.

— Corul țăranilor, zise, din **Cavalleria rusticana**...

— Ei, asta-i acum! Nici nu știi ce cîntă... Ia ascultă cum sună **Corul țăranilor**: Ta ta ta ta... Cu totul altceva.

— Exact!

— Ba nu-i deloc exact. Ta ta ta ta e una și ce cîntă minunații ăștia e cu totul și cu totul altceva: Du... du du du... Cred că-ți dai seama?

— Iar eu vă spun că este vorba de **Corul țăranilor**...

— Cheamă-l, te rog, pe dirijor! ordonă scurt redactorul.

— Ce cîntă, tovarășe dirijor, frumoșii ăștia ai dumitale?

— Cu respect vă informez, începu dirijorul, că este vorba de **Corul țăranilor** din **Cavalleria rusticana**.

— Ați înnebunit, se înfurie redactorul. Cîntați magnific și habar nu aveți ce cîntați. Dumneata știi cum începe corul țăranilor? Ia ascultă: Ta ta ta ta...

— Corect, confirmă inimosul dirijor: La fel cîntăm și noi: Du... du du du... du.

NICOLAE CRISTACHE ■

Comerțul de artă

● Se desfășoară de mulți ani, atît în București cît și în marile orașe ale țării, un comerț cu mărfuri de un fel deosebit. Sînt o parte din ceea ce reprezintă „producția" membrilor Fondului plastic. Cu modestie, perseverență și înaltă profesionalitate, oferta magazinelor fondului și-a croit drum spre sufletul nostru, atît în calitate de cumpărători cît și de specialiști în comerț. Și astfel întîlnim aceste mărfuri și în rafturile unităților comerțului, în primul rînd la cele de lux, dar într-un cadru adecvat și în universale. Priceperea și rafinamentul artiștilor și, nu în ultimul rînd, fantezia lor nelimitată au cucerit deja un larg cerc de cumpărători. De la țesături la confecții, de la articole de podoabă la cele decorative, întregul sortiment degajă pricepere, inventivitate, har artistic. Fiecare dintre noi are zone diferite ale interesului dar nu se poate ca cineva să nu remarce creațiile deosebite în domeniul sticlăriei, ceramicii și pionieratul realizat în marochinărie, prin folosirea deșeurilor de piele. Artiștii au demonstrat, încă în urmă cu mulți ani, ce comori de util și plăcut se pot executa din deșeuri. Vă invit să vizitați aceste magazine. Nu este neapărat nevoie să cumpărați. Dealtfel și acesta este rostul lor! Veți avea ocazia contactului nemijlocit cu frumosul și bunul-gust. Simțim cu toții necesitatea de a lua asemenea lecții, unde nu se învață niciodată destul și la care e bine mereu să ne întoarcem, în dorința de a ne perfecționa mereu pe noi înșine.

MANOLE IOSIPER ■

Cronica șoselei

Un accident misterios?

Timp frumos, soare, asfaltul uscat, condiții optime de circulație pe drumul național nr. 2 în apropiere de Bacău. La volanul autoturismului, M. F. rulează cu viteză ponderată spre casă, după o vizită la niște rude în județul Vaslui. Drumul nu e deloc plictisitor. După porțiuni relativ scurte de aliniament urmează curbe nu prea periculoase, rampe, pante, într-un cuvînt elemente geometrice de drum care impun pilotului atenție și concentrare în timpul conducerii. Aparent fără nici un motiv, pilotul trece pe sensul opus de mers și se tamponează puternic de roata din spate a unui tractor. După coliziune, autoturismul care își pierduse aripa și portiera din stînga face o rotație de 180°. În cele cîteva secunde cît durează această secvență, pilotul este ejectat din autovehicul și expediat sub roțile autoturismului. Suferă multiple leziuni și fracturi și moare în timp ce este transportat la spital. Se apreciază că portul centurii de siguranță ar fi împiedicat proiectarea pe asfaltul șoselei a pilotului. Se pun fel de fel de întrebări în legătură cu cauzele accidentului. Cea mai plauzibilă explicație pare ațipirea la volan. Aprofundarea cercetărilor aduce însă la iveală elemente noi. Tractoristul care conducea tractorul în care s-a izbit autoturismul declară: „Șoferul Daciei era prăbușit pe volan și mult aplecat pe partea dreaptă. Era clar că mașina nu mai era deloc controlată. Nu mi s-a întîmplat oricum niciodată să văd un șofer omorît de propria sa mașină". Investigațiile făcute în legătură cu acest accident scot la iveală că pilotul era un om deosebit de ponderat. Nu consuma deloc alcool, conducea preventiv și chiar cînd era cu dreptatea de partea lui lăsa drum liber celor care „fortau nota" ori se dovedeau excesiv de grăbiți.

Sînt consultați și medicii, după care lucrurile încep să se clarifice. Pilotul suferea de diabet zaharat. Analizele pun în evidență o glicemie extrem de scăzută (0,25 gr %0), iar medicul legist ajunge la concluzia că în momentele premergătoare accidentului șoferul era în comă hipoglicemică. Se verifică detaliat autoturismul, stabilindu-se că maneta schimbătorului de viteză rămăsese blocată în treapta a III-a. Se exclude deci o pierdere a controlului mașinii din pricina excesului de viteză. Acest accident, în care își pierde viața un intelectual de mare valoare, aduce în discuție o problemă de prim ordin și anume aceea a unor bolnavi cronic care continuă să conducă autovehicule, deși cunosc că suferă de maladii grave și că în orice moment, pierzîndu-și cunoștința, pot scăpa de sub control autovehiculele respective. Se crede în mod total greșit că numai un autovehicul greu, o autobasculantă, un autobuz, un autotren pot face ravagii pe șosea în ipoteza pierderii controlului volanului. Nimic mai fals. Nenumărate accidente au demonstrat că și autoturismele scăpate de sub control pot provoca adevărate catastrofe.

Un autovehicul ușor care a zburat peste scuarul median, ajungînd pe sensul opus, a dat o lovitură de berbec unui autobuz, răsturnîndu-l. Patru persoane și-au pierdut viața și cinci au fost grav rănite.

O Dacia 1 300 care rula cu 120 km/h, după un mers necontrolat pe o distanță de 200 de metri a acroșat un autotren. Prinzîndu-l pe „picior greșit" (șoferul autovehiculului greu tocmai vira pentru a para lovitura) l-a expediat pe cîmp unde mastodontul s-a întors cu roțile în sus. N-a murit nimeni, ce-i drept, dar încărcătura extrem de valoroasă (aparate medicale) s-a făcut zob, pagubele însumînd peste 2 milioane de lei.

Șoferi care conduc, deși suferă de diabet ori maladii cardiovasculare în forme grave, sînt mulți pe șoselele noastre. Își pun viața lor, a familiilor lor, a celorlalți participanți la trafic în mare pericol, în orice moment. **Se cuvine ca medicii să intervină. Să explice fiecărui bolnav care conduce o mașină riscurile la care se expune și la care expune pe alții.** Să le arate că în viața unui șofer pot interveni momente cînd aceștia trebuie, cu strîngere de inimă, să abandoneze pentru un timp conducerea mașinii, că a continua pilotarea mașinii în asemenea situații e o dovadă de gravă inconștiență, o veritabilă crimă și în același timp sinucidere. În sute de cazuri de accidente, anchetatorii n-au putut desluși cauzele lor, declarîndu-le pur și simplu „misterioase". Sîntem siguri că mulți dintre cei care fără nici un motiv au nimerit în decor, în pomi ori în mașinile care circulau din sens opus, erau piloți care au ajuns în situații fără ieșire din aceeași cauză ca șoferul din cazul nostru.

VICTOR BEDA ■

Hipism

În pragul derby-ului

Sărbătoarea calului, acest derby în care aleargă an de an cei mai buni trăpași de 4 ani, crescuți în hergheliile Dor Mărunt și Rușețu, va aduce peste cîteva zile în fața coroanei cu lauri pe șeful generației.

Dar care va fi el?

Numai cei care îi cunosc pe participanți de la 2 ani, verificîndu-le zilnic viteza și rezistența, pot anticipa această cursă pe distanța de 2 800 m.

Campionul național al derby-ului, driverul Mircea Ștefănescu (6 derby-uri cîștigate, egalîndu-l pe regretatul Ioșca Szabo), se va prezenta de data aceasta cu Sibila, care, mărturisește antrenorul, „promite o cursă bună, încercînd să atace chiar favoriții".

Perjar, favoritul nr. 1, va fi condus de Gheorghe Vasile, care, declara cu seninătate, „va fi un derby deschis, caii au șanse apropiate". Are o mare încredere în Perjar, dar îi consideră adversari puternici pe Oscior și Garanta.

Oscior, al cărui antrenor, Brailovschi, ne mărturisește că „e un cal foarte capricios, nu-i place căldura și preferă toamna", este în același timp calul surprizelor.

Garanta, avîndu-l antrenor pe Marinescu Traian și cîștigînd premiul de încercare la 2 400 m, arc, de asemenea, șansa surprizei, chiar dacă driverul îl consideră pe „Perjar șef de generație".

Gheorghe Nicolae, care va conduce calul Catren, este cel mai optimist, dorind să-și întreacă fratele. Tot el mai aduce în cursă și pe Hublou, condus de Nacu Alexandru.

Oană Ion, care va participa cu Riguros, crede în „lupta dintre Perjar și Tufana și bineînțeles în surprize".

Tufana va fi condusă de Tănase Gheorghe, de asemenea adeptul surprizelor. Acest mare antrenor mai scoate în cursă și calul Trucaj, avîndu-l conducător pe tînărul Dumitru Mihai.

În timp ce mărturiile antrenorilor ne fac să credem în spectaculozitatea derby-ului, conducerea hipodromului ne asigură că această unitate de antrenare și calificare a calului de rasă va lua aspect de sărbătoare, toate alergările etalînd elementele cele mai valoroase.

Din conducerea hipodromului, inginerul Ion Voinea ține să adauge că derby-ul, care aduce în fața noastră 3 confruntări: între herghelii, între cai și între driveri, de data aceasta adaugă ca element nou confruntarea între vechea generație a driverilor și cea care-i va lua locul. (Pe lîngă driverii din pragul pensionării, vor participa tineri viitori antrenori: Dumitru Mihai, Nacu Alexandru, Nicolae V. Nicolae.)

Alătur părerilor celor din sulky, sentimentul că Perjar va fi aureolat.

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

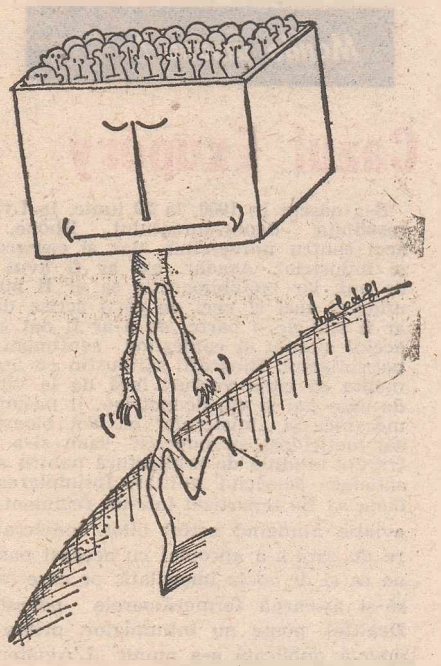

SORIN POSTOLACHE ■

„Eu îmi păstrez optimismul"

(Urmare din pagina 24)

alocația unui jucător e, pe zi, 54 de lei, iar un mușchi de vită costă, la restaurant, 30?! Cine, vă întreb?

— Mai sînt și alte probleme încă nerezolvate, tovarășe Hașoti?

— Ne-am bucurat și ne bucurăm, la nivel de municipiu mai ales, de un sprijin substanțial. La nivel de club însă, mai sînt necazuri. Iată, întreg bugetul a fost realizat, cît a fost realizat, numai din încasări. Sectorul economic al clubului n-a dat nici o inițiativă și ne aflăm în situația de a număra zero membri cotizanți?! Cu chiu, cu vai, am izbutit să facem, după încheierea sezonului, 5 mii de insigne și sute de fanioane?! Credeți că e în regulă?

— Noi nu credem nimic, tovarășe Hașoti, noi întrebăm. Publicul a fost alături de echipă?

— Teoretic, da. Publicul a venit, a aplaudat și, uneori, a trișat.

— Poftim?!

— Ați auzit bine, a trișat. Decît să dea 3 lei pe bilet, a preferat să strecoare 3 lei în palma oamenilor de la intrare. Am înreprins, cu miliția, un sondaj și ne-am lămurit. Altfel, publicul Constanței e cald, pătimaș chiar. Dar numai cu moralul nu se poate ține o echipă de fotbal, care mai ire, vezi bine, și pretenții că reprezintă ceva.

— Sincer, credeți că F.C. Constanța va rezista în A?

— O, da.

— De fapt, nimeni nu zice nu!

— Și-atunci, vreți să zic eu?! Dacă mai lăsăm 3 piese, nu mai multe, facem o echipă de locul 8. În sezonul trecut, Constanța a jucat, nu exagerez, cam la nivelul Politehnicii Timișoara, care merge în Cupa Europei. Amicalele pe care le-am disputat, — cu Dinamo, 4—0 cu Jiul, 2—1 cu Arșul, altele, mi-au întărit optimismul.

— La noi, toată lumea joacă bine amicalele, nu?

— Știu eu? În plus, în A se joacă mai ușor, adică ești lăsat să arăți ce poți, dacă poți. Te lasă adversarii, te lasă arbitrii, te lasă, în deplasare, publicul.

— Cu alte cuvinte...

— Vorba poetului, om muri și-om vedea, dar eu îmi păstrez optimismul.

„Venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari!"

(Urmare din pagina 24)

determinat pe Dobrin nu doar să treacă de la F. C. Argeș la Tîrgoviște, ci să și joace atît de bine la noua sa echipă?!

— Cînd a plecat de la F.C. Argeș a avut motivele lui, n-are rost să mai scormonim acum trecutul. Dacă a jucat bine la Tîrgoviște, ăsta e poate și meritul nostru, al antrenorilor, fiindcă am știut să-l pregătim pe Dobrin pentru joc, nu pentru antrenament! Am curajul să susțin asta, chiar dacă se vor supăra cîțiva tehnicieni de la federație. De asemenea, l-am lăsat în rolul său, acela de creator, pentru că ăsta e lucrul pe care-l face prin excelență.

— Interviul nostru e pe cale să se transforme într-o discuție despre Dobrin. Am putea vorbi așa pînă mîine seară! Ce ziceți însă despre ceilalți jucători?

— Ne-am bazat pe un schelet de echipă care i-a cuprins pe portarul Voinea, fundașii centrali Ene și Dumitrescu, fundașul lateral stînga Pitaru (pe care l-am propus și pentru „națională"), mijlocașii Gheorghe și Economu, apoi Greaca pe extrema dreaptă și bineînțeles Dobrin. Sînt sigur, în paranteză fie spus, că acest cuplu Dobrin-Greaca va chinui multe apărări și în Divizia A! Ceilalți jucători, adică Niculescu, Filipescu, Constantin, Alexandru, Sava, Margelatu și mai tinerii Eftimie și Popescu s-au comportat cu toții satisfăcător, creînd un nucleu omogen, cu o reală sudură sufletească.

— Cum vedeți campionatul care urmează?

— Va fi greu, fără îndoială. Vezi dumneata, în Divizia B noi am avut echipa cu cele mai mari valori individuale din serie. În „A" va fi însă invers, avantajul valoric fiind de partea adversarilor. Singurul remediu al acestei situații este munca. Atît eu cît și colegul meu Radu Jercan ne străduim să-i facem pe jucători să înțeleagă că pentru a face față jocurilor din prima divizie e nevoie de mult mai mult efort și că numai așa ne vom putea menține. Vom încerca să completăm lotul cu cîțiva jucători de la echipe divizionare B, sperînd de asemenea din tot sufletul ca Dobrin să nu plece!

„Vom rămîne în «A»!"

(Urmare din pagina 24)

— Vara trecută, înaintea startului, v-ați ferit să folosiți cuvîntul „promovare". Ne puteți spune de ce?

— Pe de o parte, pentru starea de fapte găsită aici, la care m-am referit deja. Pe de altă parte, am luat echipa cu convingerea că o voi promova în termen de doi ani. Că s-a întîmplat mai repede, cred că n-am supărat pe nimeni.

— Sîntem siguri. Ați avut, pe parcurs, momente de cumpănă?

— Am avut unul singur. Timpul scurt dinaintea startului, problemele ce s-au ivit nu au favorizat o pregătire minuțioasă și, cu tot startul bun, după 6—7 etape echipa dădea semne de oboseală. Ne-am redresat din mers, terminînd turul în forță. În schimb, în iarnă ne-am pregătit foarte bine, reușind ca să ne desprindem de urmăritori după 7 etape.

— Tovarășe Czako, a fost U.T.A. de departe cea mai bună echipă în serie?

— Loturi egale sau apropiate valoric de al nostru au avut și Olimpia și F.C. Bihor. Dar cea mai bună echipă am avut-o noi, fiindcă în fiecare meci trimiteam în teren unsprezece fotbaliști care știau ce vor și luptau pînă la epuizare. Noi n-am știut ce-i discordia în cadrul echipei, am fost tot timpul o familie.

— Să vorbim puțin și despre ce va fi. Recent, un confrate de-al nostru sfătuia noile promovate „să-și ascută crampoanele pentru că terenurile diviziei A sînt foarte alunecoase". U.T.A. le-a ascuțit?

— Le-a „ascuțit" și o va face și de aici înainte. Apoi, echipa are mulți jucători care știu ce înseamnă prima scenă. Lor li se vor adăuga cîțiva tineri talentați și dornici de afirmare, din eșaloanele inferioare, pe care sperăm să-i putem legitima. Cu toții ne vom strădui să nu ajungem în postura de simpli voiajori în „A" și sîntem convinși că vom reuși. Altfel, ce rost ar mai avea eforturile de pînă acum?

— Să zicem să antrenorul Czako ar fi întrebat, acum, dacă U.T.A. poate da jucători loturilor naționale. Ce ați răspunde?

— Că avem deja pe Lovas și Ciordas la lotul național de juniori pentru Australia, că alții pot prinde chiar naționala mare și tare m-aș bucura ca în Spania să fie reprezentat și Aradul.

— Cu ce echipă ați prefera să jucați în prima etapă?

— Cu oricare, numai cu echipa „națională" nu! Mă refer, desigur, la Craiova. Dar oricine ne va sta în față, asigurăm pe toți cei ce sînt alături de noi că ne vom strădui să nu-i dezamăgim.

Lumea în care trăim

Jocul cu armele...

Jucăriile sînt totuşi o treabă foarte serioasă. Este adevărat, unii sînt dispuşi să le privească doar prin prisma utilităţii lor de moment — amuzante, distractive. Le văd în camera copiilor azvîrlite prin colţuri, pe sub pătucuri sau demontate după cîteva zile de chinuitoare folosinţă. Jucării de tot felul. Mai izbutite sau mai puţin izbutite. Mai ieftine sau mai scumpe. Mai frumoase sau mai urîte. Mai ingenioase sau mai puţin ingenioase. Din metal sau din lemn, din plastic sau cîlţi. Cu pretenţii sau fără.

Dar jucăria nu trebuie privită doar prin prisma folosinţei de moment. Pentru un băieţaş sau o fetiţă jucăria reprezintă într-adevăr un obiect de divertisment, o posibilitate plăcută a umplerii timpului. Specialiştii au semnalat însă de multă vreme faptul că jucăriile au şi un important rol educativ. O puşcă-jucărie rămîne desigur, aparent, un obiect inofensiv. Dar arma din mîna copilului poate deveni o obişnuinţă, poate cultiva trăsături negative. Şi nu-i vorba doar de puşcă. Într-o lume bîntuită de violenţă, într-o lume care cunoaşte flagelul criminalităţii, într-o lume în care terorismul face ravagii nu este recomandabil ca generaţia copilăriei să fie familiarizată cu instrumentele uciderii. Poate pentru că prea multe bande de tineri, tineri de o vîrstă incredibil de fragedă, comit acte de violenţă. În 1980 peste 31 la sută din actele de violenţă înregistrate pe teritoriul S.U.A. au fost săvîrşite de tineri sub 15 ani. Desigur, violenţa aceasta n-o putem pune doar în seama jucăriilor. Un întreg mediu social cultivă nelegiuirea. Jucăriile pot avea însă şi ele partea lor de responsabilitate, căci ele modelează de timpuriu sufletul copilului, iar cei ce se obişnuiesc prea devreme cu arma ajung mai tîrziu s-o folosească cu dezinvoltură.

Din acest punct de vedere mi se pare salutar faptul că în această vară Consiliul Europei occidentale a găsit timp să se ocupe şi de ideea organizării unei campanii împotriva jucăriilor cu caracter războinic. Discuţie utilă ce a avut la bază un proiect care, potrivit Agenţiei France Presse, urmăreşte „interzicerea sau limitarea publicităţii, a producţiei şi comercializării jucăriilor reprezentînd arme".

Ideea este limpede — vest-europenii constată, încă o dată, că neglijarea conţinutului jucăriilor poate fi nefastă, poate dăuna sănătăţii morale a noilor generaţii. Categoric nu putem fi decît în favoarea a tot ceea ce stimulează educarea tinerei generaţii de pretutindeni în spiritul apărării păcii. Dealtfel, în acest sens, aşa cum bine se ştie, în urmă cu cîţiva ani O.N.U. a adoptat o rezoluţie specială propusă de ţara noastră. Problema nu se poate opri însă la acest punct. Interzicerea jucăriilor războinice, chiar dacă ar deveni efectivă, nu poate afecta decît o cifră de afaceri relativ redusă. În fond negustorii de asemenea jucării pot să-şi schimbe sortimentele.

Există însă arme care nu sînt deloc jucării. Interzicerea lor — de mult dorită de toate popoarele lumii — se arată a fi mult mai dificilă. Armele, cele adevărate, armele care nu sînt jucării se înmulţesc cu fiecare ceas, cu fiecare zi, cu fiecare săptămînă, cu fiecare lună, cu fiecare an. În 1980, în fiecare minut s-au produs arme în valoare de 1 milion de dolari. Iar armele acestea sînt infinit mai periculoase decît jucăriile. Interzicerea producerii lor ar avea cea mai mare importanţă pentru stabilitatea mondială. Dar, din păcate, nici un progres real nu este previzibil pentru viitorul imediat.

Dimpotrivă, pe lîngă armele obişnuite apar şi altele care par descinse direct din literatura ştiinţifico-fantastică. Citeşti şi reciteşti unele texte şi îţi este greu să-ţi imaginezi că asemenea arme sînt construibile. Şi totuşi, imaginaţia distructivă a atins culmi incredibile. Revista americană „Discover" pretinde că Pentagonul cheltuieşte sume considerabile în vederea realizării „armelor psihice" Se zvoneşte de existenţa unor tunuri ultraspeciale acţionate de o „forţă psihotronică" — adică prin dominarea psihicului asupra materiei, armă care ar sfida legile de conservare a energiei, un fel de superbombă „H". Se mai pomeneşte şi de alte maşini teribile, maşini „ieronimice", care-şi recunosc obiectivele indicate spre a le distruge doar după o simplă fotografie, sau despre nişte antene cosmice care ar acţiona pentru anihilarea diferitelor sisteme de rachete, printr-o stranie... telepatie.

Totul pare de domeniul irealului, un amestec de halucinant cu psihoză războinică. Revista americană ne asigură însă că în vederea realizării unor asemenea arme se desfăşoară intense cercetări ştiinţifice iar sumele alocate de la buget sînt tot mai mari spre a grăbi rezultatele. Ceea ce, desigur, nu va face decît să îmbogăţească marile trusturi multinaţionale furnizoare de arme şi armamente, pe acei magnaţi ai înarmărilor care profită de pe urma proiectelor belicoase.

Experţii în cauză se „joacă", deocamdată, cu „armele psihice". O joacă care nu este deloc nevinovată. O joacă căreia am dori să i se pună capăt cît mai grabnic. Iată motivul pentru care am fi foarte bucuroşi dacă interzicerea producţiei şi comercializării jucăriilor reprezentînd arme s-ar extinde şi asupra noilor tipuri de rachete, bombardiere, submarine sau alte arme sofisticate aflate în laboratoarele înarmărilor. Mai ales că destui oameni în vîrstă au o minte copilărească şi prezenţa în mîinile lor a unor arme periculoase ne îngrijorează.

Să-i ferim pe copii de armele jucării !

Să-i ferim pe părinţii copiilor de armele ce nu sînt jucării !

AL. PINTEA ■

Mondo umano ?

Cazul Exupéry

S-a născut în 1900, la 29 iunie, la Lyon, reşedinţa departamentului Rhône, în acel centru universitar dar şi comercial şi industrial. Aşadar, azi ar fi avut 81 de ani, iar biobibliografia sa ar fi putut număra zeci şi zeci de cărţi scrise dacă ar fi stat de o parte, de n-ar fi dat glas acelui simplu şi copleşitor sentiment — patriotismul. Biografii săi susţin cu argumente că scria versuri încă de la vîrsta de şase ani şi că, deopotrivă, îl pasionau mecanica şi „misterele" ei. Tot biografii săi meticuloşi au povestit cum şi-a întrerupt studiile de arhitectură pentru a-şi satisface serviciul militar. Întîmplarea a făcut să fie repartizat într-un regiment de aviaţie ajungînd astfel pilot, îndeletnicire de care s-a apropiat cu aceeaşi pasiune ca şi de coala imaculată, pe care avea să-şi aştearnă fermecătoarele povestiri. Dealtfel, poate nu întîmplător, prima sa nuvelă publicată s-a numit „L'Aviateur", iar adevăratul său serviciu l-a căpătat la Compania Aeriană Franceză, unde a funcţionat ca pilot de linie, director de exploatare. Şi asta într-o vreme în care se făceau primii, marii şi periculoşii — totuşi — paşi în aviaţia comercială ! Spirit aventurist ? Da, ar fi putut zice minţile strîmte amintind că Gide a fost în Congo într-o vreme cînd paludismul (cel puţin !) făcea ravagii, sau că Hemingway fusese în Spania războiului civil cu toate riscurile lui imense etc., etc. Ceea ce s-a uitat este că pentru aceste mari spirite e o experienţă de viaţă ce implică însăşi ideea sacrificiului.

În ce-l priveşte, Antoine de Saint-Exupéry — căci despre el este vorba în aceste însemnări — a dublat perfect munca sa în sprijinul dezvoltării aviaţiei cu cea printre litere. Întrucît concomitent a scris cărţi remarcabile ce s-au bucurat de succes pe plan naţional — primind premii de vază — şi internaţional, fiind traduse în mai multe limbi. Or, toate acestea i-ar fi asigurat şi liniştea, şi siguranţa materială pentru zilele următoare, chiar dacă ele erau mai grele. Dar el n-a preferat asemenea soluţii desprinse de adevărul lumii în care urma să-şi trăiască acele zile. Cînd a izbucnit al doilea război mondial putea să stea de o parte din cauza vîrstei sau a accidentelor dar a făcut exact invers, insistînd pînă la epuizare să i se permită să lupte să-şi apere patria. A fost primit în aviaţia militară, concomitent a scris cărţi (tot remarcabile — Pilot de război. Scrisoare unui ostatic, Micul prinţ — iar acum 37 de ani, mai precis la 8h 45', 31 iulie, a decolat singur la bordul unui „Lightning p-38" de la o bază din Corsica pentru o misiune de recunoaştere în zona franceză ocupată. Nu l-a mai revăzut nimeni iar dispariţia lui n-a fost explicată : nu făcuse nici un apel radio, nici o urmă nu a fost detectată de radaruri, nici o rămăşiţă n-a fost regăsită pe pămînt sau pe mare. S-au făcut mai multe supoziţii dar nici una nu avea o bază. Pînă într-o bună zi cînd, după cercetări îndîrjite, un francez şi un vest-german au găsit dovada că avionul lui Saint-Exupéry a fost atacat de un avion de vînătoare nemţesc şi a căzut în mare. Era 31 iulie, ora 12h05'. Avea la activ 7 000 ore de zbor şi numeroase misiuni de război. Dar, înainte de orice, avea cărţi publicate deja, altele scrise, şi cu siguranţă că proiecta altele. Totuşi, nimic nu l-a împiedicat să execute orice misiune de luptă iar circumstanţele morţii sale lămurite cu exactitate abia după 37 de ani întăresc şi mai mult probele conştiinţei sale exemplare. Căci cazul Exupéry este unul al identităţii dintre conştiinţă, patriotism şi profesie.

DUMITRU CONSTANTIN ■

Itinerar între două oceane

Oameni sub statui

Zbor, cu o cursă mexicană, de la New York spre Mexico. Stewardessele sînt brunete, au un lung zîmbet latin şi o nonşalanţă care nu se învaţă în nici o şcoală. În locul meniului clasic sîntem serviţi cu un eşantion de mîncăruri udate cu tequila care ne omoară cu încetul. Tăriile şi picanteriile încep să-ţi ţiuie urechile înainte de a lua contactul cu marele asalt al Mexico-ului...

Am ajuns. Traversăm, într-un automobil care consumă cît zece, avenidele capitalei. Palmieri şi buildinguri, arteziene şi buildinguri, statui şi buildinguri. Mai multe decît arteziene şi ceva mai puţine decît palmierii, statuile capitalei mexicane se constituie într-o aglomerare năprasnică. Figuri celebre sau personaje pe care istoria a binevoit să nu le uite te scrutează din toate părţile. Generali pe cai, în picioare, stînd, numai busturi sau numai capete, viteji fără grade alergînd în fruntea altor viteji, gînditori visînd viitorul, profesori aplecaţi peste catedre, parlamentari vociferînd mut, mame bune, copii-eroi şi fecioare eroine, miniştri şi ţărani, o galerie interminabilă de gesturi şi destine tăiate în marmură, în granit, topite în bronz, în aluminiu, în plexiglas, domină în toate pieţele, pe marile bulevarde şi chiar pe avenidele strîmte bieţii cetăţeni vii, anonimi, aiuriţi de poluare şi de sarabanda nebună a claxoanelor.

Formidabila compresie a cantităţii de statui pe metrul cub de oraş este în Mexico nu numai expresia unei reverenţe obsesive în faţa trecutului foarte îndepărtat sau foarte apropiat, ci şi o slăbiciune urbanistică. Dacă nu ar exista personajele mai mult sau mai puţin notorii care să fie urcate pe socluri s-ar inventa. Personajele sau orice altceva. Citeodată o piaţetă pleacă de la statuia centrală şi se termină cu restul şi nu invers ca aiurea în toată lumea.

Statuile, proliferate repede şi cu fermitate, după ce au luat în primire străzile şi le-au astupat în punctele cheie, au năpădit în instituţii, în ministere şi biblioteci, în curţile interioare ale celor mai diverse stabilimente, ba chiar în hoteluri. În holuri şi pe coridoare, cînd te crezi mai liniştit, cîte un general de marmură te fixează sever, un alt personaj te arată, inspirat, cu degetul sau o mamă victorioasă după ce că mai are doi copii în braţe te ochişte năvalnică, cu o puşcă de bronz...

În schimb oamenii obişnuiţi echilibrează situaţia : sînt veseli, cîteodată cu motiv, de cele mai multe ori fără, de parcă s-ar fi născut în hohote de rîs şi s-ar fi obişnuit aşa. Necunoscuţi te bat prietenesţe pe umăr, cu drag pînă la cocoşare, îţi mai dau un ghiont hohotindu-ţi în nas şi pe urmă, în doi timpi şi trei mişcări, dau o raită prin propria viaţă şi a ta, amintindu-şi cele mai cumplite banalităţi şi cerîndu-ţi şi ţie vreo cîteva. Din „señor" devii „amigo", şi din amigo orice dacă după vorba în sine te aşezi la un pahar de vorbă. Chestia cu paharul nu e glumă: mexicanii au importat gustul nord-americanilor pentru coctailuri, le prepară şi mai şi, introducînd în majoritatea praf de puşcă sub forma unor ingrediente care în doi timpi şi trei mişcări fac să-ţi sară ochii din cap, îţi fură vocea şi respiraţia şi îţi deschid poftа nebună de a alerga pînă la sfîrşitul vieţii în jurul unei axe fixe care îţi trece prin stomac. O sete mare bîntuie prin Mexico, se bea tequila, suc de roşii cu tequila, piper cu tequila şi tot aşa pînă la uitarea finală. Combinată cu soarele infernal, altitudinea ridicată, poluarea grozavă şi trepidaţia generală a oraşului, această obişnuinţă duce la pierderea cîtorva zeci de mii de sombrerouri pe zi în locurile unde, în mod normal, nimeni nu ar trebui să-şi uite nimic.

Fiind setoşi, mexicanii sînt şi mîncăcioşi. Masa durează mult, are un sfînt tipic, ordinea felurilor e chibzuită cu un inimitabil dar al temporizării iar masticaţia se desfăşoară cu evidenta conştiinţă că acest veac s-o încheia, dar, ehei, urmează majoritatea... La masă poveştile curg între feluri, se întortochează şi se răsuflă, dar asta nu contează, sosurile picante sînt la îndemînă, ochii se reholbează şi limbile se retropotesc cu plăcerea nebună de a fi active pe orice subiect.

Spre noapte, după escale gastronomice repetate, se reia aceeaşi poveste cu forţe noi la ora cînd se bea cu setea cea mai mare, se mănîncă cu apetitul cel mai năvalnic şi se visează cu patos şi cu pieptul bombat.

Statuile, bietele, bombate aproape toate, ar avea şi ele ceva de spus, dar nu o fac, demne şi taciturne, cutreierate pe creştete şi pe umeri de păsările oraşului, care, speriate de automobile, preferă liniştea relativă a epoleţilor şi bicoarnelor...

RADU BUDEANU ■

Ochii şi urechile lumii

Higienă

Una din cele mai voluptuoase plăceri ale fiinţei umane — dintre puţinele care nu pot fi contestate de nimeni, nicăieri, indiferent de sistemul nervos sau de cel social în care trăieşte fiinţa, indiferent de sexul ei, de credinţa religioasă sau politică,

una din cele mai intime, mai credincioase şi mai durabile plăceri — acceptată şi respectată ca atare, în cele mai grele condiţii, chiar şi în război, chiar şi în stări de asediu sau de detenţie, pe secetă, în spitale şi, se zice, chiar în iad,

una din cele mai inofensive, mai benigne şi mai logice, dar devenind — prin caracterul imperios cu care se impune simţurilor şi judecăţii — extrem de presantă, de agresivă, de cuprinzătoare, ca o sete de libertate care se visează satisfăcută, ca o durere mare de măsele deodată ostoită, ca o nevoie de somn care-şi găseşte un pat şi o pernă, ca visul de a-ţi putea descălţa o pereche de pantofi care te string îngrozitor, sau te bat violent în vîrf, sau îţi încinge laba piciorului de nu mai ai clasica şi minima dorinţă a pasului,

în sfîrşit, una din cele mai normale şi mai incandescente bucurii ale mele rămîne aceea de a face duş, vara, pe caniculă,

nu foarte rece dar nici foarte fierbinte, nu unul dar nici zece — pentru a nu-mi bagateliza plăcerea —

de a-mi potrivi' apa din cele două robinete, de a-i găsi exactul dozaj, de a mă aşeza sub şuvoi, de a-l simţi din creştet pînă în tălpi, puternic, vital, sănătos, ca un allegro con brio beethovenian,

de a mă săpuni bine, liniştit, mîndru dar nu vanitos, optimist dar nu pînă la a mă mîntui de scepticism, liber dar nu lipsit de gînduri, evocînd de obicei sub şfichiuirea apei ultimele probleme insolubile care m-au asaltat,

ca apoi, nerezolvîndu-le, căci de aia le zice şi insolubile, adică imposibil de a se dizolva sau topi în apă, sub duş, să alung — e un fel de a spune... — săpunul de pe corp, să las apa să curgă pe mine minute întregi, pentru a mă pătrunde ca de un farmec sfînt,

să închid într-un sfîrşit apa şi să ies din baie,

să mă uit bine dacă nu am făcut lac pe jos — privire realistă, ineori dată ca la o cădere din paradis în contingent —

şi să simt clipa mozartiană, a brizei care te cuprinde după duş, înainte de a te şterge intens cu prosopul.

Atunci am senzaţia — scurtă, foarte scurtă — că sînt pur într-un univers torid, în care a avea iluzii e mai important, mai crud şi mai grav decît a le pierde.

Îmi consolidez această senzaţie, aplecîndu-mă peste chiuvetă şi spălîndu-mi doar pleoapele cu apă rece, încă o dată, separat de duş. Eo claritate în plus, la care ţin, nu ştiu de ce.

După aceea, iau tubul de „Supercristal" şi-mi pun pastă pe periuţa de dinţi.

Viaţa poate reîncepe, feerică, murdară, parfumată, fetidă, barocă, după cum îi este felul, şi vara.

RADU COSAŞU ■

Lumea se amuză

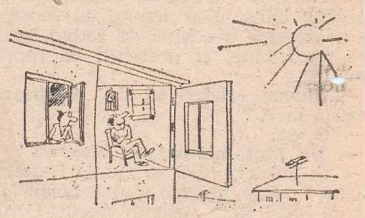

(După „LE POINT" – Franţa)

VLADIMIR HOLAN

În poezia cehă, Vladimir Holan (1905—1980) reprezintă orientarea meditativă, poezia filosofică și a trăirilor interioare. Fără a fi înregimentat în vreunul din curentele poetice ale secolului al XX-lea el a integrat în poezia sa cuceririle poeziei mondiale moderne, precum și elemente ale poeziei cehe clasice și contemporane. Iată de ce el reprezintă, ca nimeni altul, stadiul actual al liricii cehe, dar și ceva din evoluția ei viitoare. Creația lui Holan se bazează pe o imagine strict antitetică, neprevăzută, aspiră spre viziune. Holan este un mare șlefuitor al cuvîntului, un reflexiv stringent, poezia lui înfățișîndu-se ca niște structuri libere, deschise meditației, care le încheagă și le desăvîrșește în funcția lor.

Pinul

Cît de frumos este pinul acesta alb,
crescut pe cărările copilăriei tale
pe care astăzi ai venit să o revezi...
Foșnetul lui este amintirea morților tăi
și te gîndești pe cînd îți va veni și
ție rîndul.
Foșnetul lui e pentru tine
ca și cînd ți-ai fi scris ultima carte
și nu ți-ar rămîne altceva decît să taci
și să plîngi
ca să-nflorească verbul.
Ce ți-a fost viața ? Ai schimbat
cunoscutul pe necunoscut,
Și destinul ? El ți-a surîs numai odată,
dar nu erai acolo...

Insomnie

Eram singur, îngrozitor de singur.
Somnul de noapte-mi dispăruse.
Am auzit, deodată, nu cuvinte, sunete
doar,
sunete cu respirație
de vînt și de făină.
Cine să fie ? Doar nu aștept
pe nimeni,
mi-am șoptit și strîngîndu-mi părul,
m-am ridicat și am cercetat spațiul gol
pentru ca mai tîrziu temperatura rece
a mîinii mele
să deschidă dulapul... Moliile
mișunau peste tot...
Sînt mai muritor decît trupul meu..

În neant

În neantul gros, ca un volum masiv,
în care ar fi vorba despre poemul
pierdut
al unui poet necunoscut —
noi, care asudăm în loc să plîngem,
care
spunem de piatra care plînge că asudă,

noi, ne-am amintit astăzi de cel înecat
în timp ce învăța să înoate, ca să nu
se-nece.

Și la ferestre, parcul, atît de
cunoscut cîndva,
își șterse nasul lui verde cu manșeta
vîntului
și-apoi cătă în jur cu ochi de vise...

Prea

Prea tînăr ca prin despărțire
să uite de moarte.
Prea bărbat ca să știe
că nimic nu-i imposibil în asemănarea
care cere schimbare.
Prea stins ca să nu știe
că și iluziile devin geloase
dacă nu le ucizi în inimă...

Frumusețe fără bucurie

Moartea noastră este continuă. Nu
există clipă
care să ni se întoarcă.
Sîntem într-o continuă ispită, care ne
copleșește.
În felul acesta nici chiar frumusețea
nu are sens
pentru că este lipsită de bucurie...
Sîntem răi... Am fi oare la fel de răi
dacă n-am avea martori ?

Întîlnire în ascensor

Am intrat în cabină și doar noi doi
eram
Ne-am privit și nimic altceva n-am
făcut.
Două vieți, o clipă, plenitudine,
fericire...
La etajul al cincilea a coborît, iar eu,
care mergeam mai sus,
am înțeles că niciodată n-am s-o mai
văd,
c-a fost o întîlnire și atît,
că dacă aș fi urmat-o aș fi fost
ca mort
și de și-ar fi întors spre mine capul
m-ar fi privit din altă lume...

Traducere de NICOLAE NICOARĂ ■

Georges Simenon

Cînd eram bătrîn...

(fragmente)

„În 1960, 1961 și 1962, din rațiuni personale sau din rațiuni pe care nu le cunosc, m-am simțit bătrîn și am început să-mi scriu caietele.

Mă apropiam de șaizeci de ani.

Am avut curînd șaizeci și șapte de ani și n-a trecut multă vreme de cînd nu mă mai simt bătrîn. Nu mai încerc nevoia de a-mi scrie caietele și cele rămase nefolosite le-am dăruit copiilor mei".

Luni, 5 decembrie 1960

Am fost adesea întrebat ce cărți am citit, ce cărți m-au format și poate nu întotdeauna am oferit același răspuns. Pentru că nu este vorba aici despre un adevăr strict, de spus în cîteva cuvinte. Cineva care mi-ar studia biblioteca și-ar forma o idee falsă cu privire la lecturile mele. De cîte ori m-am mutat, am răspîndit un sfert, uneori jumătate din cărțile mele, care au fost înlocuite de altele, apoi iar de altele, iar acum nu păstrez decît lucrări pentru copiii mei.

De pildă, cred că nu am spus niciodată că aș fi citit ceva de contesa de Ségur sau de Jules Verne, ceea ce am făcut totuși, ca toți copiii din generația mea. La ce vîrstă ? Foarte devreme, desigur. Fără îndoială că de la opt la treisprezece ani, pentru că la doisprezece ani eram la Alexandre Dumas tatăl și, curînd, la... Paul de Kock. De asemenea, am citit cîteva aventuri ale lui Fantomas, nu prea multe, cu o anumită jenă, ca și cum ar fi fost o decădere și, către treisprezece sau patrusprezece ani, după Fenimore Cooper și Walter Scott, scriitorii ruși, de la Pușkin la Gorki, trecînd prin Tolstoi, Dostoievski și mai ales Gogol, preferatul meu.

Nu l-am iubit niciodată pe Turgheniev. Balzac, pe parcursul anilor, în doze din ce în ce mai mici. Toate se întîmplă în funcție de perioade. Am avut, între altele, o perioadă a pieselor de teatru : tot Labiche, tot Augier, tot Alexandre Dumas fiul și chiar Meilhac și Halévy. De ce ?

Auguste Comte, spre 16 sau 17 ani (nu vorbesc despre autorii studiați în liceu), și Dickens în același timp cu Shakespeare.

Printre prietenii mei, eram singurul împotriva lui Anatole France și împotriva tuturor romanelor cu coperta galbenă, care au devenit romane cu coperta albă. Preferam Descartes, Pascal și, cu deosebire, Montaigne, care, timp de cel puțin zece ani, a fost pentru mine un autor de căpătîi. I-am urît pe Barrès și Bourget, pe care-i așezam pe același plan cu Georges Ohnet și Jules Claretie.

Am fost nebun după Maeterlinck timp de doi ani. Am mai fost apoi nebun după Conrad și Stevenson (în special după acel Stevenson al insulelor Tuamuotu a cărui urmă am regăsit-o mai tîrziu, întîi în Pacific, apoi la Monterey, în California, unde încă se mai poate vedea casa din port în care a trăit).

Spre vîrsta de 23 sau 24 de ani, la Paris, am achiziționat dintr-o editură toată colecția Budé, greci și latini, în franceză din nefericire, pentru că nu făcusem decît un an de latină înainte de a mă orienta spre real. Am devorat totul, cu lăcomie.

I-am descoperit puțin mai tîrziu pe Faulkner, pe Dreiser, pe Sherrwood Anderson (i-am iubit mult), în sfîrșit pe Dos Passos și... Muntele magic. Marea mea admirație, în ce îi privește pe americani, merge spre Mark Twain și spre vameșul balenei.

Am citit și am iubit **Swan și Fetele în floare**, la douăzeci și doi de ani, în același timp cînd descopeream prima traducere din Freud.

De-a lungul anilor am devorat de la una la trei cărți pe zi, de la Goethe (preferința mea rămîne **Poezie și adevăr**) la scrisorile lui Napoleon.

Apoi, deodată, spre vîrsta de 27 de ani, am hotărît să nu mai citesc romane, exceptînd rarele romane străine și clasice. A trebuit să traversez o boală, în 1944, ca să recitesc din scoarță în scoarță, în ordine, întîi tot ce a scris Proust, apoi tot ce a scris Balzac și mai tîrziu tot ce a scris Stendhal (pe care-l admir, deși mă zbîrlește, în timp ce Proust mă încîntă mereu și Claudel uneori).

Probabil am uitat cîțiva, dar nu mulți, în tot cazul dintre cei ce contează. Dacă aș încerca să rezum, găsesc că am manifestat mai mult entuziasm pentru ruși, apoi pentru englezi, pentru americani, francezii venind după ei. De ce ? N-aș putea spune nimic. Poate unde sînt mai mult moraliști decît romancieri. De asemenea, poate întrucît în Balzac, în mod particular, banii sînt temelia celor mai multe conflicte. Prefer sufletul, cît de protestant pe de-a-ntregul ar fi el, al lui Melville.

Am citit și recitit mult Biblia și Evangheliile, ca și codul civil și codul penal. Încă le recitesc, din cînd în cînd.

Am încercat să-l citesc pe Gide, căruia a trebuit să-i devin prieten. N-am putut. Nu i-am spus-o niciodată.

Mai puțin pentru romanele mele decît din curiozitate, am citit aproape tot ce s-a scris în materie de criminologie și mai citesc și astăzi lucrări și reviste cu acest subiect. Psihiatria mă pasionează și, prin opoziție, medicina.

Maigret dorea să fie medic. Și eu ? Nu m-am gîndit la asta cînd eram tînăr. Mai tîrziu, da. Dar fără regret și, parcă prin jocul hazardului, cei mai mulți dintre prietenii mei au fost și sînt medici. Această pasiune se amplifică mereu și devor acum revistele medicale americane, engleze, franceze și elvețiene. Nu citesc totul, bineînțeles îmi lipsesc fundamentele. O sumă de lucrări îmi scapă sau mă obligă, pentru a le înțelege, la investigații îndelungate. Or, sînt un leneș.

Un mecanism deosebit de curios comandă lecturile mele de astăzi. De exemplu, trec întîmplător de la o lucrare despre animalele preistorice la una de paleontologie, antrenînd după ea cîteva altele, care, la rîndul lor, mă împing spre cărți de biologie (...) Drumurile sînt imprevizibile și librarul meu este mereu surprins de comenzile mele, pe care cele precedente nu le lăsau să se întrevadă. (...) Într-o parte sau alta, în toate aceste lucrări, în toate aceste reviste, ca să rotunjesc lucrurile, cauut mici indicii care să-mi permită să înțeleg ceva mai bine omul...

Luni, 22 mai 1961

Ciudată meseria aceasta a noastră ! Dar se poate ea numi meserie ? Sînt clipe în care totul seamănă cu un viciu, cînd ai o conștiință jenată și dorința de a te scuza. În timpul zilelor de scris, mai merge. (...) Dar între două romane !... Cei ce se minunează văzîndu-mă scriind de la trei la șase romane pe an se miră că nu mă găsesc disponibil, mereu, ca pe un funcționar în vacanță...

3 iunie 1961

Hemingway a murit ieri. Presupun că, bolnav, s-a sinucis. Sînt tulburat. Nu l-am întîlnit niciodată. L-am citit prea puțin. Cel puțin nu era dintre aceia de care mă simt legat.

Păstrez de la el o amintire materială destul de curioasă. Cînd m-am instalat la Lakeville, avocatul meu era, în același timp, avocatul primei sau al celei de-a doua doamne Hemingway. El mi-a dăruit unul din romanele lui, datat 1934, pe a cărui primă pagină Hemingway scrisese numele său și adresa. Or, tocmai în această epocă l-am citit.

4 iulie 1961.

...Printre stupiditățile pe care le scriu ziarele asupra sinuciderii probabile a lui Hemingway este una care mă frapează. Aproape toți consideră acest sfîrșit ca fatal. Dat fiind temperamentul scriitorului, trebuia să acționeze în acest fel înaintea amenințării unei morți lente, a unei micșorări progresive.

Or, în urmă cu mai puțin de un an, murea un alt scriitor, Blaise Cendrars, ale cărui caracter și legendă semănau destul de mult cu cele ale lui Hemingway. Cendrars de asemenea a alergat prin lume în căutarea aventurilor, a cîntat în romanele sale bucuriile brutale și noblețea bărbatului neînfricat.

Totuși, el a ales soluția opusă. Departe de a se sinucide, el a trăit ani mulți bolnav, paralizat, luptînd contra maladiei cu încrîncenare și se spune că refuza toate medicamentele care ar fi putut să-i liniștească suferința, cu țelul de a rămîne lucid în ciuda a toate. O cred. Asta-i seamănă. Deoarece pe el l-am cunoscut bine.

Astăzi, mă gîndesc mult la acești doi oameni cu vieți paralele și cu sfîrșituri diferite.

Este o lecție pentru psiholog. Un om dat, cu un caracter dat, în împrejurări date, nu acționează cu necesitate după o anumită logică.

Dacă nu cumva există o logică Hemingway și o logică Cendrars, aplicîndu-se împreună aceluiași caz.

Cît despre a ști care din două este soluția cea mai ușoară...

4 iulie 1961

În dimineața aceasta, la orele opt, încă se anunța că Louis-Ferdinand Céline era grav bolnav. Același post de radio, la opt și jumătate, anunța că scriitorul a murit duminică și că a fost înhumat azi dimineață.

Se poate spune că a avut o carieră opusă celei a lui Hemingway. Mă întreb care dintre ei va rămîne... Nu l-am întîlnit niciodată pe Céline... Cunosc foarte puțini confrați și cei pe care-i cunosc i-am întîlnit mai mult prin hazard decît în urma unei opțiuni.

Întîmplarea face ca nu întotdeauna cei pe care-i admir să-mi devină prieteni mai mult sau mai puțin apropiați. Spun mai mult sau mai puțin apropiați pentru că nu am prieteni adevărați. Am o soție. Cred că trebuie să alegem. Sau, mai degrabă, există un gen de om potrivit pentru a fi prieten și un gen de om potrivit pentru a trăi în cuplu. Mă gîndesc, de asemenea, că există și un gen de oameni solitari, ca Céline.

Pot fi ei recunoscuți într-un anume ton al operei lor ? Nu se dăruiesc ei mai puțin obstinat decît alții ?... Dacă mi se întîmplă adesea să admir operele solitarilor — din toate artele, din trecut ca și din prezent —, nu mă simt totuși în prea mare siguranță cu ele.

24 noiembrie 1961

...Dacă nu dau fiecărui cuvînt valoarea lui exactă, dacă nu-mi definesc fiecare gînd cu precizie, risc să cad în grotesc sau în melodramă.

Nu este vorba despre o gîndire în sensul propriu al cuvîntului, ci de idei vagi, de sentimente abia formate, care mă asaltează din timp în timp — destul de des în ultimele luni — și, dacă sfîrșesc prin a vorbi despre toate aici, o fac pentru că într-o bună zi copiii vor înțelege — desigur, despre copiii mei vorbesc — de ce în anumite perioade se întîmplă să mă înfățișez lor mai nervos decît aș vrea.

Voi împlini cincizeci și nouă de ani peste cîteva luni, deci aproape șaizeci. Mă simt în deplină formă fizică, mai cu seamă de cînd am început să practic golful — și intelectuală, atît cît am avut vreodată o formă intelectuală (?).

Mereu mi se întîmplă ca tocmai atunci cînd Maigret anunță retragerea sa peste următorii trei ani — el avînd 52 de ani și pensionarea unui comisar survenind automat la 55 — să mă încerce și pe mine dorința de a mă retrage, la rîndul meu.

Nici gînd să nu mai lucrez, desigur. Nici gînd să încetez de a mai scrie. Sînt patruzeci de ani de cînd scriu. La început, cînd fabricam romane populare, ajungeam din nevoie pînă la optzeci de pagini pe zi. Apoi am scris, în același timp, cu respect pentru meserie și gust. Apoi, în sfîrșit, am scris pentru mine însumi, dintr-o necesitate personală. Am spus-o adesea...

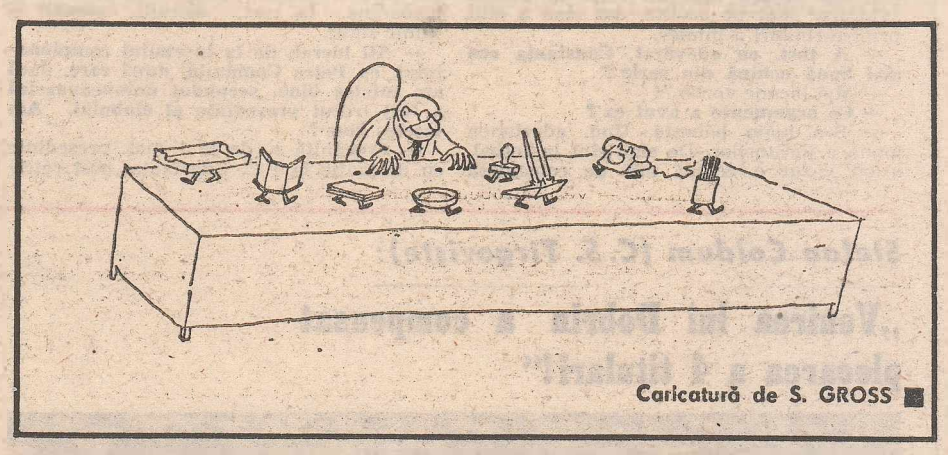

Caricatură de S. GROSS ■

● Într-un cerc de prieteni, dramaturgul André Roussin își depăna amintirile din lumea teatrelor, relatînd experiențe trăite. „În fapt — a conchis — am înțeles că singurul secret pe care-l pot păstra femeile este un secret pe care-l ignoră". „Excepțional — a exclamat un interlocutor, pregătindu-se să noteze. Îmi permiteți să folosesc acest aforism ?" „Cu mare plăcere — a răspuns André Roussin — cu atît mai mult cu cît nu-mi aparține mie, ci lui Seneca..."

● O frază ciudată a lui Paul Valéry — „istoria este produsul cel mai periculos pe care l-a elaborat chimia intelectului" — ne pune și astăzi pe gînduri.

● George Bernard Shaw a fost întrebat : „E dificil de scris o piesă de teatru ?" Răspunsul lui George Bernard Shaw : „Nu există cale de mijloc. Sau este foarte simplu, sau este imposibil..."

● O mărturisire a fotoreporterului Pierre Le Gall : „Ceea ce mă interesează este omul și încerc să transmit o anume viziune asupra cotidianului. Fotografiile mele provin din vecinătatea mea imediată. Cînd aparent nimic nu se întîmplă, eu simt că se întîmplă totuși ceva și încerc să-mi dovedesc temeinicia acestui sentiment prin fotografii..."

AU CUVÎNTUL ANTRENORII NOILOR PROMOVATE

Emanoil Haşoti (F.C. Constanţa):

„Eu îmi păstrez optimismul"

— Tovarăşe Emanoil Haşoti, Constanţa e din nou în A felicitări ! Cum a fost ?

— Normal ar fi să-mi dau importanţă şi să zic că a fost greu, nu ?

— Normal ar fi să ziceţi chiar cum a fost.

— A fost mai uşor decît m-am aşteptat. Doar Bistriţa s-a mai bătut pentru promovare, dar diferenţa valorică şi-a spus cuvîntul şi, lămurindu-se, „Kopa" a lăsat-o mai moale. Seria s-a jucat, în ceea ce priveşte şefia ei, doar 20 de etape, după care promovata s-a ştiut. Drept urmare, le-am dat băieţilor concediu mai devreme, să se adune, să se odihnească. În final, am folosit doar cîţiva titulari.

— O clipă, cine e „Kopa" ?

— Aşa îi spune toată lumea lui Alexandru Constantinescu, fostul antrenor al Bistriţei.

— De ce fostul ?!

— Pentru că, din cîte am aflat, s-a mutat la Piteşti. Halagian a preluat pe F.C. Olt, dar despre asta aţi scris în ultima „Flacăra" mai pe ocolite, dar cine a citit printre rînduri a înţeles.

— A fost, cu adevărat, Constanţa cea mai bună echipă din serie ?

— Mai încape vorbă ?!

— Ce argumente a avut ea ?

— S-o luăm băbeşte. Unu, aderenţa totală a jucătorilor. De cînd sînt în fotbal, n-am văzut o echipă atît de conştientă şi de cuminte subordonată unui scop, în acest caz, promovării. Nici la Steagul roşu, pe timpul meu, n-a fost aşa, deşi formaţia aceea, cu Ghiţă, cu Fusulan, cu Moarcaş ş.a. a rămas pentru Braşov cel puţin, un exemplu care se tot dă. Doi, valoarea tehnică, firească dacă ţinem seama că majoritatea jucătorilor au evoluat, unii mulţi ani, în divizia A. Trei, buna organizare a jocului. Fiecare a fost repartizat pe postul care îi convenea cel mai mult şi, procedînd aşa, am întocmit o echipă solidă care, zic eu, a mai avut o calitate. A evitat angajamentul fizic la rupere, tipic, din păcate, categoriei B.

— Cine pleacă, tovarăşe Haşoti, cine vine ?

— S-a întors, de la Galaţi, Constantinescu. E în regulă, are toate formele. Renunţăm la Stancu care a devenit, poate că fără voia lui, rezervă de meserie, ca portar. Am pus ochii pe Zăriosu de la Turnu Măgurele şi avem dezlegarea lui Polgar, cel care a apărat poarta Oltului Sfîntu Gheorghe. În rest, discuţii, tatonări şi nimic sigur.

— Aţi lucrat, de la începutul campionatului, cu Petre Comăniţă, după care, dacă am înţeles bine, secundul dumneavoastră a fost trecut preşedinte al clubului. Am înţeles bine ?

— Comăniţă e, de la 1 mai, preşedinte cu delegaţie la F.C. Constanţa, post retrăbuit. Cînd a trecut la club, promovarea era decisă şi meritele lui Comăniţă, în acest sens, clare. La fostul preşedinte s-a renunţat şi, mai de voie, mai de nevoie, a preluat Comăniţă, temporar însă. Fiind conferenţiar la catedra de educaţie fizică, el se va lipsi, probabil, şi de postul de secund, rămînînd totuşi lîngă echipă, în calitate de consilier tehnic. Deşi m-am străduit să-l păstrez, îl înţeleg. În fotbal, din păcate, niciodată nu eşti sigur. În învăţămînt, fireşte, e altceva. Oricum, zilele acestea va fi desemnat şi noul preşedinte. Oricare ar fi, nu-l invidiez ?!

— Aşa sînteţi dumneavoastră din fire ?

— Fotbalul nostru duce, se ştie, lipsă de conducători competenţi şi devotaţi. Dar cine să se bage la o treabă ca asta cînd

(Continuare în pagina 21)

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Formaţia standard : **Costaş — Borali, Antonescu, Nistor, Caramalău — Drogeanu, Gache Buduru — Peniu, Petcu, I. Moldovan**

Ştefan Coidum (C.S. Tîrgovişte):

„Venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari!"

Formaţia standard : **Voinea — Niculescu, Ene, Dumitrescu (Alexandru), Pitaru — Gheorghe, Constantin, Economu — Greaca, Sava, Dobrin**

— Aşadar, tovarăşe Coidum, C. S. Tîrgovişte a revenit în „A". Cred că ar trebui să ne întoarcem puţin înapoi, să ne explicaţi de ce C.S.-ul şi nu altă echipă a cîştigat seria a II-a a Diviziei B.

— Dacă ar fi după mine, eu aş lua-o şi mai de devreme, din chiar seara ultimului meci din Divizia A, în vara anului trecut. Aveţi ceva împotrivă ?

— Nici vorbă. Vă rog.

— Se întîmpla după meciul din ultima etapă, pe care l-am cîştigat cu 5—1 în faţa Politehnicii Timişoara. Publicul tîrgovişten, care ne-a susţinut întotdeauna cu mare dăruire, s-a strîns în jurul nostru şi, învingîndu-şi durerea retrogradării, şi-a exprimat unanim credinţa în posibilităţile echipei şi în puterile ei de a începe greul drum al întoarcerii pe prima scenă a fotbalului nostru. Seara a avut loc un moment extrem de emoţionant, toţi jucătorii şi antrenorii, fără nici o excepţie, rostind în faţa conducerii clubului şi a factorilor de conducere ai judeţului un adevărat legămînt. A doua zi chiar m-am prezentat la judeţ cu un plan amănunţit în vederea repromovării, pe care l-am înfăţişat spre aprobare. Aici a fost, după mine, primul şi marele nostru secret, că n-am depus armele în momentul retrogradării, n-am disperat şi am ştiut să luăm lucrurile din prică.

— Spuneaţi de un legămînt la care au luat parte toţi jucătorii. Dacă ne aducem bine aminte, pe patru dintre ei i-aţi pierdut însă curînd după aceea. Aşa-i ?

— Într-adevăr, în ultimul an s-au petrecut şi cîteva mutaţii în echipă, care trebuie desigur luate în seamă. În vară au plecat totuşi, motivele n-am să le mai înşir aici, Florin Grigore, Kallo şi Isaia, iar Marinescu s-a transferat în iarnă, la jumătatea întrecerii. Am pierdut aşadar 4 piese de bază ale echipei, dar totul s-a compensat prin venirea lui Dobrin, care a fost un adevărat catalizator pentru echipă. El...

— O clipă numai. Aţi spus cumva că venirea lui Dobrin a compensat plecarea a 4 titulari, cum vine asta ?!

— Chiar aşa. Am curajul să susţin că aşa a fost ! Dobrin a adus echipei în primul rînd un suport moral imens, C. S. Tîrgovişte devenind foarte curînd pentru toţi „echipa lui Dobrin", imbold extraordinar pentru coechipieri şi teamă pentru adversari. În al doilea rînd, Dobrin a avut în ultimul an un randament excelent şi foarte constant. Ţineţi minte cîte meciuri juca el într-un campionat ? Ei, acum n-a lipsit decît într-unul singur, jucînd 33 de partide în 34 de etape, timp în care a marcat 17 goluri, devenind golgeterul echipei. Pe cîte dintre celelalte 68 le-a creat nu le mai ţine nimeni minte, dar ele sînt destule. Aş spune chiar că, din cauza măsurilor speciale de marcaj pe care adversarii erau obligaţi să le ia, noi am jucat aproape fiecare meci cu... un om în plus ! Ca să nu mai vorbesc de cîţi spectatori a adus „echipa lui Dobrin", oriunde juca C. S. Tîrgovişte. Pentru Gică se rupeau porţile, nu alta !

— E limpede. V-aş întreba însă ce l-a

(Continuare în pagina 21)

DUMITRU GRAUR ■

Ştefan Czako (U.T.A.):

„Vom rămîne în «A»! Altfel ce rost ar mai avea eforturile de pînă acum?"

— Iată, tovarăşe Czako, deşi nu s-a împlinit anul de cînd antrenaţi U.T.A., echipa alb-roşilor a revenit în prima divizie. V-aţi temut, atunci, în vara lui '80, că nu veţi reuşi ?

— Teamă, cred, e prea mult spus. Dar griji au fost destule, fiindcă, oricît mă străduiam, nu puteam uita că U.T.A. a însemnat ceva în fotbalul românesc, că Aradul nu se împacă deloc cu gîndul că un mit s-a prăbuşit pentru totdeauna. În plus, în seria noastră priveau spre „A" şi Satu Mare, Oradea, Reşiţa, Cluj-Napoca...

— S-o spunem deschis, nu puţini erau cei care priveau tentativa dv. cu scepticism. Cum să promoveze U.T.A. cu Şt. Czako, venit de la Olimpia Satu Mare (care a retrogradat în „B"), şi cu secundul I. Pătraşcu, fost la cîrma Strungului Arad (retrogradată în „C") ?!

— Ştiu. Multe opinii răutăcioase au ajuns şi la urechile antrenorilor. La început ne afectau, apoi, gîndindu-ne că, în fond, ele ascund dorinţa de a vedea echipa scoasă din impas, ne-am ambiţionat. Pe profesorul Pătraşcu îl ştiam ; este priceput, foarte tînăr, este ambiţios. Am pornit, deci, împreună la lucru şi nu s-ar putea spune că nu aveam ce face. La primul antrenament s-au prezentat doar şapte jucători. Lotul era răsfirat, majoritatea vroiau să plece din Arad. Leac şi Jivan erau la Galaţi, Ciordaş şi Duckadam se antrenau cu „U" Cluj-Napoca, Iorgulescu era cu un picior în ghips...

— Totuşi, aţi păşit cu dreptul în campionat, cîştigînd la Aiud cu 3—1.

— Numai noi ştim cît am muncit. Mai întîi să ne strîngem rîndurile, chemîndu-i acasă pe cei ce cochetau cu alte echipe, apoi readucîndu-i la U.T.A. pe Hirmler şi Bodi (crescuţi aici), pe Schiopu (la 34 de ani, după ce aproape 10 ani a trebuit să joace prin alte părţi !). Au mai venit Muşat şi Marcu, de la U.M. Timişoara şi, respectiv, Someşul Satu Mare. Am discutat cu fiecare jucător în parte, încercînd să le stimulăm ambiţiile, încrederea în ei înşişi, am încercat să-i facem să înţeleagă cît de mult contăm pe aportul lor. Abia de acum puteam începe o pregătire aspră, dură, pe măsura obiectivului. Şi băieţii au răspuns „da", fiindcă iubesc mult şi fotbalul şi Aradul.

(Continuare în pagina 21)

TRISTAN MIHUŢA ■

Formaţia standard : **Ducadam — Bitea, Kukla, Hirmler (Bodi), Giurgiu — Şchiopu (Muşat), Vaczi, Coraş — Cura, Ciordaş, Tisa**

Flacăra Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Secţia **Viaţa politică** (Mihai Pelin, Ion D. Goia, Ilie Purcaru, N Grigore Mărăşanu) – 26 00, 25 66 ; Secţia **Economie, Ştiinţă, Sport** (Lionel Niţescu, Liviu Timbus, Ovidiu Ioaniţoaia) – 14 57, 25 59 ; Secţia **Cultură-Învăţămînt** (George Arion) – 25 60; Secţia **Scrisori, Probleme social cetăţeneşti** (Adrian Dohotaru, Tudor Octavian, Mihai Stănescu, Marga Nedelea) – 21 30, 25 58 ; **Administraţie** – 21 24 ; **Fotoreportaj** – 25 42 ; **Secretariat de redacţie** (Dan Birlădeanu) – 21 23, 25 69, 20 72 ; **Secretar responsabil de redacţie – Nicolae CRISTACHE** – 18 48 75, 17 60 10 interior 25 50 ; **Redactor şef adjunct – Nicolae ARSENIE** – 18 48 05, 17 60 10 interior 21 28 ; **Redactor şef** – 17 60 10 interior 20 02 ; Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM – Departamentul Export Import Presă. P.O. BOX 136–137, telex : 11126, Bucureşti, strada 13 Decembrie

Redactor-şef: ADRIAN PĂUNESCU